

حوكىمى ئەندام بۇون
لە حزب و كۆمەل و
بىزۇتنە وە ئىسلامىيەكىاندا

نۇو سىينى

د . بىكر عبد الله أبو نزيد

وەرگىرانى

ئاوات جلال محمد

٢٠٢٠

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا

فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ

فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ

ذَلِكُمْ وَصَاحُوكُمْ بِهِ

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

حکم الاجماع

إلى الفرق والأحزاب والجماعات الإسلامية

بِقَلْمَنْ
بكر بن عبدالله أبو زيد

الطبعة الأولى

١٤١٠ هـ

حقوق الطبع محفوظة للمؤلف

حوكى نىدام بۇن

حوكى نىدام بۇن

لە حزب و كۆمەل

بزوئىنە وە حزبە

ئىسلامىيە كاندا

تۈسيىنى

د . بىكىر بن عبد الله ابو خزىد

وە گىلىرىنى

ئاوازات جلال محمد

سەپەر تىيدى پەروەردەلى

ك(١٤٤)

٢٠٢٠ نىز

ناسنامە

ناوى كتىب : حوكى زەندام بۇون لە حزب و كۆمەل و بزوتنەوە

ئىسلامىيە كاندا

نووسىن : علامە بکر بن عبدالله ابو زيد

وھرگىرمان : ئاوات جلال محمد

باھەت : ئايىنى

دېزايىن : ئاوات حلال

نۆبەي : يەكم

پىدىاچونووه : مامۆستا عطا پىينجۈيىنى

سالى چاپ : ۱۴۴۱ کۆچى ۲۰۲۰ زايىنى

تىيېيىنى سەبارەت بە كتىيە كە :

- كتىيە كە وەرگىرانيكى بابەتى يە نەك دەقى.
- سەرچاوه كان لە گەل بابەتە كەدا بەيان كراوه لە : (ئايەت ، فەرمۇودە ، كتىيەب ، ووتار ، سايد).
- لە ناواھەر كەدا بەيانى لاپەرەدى بابەت هاتوھ وە ھەندىيەك نا بە ھۆى ئاوىتە بۇنى بە بەتە كان بەيەدا.

كۆرتە ئىيان نامىرىمكى نووسىرى:

ناو بىكىر بن عبدالله ابوزيد لە (نجد) ۱۳۶۵ لە دايىك بوه لە سالى ۱۳۷۵ خويىندىنى سەرەتايى تەھاواو كردۇدە دواتر پەيانگارى زانستى و دواتر كۆلىجى شەريعە لە ۱۳۸۸ ، ۱۳۸۴ چۈتە مەدينەي منھورە بۆتە بەرپرسى كىتىبخانەي زانكۈزى ئىسلامى ، لەگەل خويىندىندا ھەمىشە تالب علم بوه لە رياض لاي شيخ القاضى صالح بن مطلق وە لە مەكە و مەدينە لاي شيخ ابن باز وە ۱۰ سال لاي شيخ الامين الشنقيطي خويىندويھتى ، لە سالى ۱۴۰۰ بروانامەي (ماجستير) لە معهد العالى للقضاء بەدەست ھىئناوه لە سالى ۱۴۰۳ بروانامەي (العلمية العالية) (دكتورا) بەدەست ھىئناوه .

سالى ۱۳۸۸ تا ۱۴۰۰ قاضى بوه لە مەدينە لە ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ مدرس بوه لە مسجد النبوى لە ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ تا ۱۴۱۲ ئىمام و خە طىب لە مسجد النبوى لە ۱۴۰۰ تا ۱۴۱۲

وکيل عامى و هزارهتى عدل بوه له ۱۴۰۵ نويينهري مهمله که
بوه له (جمع الفقه الاسلامي) و دواتر بوته سه رۆكى له ۱۴۰۶
ئەندامى (جمع الفقهي برابطة العالم الاسلامي) بوه .

له رۆژى سى شەمە ۲۸ موھەرمى سالى ۱۴۲۹-ك
ز لە رياض كۆچى دواى كردوه خودا ليى خوشبىت.

ئەمە به شىئىك لە نۇوسراو كتىب و بلاو كراوه كانى جگە لە^١
محاضرات و خطب و فتواو چاپىيىكەوتنه كانى:
مؤلفاته:

وله مشاركة في التأليف في: الحديث والفقه واللغة والمعارف العامة، طبع منها ما يأتى:

أولاً- في الفقه:

١- فقه التضايا المعاصرة: (فقه النازل) ثلاثة مجلدات فيها خمس عشرة قضية فقهية مستجدة
في خمس عشرة رسالة:

١- التقنين والإلزام.

٢- (المواضعة في الاصطلاح).

٣- (أجهزة الإنعاش وعلامة الوفاة).

- ٤- (طفل الأنابيب).
- ٥- (خطاب الضمان البنكي).
- ٦- (الحساب الفلكي).
- ٧- (الموصلة).
- ٨- (التأمين).
- ٩- (التشريج وزراعة الأعضاء).
- ١٠- (تغريب الألقاب العلمية).
- ١١- (طاقة الائنان).
- ١٢- (بطاقة التخفيض).
- ١٣- (اليوبيل).
- ١٤- (المثمنة في العقار).
- ١٥- (المثليل).
- ١٦- (التقريب لعلوم ابن القيم) مجلد.
- ١٧- (الحدود والتعزيرات) مجلد.
- ١٨- (الجناية على النفس وما دونها) مجلد.
- ١٩- (اختبارات ابن تيمية للبرهان ابن القيم، تحقيق).

- ٢٠- (حكم الاتماء إلى الفرق والأحزاب والجماعات الإسلامية) مجلد.
- ٢١- (معجم المناهي اللفظية) مجلد.
- ٢٢- (لا جديـد في أحكـام الصـلاة).
- ٢٣- (تصـيـيف النـاس بـين الـظنـ وـالـيقـنـ).
- ٢٤- (الـتعلـمـ).
- ٢٥- (حـلـية طـالـبـ الـعـلـمـ).
- ٢٦- (آـدـاب طـالـبـ الـخـدـيـثـ مـنـ الجـامـعـ لـلـخـطـيـبـ).
- ٢٧- (الـرـاقـيـةـ عـلـىـ التـرـاثـ).
- ٢٨- (تـسـمـيـةـ الـمـولـودـ).
- ٢٩- (أـدـبـ الـهـانـفـ).
- ٣٠- (الـفـرـقـ بـينـ حدـ التـوـبـ وـالـأـزـرـةـ).
- ٣١- (أـذـكـارـ طـرـفـ النـهـارـ).
- ٣٢- (المـدخلـ المـفـصـلـ إـلـىـ مـذـهـبـ الـإـمـامـ أـمـهـدـ بـنـ حـنـبـلـ) مجلـمانـ.
- ٣٣- (الـبـلـغـةـ فـيـ فـقـهـ الـإـمـامـ أـمـهـدـ بـنـ حـنـبـلـ) لـلـفـخرـ اـبـنـ تـمـيـةـ، مجلـدـ، تـحـقـيقـ.
- ٣٤- (فـتوـيـ السـائـلـ عـنـ مـهـاـتـ الـمـسـائـلـ).

ثانياً- في الحديث وعلومه:

- ٣٥- (التأصيل لأصول التخريج وقواعد الخرج والتعديل). ثلاثة مجلدات، طبع منها الأول.
- ٣٦- (معرفة النسخ والصحف الحديثة).
- ٣٧- (التحديث بما لا يصح فيه حديث).
- ٣٨- (الجد الحديث في معرفة ما ليس بحديث) للغزي، تحقيق. ٤٣-٤٩- (الأجزاء الحديثية) مجلد، فيه خمس رسائل هي:
- ٣٩- (مرويات دعاء ختم القرآن الكريم) جزء.
- ٤٠- (نصوص الحوالات) جزء.
- ٤١- (زيارة النساء للقبور) جزء.
- ٤٢- (مسح الوجه باليدين بعد رفعها بالدعاء) جزء.
- ٤٣- (ضعف حديث العجن) جزء.

ثالثاً- في المعارف العامة:

- ٤٤- (النطاعر) مجلد، ومحظوي على أربع رسائل:
- ٤٤- (العزاب من العلماء وغيرهم).
- ٤٥- (التحول المذهبي).
- ٤٦- (التراجم الذاتية).
- ٤٧- (الطائف الكلم في العلم).

- ٤٨- (طبقات النساءين) مجلد.
- ٤٩- (ابن القيم: حياته، آثاره، موارده) مجلد.
- ٥٠- ٥٤- (الردود) مجلد، وتحتوي على خمس رسائل.
- ٥٠- ٥٣- (الرد على المخالف).
- ٥١- (تحريف النصوص).
- ٥٢- (براءة أهل السنة من الورقية في علم الأمة).
- ٥٣- (عقيدة ابن أبي زيد القمياني وعبث بعض المعاصرين بها).
- ٥٤- (التحذير من مختصرات الصابوني في التفسير).
- ٥٥- (بدع القراء) رسالة.
- ٥٦- (خصائص جزيرة العرب).
- ٥٧- (السحب الوابلة على ضرائح الحنابلة)، ٣ مجلدات، للشيخ محمد بن عبد الله بن حميد مفتني الحنابلة بمكة ت سنة ١٢٩٦ هـ- رحمه الله تعالى- تحقيق بالاشتراك.
- ٥٨- (تسهيل السابة إلى معرفة علماء الحنابلة) للشيخ صالح بن عبد العزيز بن عثيمين المكي- رحمه الله تعالى- تحقيق في مجلدين.
- ٥٩- (علماء الحنابلة من الإمام أحمد إلى وفيات القرن الخامس عشر الهجري)، مجلد على طريقة: (الأعلام) للزركلي.
- ٦٠- (دعاء القنوت).

- ٦١- (فتح الله الحميد المجيد في شرح كتاب التوحيد) للشيخ حامد بن محمد الشارقي -رحمه الله تعالى- مجلد، تحقيق.
- ٦٢- (نظريه الخلط بين الإسلام وغيره من الأديان).
- ٦٣- (تقريب آداب البحث والمناظرة).
- ٦٤- (جبل إلال بعرفات)، تحقیقات تاریخیة وشرعیة.
- ٦٥- (مدينة النبي صلی الله علیه وسلم رأی العین).
- ٦٦- (قبة الصخرة، تحقیقات فی تاریخ عمارتها وترجمتها).

سہرچاوه : <https://saaid.net/Warathah/1/bkar.htm>

الحمد لله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيدنا محمد الصادق الوعد الأمين ، اللهم لا علم لنا إلا ما علمتنا إناك أنت العليم الحكيم ، اللهم علمنا ما ينفعنا ، وانفعنا بما علمتنا وزينا علينا ، وأرنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه ، وأرنا الباطل باطلًا وارزقنا اجتنابه ، واجعلنا من يستمعون القول فيتبعون أحسنه ، وأدخلنا برحمتك في عبادك الصالحين .

پیشہ کی ورکیں :

سوپاس وستایشی نہ براوه بو په رو درگاری به سوز و به توانا و به خشنده که به بهترین نعمتی پیبه خشیوین که ئیسلامه به هردو نور و حیه کھی که (كتاب و سونه) یه ، بو به دهستهینانی به خته و هری دنیاو قیامه تمان و ریگار بونان له دوزدھ، ئایا؟ ئیمھی موسویمان خاودن ئەم دو نوره دهشیت پرسیاریک لامان دروست بیت که ئیمھ کاریک همبیت بومان رون نه کرابیتھو له دینکه ماندا یان و ھلامی نه بیت یان یه کلا نه بوبیتھو **حاشا لله**، ئەوھ ئیمھین یان پیی نه گھیشتؤین یان و هری ناگرین یان هئنجانان (**استنباط**) مان بوئ نییه یان له

بەر بەرژەوەندىيەكان وەلامان ناوه يان بەھۆى شەيتانەوە لىيى
بەگومانىن، پىچەوانى خەصلەتى برواداران وەك پەروەرگار
دەفرمۇيىت لە خەبەرى خەصلەتىيەندا: (فَأُلَا سَمِعْنَا وَأَطْفَلْنَا...البقرة
٢٨٥)، كاتىيىك بانەمۇيىت ئاشنابىن بە هەر حوكىيىك دەبىت دل
نىابىن كە لە سايىھى هەر دوو نورەكە بەدرەوشادىيى بەخزمەتى
دەگەين چونكە بەلېىنى پەروەرگار وەك دەفرمۇيىت :
(الْيَوْمَ أَكْلَثْ لَكُمْ دِيَنَكُمْ وَأَتْمَثْ عَلَيْنُكُمْ بُغْمَتِي وَرَضِيَتْ لَكُمُ الْإِسْلَامُ دِيَنًا...المائدة ٣)
واتە دىن كامل و تەواوە پىيوستى بە تىيگەيشتن و ودرگرتەن
و كارپىيىكىرنە، وە بەلېىنى يېھىپەر كە دەفرمۇيىت :
(تركت فیکم شیئین لن تضلوا بعدهما ما تسىکم ھما، کتاب الله وسنی، ولن
يیفرققا حتى بىدا على الحوض....آخرجه مالك و الحكم وصححة البانى).
ئايانا ؟ ئەمانە حق نىن وە ئىيمە لە حق زىاتر چىمان دەۋىت
وەك پەروەرگار دەفرمۇيىت : (فَعَادَ بَعْدَ الْحَقِّ لَا الصَّلَالُ... بوس ٣٣)
كە ئەمانە حقن، بۇ جوداى و خىلاف و ناكۆكى و ناكۆيى
و درنەگرتەن ھەيە، كە باس لە (حىزب كۆمەل بزوتنەوە)
ئىسلامىيەكان دەكرييەت بۇ حوكى جياواز دەدرىيەت بە سەرياندا
بە شەرعىيەتىيان يان نا شەرعىيەتىيان، كاتىيىك ئەم پرسىيارە

دەكىيەت ئايا؟ ... وەلام رون و ئاشكرايە يان ئالۆز و نارون ئايا؟ دەكىيەت ئەم پرسىيارە ئەگەر شەرعى بىت لە ناو شەرعا دەلامى نەبىت! دلنىا دەبىت وەلام هەبىت ئەم بۆ؟ بە گومان لاي ھەندانىك وەردەگىرىت يان رەتىش دەكىيەت وە ولادەنرىت، ئايا؟ ئاشكرا نىيە لەھەر كەس و كۆيەك بىكىيەت كە لە سەرچ رېيازىكىن؟ وەلام تەنها دەوتىرىت رېيازى پەممە، ئايا رېيازكەي جوداي تىيدايە يەك نىيە و تەنها (الصراط المستقىم-كتاب والسنة) نىيە ئەگەر ئەم پرسىيارە بىركاريانە وە رىگىرىت واتە دراو داواكراو سەلەنانەن ئەنجام ئايا؟ دراوەكان لە بەردەست نىن يان نايانييىن و بى باكىن لېيان! تەنها عمودالى داواكراو و ئەنجامىن! وە وەلانانى سەلەنانىش!! ئەم ئايا؟ باشتى نىيە ئەمە وەك بەلگەنە ويست وەرىگىرىن، بى رۆچۈن بە تەۋەرەكانى سەلەناندا، كە وەلامى ئەنجام كورتە تەنها چەند دىرىيەك كە:

رېيازەكەي پەممە وە پىچەوانە كەرنەوەي نە پىكانە وە رۇنتر ئەو پەيامەكەي يەكتاپەرسىتى و خوداناسى وەرگىتنى فەرمانەكان كارپى كەرنىيان ونکۆلى لە مونكەرەكان و نە

كىردىيان يەكىي و يەكىيٰتى و يەكىيٰرتن و برايەتى نا رەچەلەكى و تىرىھى و جوداي و تاقمى بەشى و كۆمەلەھى ، ئەمە دەست پېيىك و بنهماي پەروددەكردن و پابەند بونە، وە دەبىتتە بنهماي دامەززاندى دوھەتى ئىسلام بە وە **ولاع و براء** كە كاركرا بۇ به دىھىننانى هوڭكارەكانى سەرخستنى پىش دامەززاندى كە ئەمە بەيەك خەلیفەي موسىلمانان و يەك دەنگى و كۆزى بەرپۈرۈدەچوو پېش(پىلان)، چ ؟ لەمە رۇن تر و ئاشكاراترە لە مىشۇي پىشىنگىدارى ئىسلامدا ، ئەمە بېيازە و وەلام ئەنجامىيکى بى بەلگە نەويىست بۇ خاوند بەصىرەكان پەروردەگار دەفەرمۇيت : (لَا تَعْقِلُ الْأَنْصَارُ وَلَكِنْ تَعْقِلُ الْقُلُوبُ أَتِي
في الصُّدُورِ) .

ئايا پىچەوانە كىردىنه وە لە پىشتەرە پېيکانترە بە جوداي و بەشى و كۆمەللى و تاقمى و كۆمەللى و هەلگرتنى دروشى و پەيامى جىاواز كار پىتى بۇ بەدەست ھىننانى دەسەلات و دامەززاندى دەولتى ئىسلام ، پاشن پەروردەكردن زىندوكردىنه وە بېيازى **يىغىمەر** ، ئايا ؟ ئەمە لە نە پېيکان و لادان چ دەگەيەنيت وە چ بەرپادەكات ، ئەمە ؟

۱- گرنتمی کامهیه که له کاتی گهیشن به ده سه لات هه مسوو
پیک بکهون له تاقم و کومه له و بزوتنه کان له سایهی یه ک
خه لیخه و سه روز کدا.

نهی ؟

۲- گرنتمی کامهیه تاقم و کومه ل و بزوتنه وه کان به قبول
و هر گیرین لای هه مسووان.

نهی ؟

۳- گرنتمی کامهیه که تاک و کومه لگه په رو درد یه کی نیسلامی
و هر بگرن.

ئایا ؟ هه ر نهم سیخاله نابنیه هر ی سه رنه که وتنی ده وله تی
ئیسلام ! دلنجیا تنهها نهمه به سه بو خاوهن به صیره کان !!!

بو نهواندش که پیوستیان به سه ماندن ده کهن نهوا به شیکاری
دروست بهیان ده کریت به بله لگه یه ک لا کمره وه دروسته کان بو
سه ماندن:

۱ - ئەگەر شەرعىن كوا بەلّكە به دەق لە (كتاب وسونه) ئەگەر هيئران ئايى؟ كە هيئران وەردەگىرىن و گۈنجاوى ئەم مەقامەن بە هيئىن يان لاواز عامن يان خاص، كە كەسانىيەك هەن لەم (حىزب كۆمەل بزوتنەوە) ئىسلامىيەكان، خاودەن تواناول فەھم بە (كتاب و سونه) ئايى؟ لە سەرەقەن يان نەيان پىكماوه يان بەرژەوندى نابىيىنى كردون يان گوئى بە حەق نادەن تەنها ئەوهى دەيانەويت وەرى دەگرن وەك پەروەردگار دەفرمۇيت : (أَفَتُؤْمِنُونَ بِعَيْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفِرُونَ بِعَيْضٍ ... البقعة ۸۵).

۲ - ئەگەر نا شەرعىن كامانەن بەلّكە لە (كتاب وسونه) ئايى؟ بە شايىستەي ئەم مەقامە دەهيئىرەنەوە لاواز و بە هيئىز و عام و خاص و توندگىرى تىيادا تىيىكەل ناكىرىن. پشت بە پەروەردگار ھەموو ئەم وەلامانە لە درېزىدى ئەم كتىيېدا دەدرىئىنەوە لە مىيىزلىپىش ئىسلام و سەرەتاتى ئىسلام و تا ئىستا بە بەلّكە دروستەكان لە (كتاب وسونه).

پېشىكى نووسىر:

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه
أما بعد :

پەروردگار بۆ ھەمووشتى قەدەرى داناوه، وە بۆ ھەموو
ویستىيکى نىردىراو، وە بانگخوازى و پابەندبۇون ئەركىتىكى
ئايىيەكە پەروردگار دەفرمۇيىت : **وَلَقَنُونَ يَنْكُمْ أَمْمَةٌ يَدْعُونَ إِلَى
الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَّوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ** (آل عمران
104) پەرسەنلەر لە ئىۋە ئۆمەتىك يېتىك بىت، ياخود با ھەمووتان ئۆمەتىك
بن كە بانگەواز بىمەن بۆ خىلۇ چاڭە، فەرمان بىدەن بەھەموو كارىتكى باوو
دروست، قەدەغەي ھەموو نادروستىيەك بىمەن، ئا ئەوانە ھەر سەرفرازان.

(لەواتاي ئەم ئايەته و دەقەكانى قورئان و سونەتەوە بەھە
پېسەتە خۆرەگىرى و بانگخوازى و راگەياند و كە كۆمەلىك لەم
ئۆمەتە ھەولىبدەن ئاشناو زاناو تىيگەيشت و بن بە ئايىنەكەيان،

كە ئەو تايىيەتانە لە ئۆمەت دەبنە ھۆى بىزىنەرەوەي گشتى
ئۆمەتە كە لە پىيىناو بەدەستەتىپانى رەزامەندى پەروەردگار، كە
ئاين ئامۆژگارى پەروەردگار و پىيغەمبەرە كە يەتى، بۆ
پىشەوايانىي موسولىمانان ھەمووييان بەگشتىي لە كاتىكىدا
ئالۆزى و جەنچالى ژيان بىيىتە ھۆى بىئاگايمان لە پەيامى
سەرەكىيمان كە:(بانگخوازى بۆ لاي پەروەردگار بە يەكتا
پەرسىتى) لە ئاگاداركىرنەوە و مىزەددەدان وە رۈون كىرنەوە و
ئامۆژگارىكىردن فەرمان كىردن بەچاكەو نەھېكىردن لە خراپە
كە ئەمانە و ھىتىش راستى شەرعى دىين بۆ دەرخستىنى ئاين
و پاراستىنى، وەك بەبىردادىت ئەم دىرىھ شعرە كە عبد الله بن السبط

بۆ خەلیفە مەئۇن دەلىت :

أَنْصَحِي إِمَامُ الْهُدَىِ الْمُؤْمِنُ مِشْتَغِلًا * بِالْدِينِ وَالنَّاسِ بِالْدِينِ مِشْاعِيلَ
كە خەلیفە مەئۇن وەلام دەداتەوە دەلىت: نەت توانى بلىيit

چۈن جرير وتى بۆ خەلیفە عمر بن عبد العزىز :

فَلَا هُوَ فِي الدِّينِ مُضِيْعٌ نَصِيبٍ * وَلَا عَرَضٌ الدِّينَ شَاغِلٌ

ئەوهى دىاره و دەبىنرىت لە گۆرەپانى موسولماناندا كاره
دەرچووه كان گۆرانەكان كە كارى كردۇتە سەر قولايى ئومەت
كە دەبىتتە مۇوان بەردواام لە بەرگىريابىن كە دوژمنايمەتى بۆ
درۇست بۇ لە خودى و دەرەكىدا، وەك دەبىنин ھەولۇدانى
بەھىز و چىو پې بۇ بانگخوازى و گەراندنهوهى روی گەشى
راستى ئومەت، لەوانە كە ھەولۇدان و گەرانهوه (بۇ ئىسلام
بۇ ئىسلام)، بەلام لە ژىير پەرەد و دروشمى حىزبائىيەتى و
كۆمەلچىتى و كە گەيشتۇتە بلاۋىتى و فراوانىتى زۆر، وە كە
كۆمەلىكىش بەش بۇوه بۇ بچوكتۇر، تا بۇوه بە رىچكەو تاقمى
جىاواز جىاواز وە ھەرىيەك لە مانە دەبنە خاوهنى دروشى نۇي
كاركىدن بە شىوازى جىاواز بانگەواز بۇ خۇ كىدىن و خۇ
بە كۆمەلى راستىينزان و رەخنەگرتىن لە جىاوازەكانيان و ھەتا
گەيشتنە بارى مل ملانى و سرینەوه و دژايەتى و
رکابەرايەتى و شەركىدىنىش، بەھۆى بىرتوندى و پابەندبۇنى نا
بىنایەنە بۇي وەرنەگرتىن بىرى جىاواز، بۆتە هۆى نەھامەتى

بو ئومهت ولیکترازان و بهه ده ردانی توانا کانی و ناکوکی و
بلا ریدا بردن و سه رلیشیوان و ناته بایی و لهد دسانی برایه تی ،
هه روک ده و تریت :

إِذَا أَنَا لَمْ أَنْصُرْ أَخِي وَهُوَظَالِمٌ * عَلَى الْقَوْمِ لَمْ أَنْصُرْ أَخِي حِينَ يَظْلِمُ

هه ئەمه بەش بەشییە خۆی بەسە بو کوشتنی هیزۇ ئازايەتى
ئەودى لەناخى ھەرييە كىكدايە لە كەسانى ناو كۆمەلگان :
فَنِ فِي كَفَهِ مِنْهُمْ قَنَةٌ * كَمْ فِي كَفَهِ مِنْهُمْ خَضَابٌ

وە ئەنجامى ناکوکى و نا تەبايى ھەر لاواز بعون ھەلدىران و
دور كەوتنهوه يە لە يەكتىر، وە پەروەردگار دەفرمۇيىت :
(وَأَطْبِعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَنَشَّلُوا وَتَذَهَّبُ رِجْمُونَ وَاضْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ
مَعَ الصَّابِرِينَ (الانفال ٤٦-) (گۈزىرايەلى خواو پېغەمبەرە كەمشى بىكىن لە
ھەموو گدارو گوفتارىكداو ئاشووب و ئازاۋە مەكىپن و مەچن بەگىز
يەكدا، خۇ ئەگەر بىچن بەگىز يەكداو يەكداو يەكدا بشكىن، ئەوه شكست و
لاوازى پۇوتان تىدەكەت و ھەمييەت و شکۆدارى و دەسىلەلاتنان لەبىن
دەچىت و دەپېت خۆگىرو نەفس درىز بن ھەم لە مەيدانى جەنگىدا، ھەم
لەناو يەكتىراچونكە بەراستى خوا يارو ياخورى خۆگىرو ئارامگارانە)، ئاوا
ھەمۈكەت تاقمىيەك بەشىك لە لاشە ئومەت لىدەكەنەوه بو

ئەوهى كۆمەلگانى تر بىخۇن، وە لە ئىستادا زۆر تەشەنە دەسىنېت و گەشەدەكەت بەزويى و زۆرى، ئەمە و تەي زۆرىيەك لە خاوه قەلەمانن كە بانگخوازى بۇلاي پەروەردگار دەكەن لەزىر سايەھى (كۆمەلچىتى) يان (كراھەوە - بەربلاۋىتى - پىشخوازى)، لەمەوه دەبىنин بانگخوازى بۇلاي پەروەردگار لاي ھەندانىيەك زۆر شىپاوه كەواتاي راستى خۆى وون كردوھ بەوهى تەنها بە پوانگەھى (كۆمەلچىتى) يەكان دەبىنن، يان بەرەنگاربۇنەوهى ئەوان بەدژايەتى بۆى، وە دەبىنن ئەم (كۆمەلچىانە)، توپىشىھەوهى زۇريان بۇ دەكىت جارىيەت بە ئەرىنى بۆيان و جارىيەت بە نەرىنى، خەلگان بەمە كەوتونەتە گومان و دلە راواكى و ناثارامى و دەك دەوتىتىت :

وَكَانَ النَّاسُ فِي لَبِسٍ عَظِيمٍ * خَاءُوا بِالْبَيَانِ فَأَظَاهُرُهُ

وَكَانَ النَّاسُ فِي جَهْلٍ عَظِيمٍ * خَاءُوا بِالْيَقِينِ فَأَذَهَبُوهُ

لەمەوه كۆمەلآنىيەك بە رېچكەيەكى نامۇ بارگاوى بۇن، كاتىيەك بىنینىيەكى دروست لەبەردەست نەبوھ ھەلدىرى ئەم

دۆخە بۇون، وەكەسانىيىك (كۆمەلچىيان) بۇلاي خۇيانىيان راکىشاون وە دلخوش بۇن كە سەركەوتىنى دىينە، كە كەوتونەتە زىير بازنهى دروشى حىزبى (ئەندامبۇون / پەيوەستى/ گویرايمەلىي وپابەندبۇون/ رې راستىكىردنەوە)، وەھەندانىيىك كە توشى ئەوه دەبن (كۆمەلچىيتى) رۆژانىيىك لاي ئەم كۆمەل و رۆژانىيىك لاي ئەوى تر، وە پىشىن رەجمەتى خوايان لىيېت نەھىيان كردوه لە(فرەبى لە دىن) وەك هاتوھ لە ھەندىيەكىيانەوەك: ابن بطة العكبىي الحنبلى، لە (الإبانة - ١٩٠٤، ٥٠٦-٥٠٧)دا، وآخرۇن مرجون لأمر الله يسألون أين الطريق ؟؟؟.

پرسىيارە گەورەكە

لىيروھ پرسىيارە گەورە و ترسناكەكە پەيدادەبىت: (حوكى ئەندام بۇون) لە : تاقم و حىزب و كۆمەل سەردەمەيەكان بەگشتى لە (گۆرەپانى ئىسلامى)، دەكرىت ئەم پرسىيارە

گشتگر بەواتا فراوانەكەى وەربىگىرىت ئايا ؟ ئەم حىزب و كۆمەلە سەردەميانە ئىستا هەن رەتىدەكىرىنە بەھەر شىوازىك ! يان ئەمانە بنەمايەكىان ھەيەو درېزبۇھى تاقم كۆمەلە ئىسلامىيە دابىراوەكانى دواى سەردەمى خەلافەتى راشىدىن، ئەگەر لەناونىشان و دروشىشدا جىاوازىن، ئەگەر رېباز و دارپىشاۋىكە لە رۇھ دىيارەكىدا، يان ھاتوه بۇ بۇون بە دەروازەيەك بەرۈمى موسۇلماناندا بۇ گەياندىن بە(دروست بۇنى حوكىيەكى ئىسلامى و خىلالەت تىيىدا) وەگەرانەوە بە موسۇلمانات بۇ ويست و مافى پەيامى (الا إلَّا مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ)؟ وە ئەم تاقم و كۆمەلە ئىسلاميانە لە كۆندا دابىراون لە كۆمەلى ئىسلامى ستەم كار، كە دروست بۇن لەسەر لادان لە(پىگاي راست - صراط المستقيم) بەودى پەيوەستى ئارەزوو بىرپۇچونى گومران لەبەر ئەوهى دەزىيان لە سەردەمى دەسەلاتى حوكى ئىسلامى بالا دەستدا بە پىچەوانە ئىسلام و حىزبە سەردەمەكىنى ئىستا، كە دەزىن لە نىوان حوكىمەت

و كۆشكە دەست بەرداربۇوه كان به حوكى ئىسلام ھەرچەند
بەرۋەكەش ئەمە بەرجەستە ناكەن بەلام بەكىدارەي پىادەي
دەكەن، وەك

بەدىع زەمان ئاپورەسى

لە خويىندە وهى بۆحالى ولاتانى ئىسلامى دەلىت :-
ولاتانى ئىسلامى دووگىيانن وە رۆزىك دىت ئىلحاديان
دەبىت وە ولاتە ئەوروپىيەكان دوو گىيانن وە رۆزىك دىت
ئىسلاميان دەبىت .

تۈرىزىن

لە كاتىكدا موسولىمانان قۇناغى (وونى) لە (نامۆى)
دووهمىندا) تىدەپەرىيىن لە دژايەتى لەبەر چاو بۆ
ئىسلامەكەيان لەم (قۇناغە نامۆيىدە) بەھىزىترو توندتر
لەرىگىاي (قۇناغى نامۆى يەكەمدا) . لە كاتىكدا
داگىركەر(استعمار) لە ژىر يەك ئالاۋ دروشىدا بۇ بەلام كۆئى
ئومەتى بەش بەش كرد لە رۆزەللات بۆ رۆزەللاتيەكان وە لە

رۆزتاوا بۆ رۆزتاوا یە کان له ولاته بچوکه کاندا بهناو ئیسلامى و داخراو بیتھیزو توش بورو به بیرى شيرك و گەندەلی و زەلیلى و ناتەبای و نابراي و نايەك رېزى وە شەرى فيکرى به توندترین شیوه، وە نەھامەتى بەردەوام له هەمۇولايەكە وە بۆ ھەر لايەنیکى ژيانى موسولمانان کە لمتواناي رېگريدا نەبورو، وە لىدانى بۆحالى موسولمانان به هەمۇو جۆرە شیواز و چەكىك لە: ئىلحاد و جگە له خواپەرسى و لابرنى رەوشت وە ستەم له رېئىمدا وە نەشازى و سەرلىيىشىواوى ، له بەرەنگاربۇنەوەي بەربەلائى لەرېچكە نامۆكان و کارە ژەھراویە کان بۆ جياكىدەوەي ئاين له ژيان وە كە مىكىدەوەي سايىھى ئىسلام له سەر ولات، تا خەلکانىك بىنە پىشەوە له موسولمانان بۆ بلاو كەدنەوەي بیرى نا ئاينى (**عەمانىيەت**) وە چاندىنی له ناو ئومەتدا تا چەسپاندىنى علمانىيەت به تەواوى بەرپابىت دژايەتى ئىسلام و لاواز كردن و له ناو بىردى كارگوزاران بۆي، وە ئەم ھىرشه درندانەيە بۆ سەر حالى موسولمانان رەستىيەكى

خەمناکە وە شىاوانن لە ئەھلى عىlim وەلانزان و گەمارق و
دورخانەوە بۆ يان لە گۆرپانەكە.

لەمە وە ئايىا حزبەكان ھۆكارييكن بۆ رېزگاربۇون يان چى تر ؟
ئايىا كامە حىزب شەرع رېدەدات بە ئەندام بۇون بۇى ؟ وە
كۆمەلە ئىسلاممەكان كامانەن كە ئەم تاقمانەيان لى دروست
بۇون وە لە كويىدان ؟ وە نەخشەو خەسلەتىيان چى يە ؟ ئايىا
ويسىت ھەيە بۆ يەك بۇون يەك كۆمەلى تا پشتى پى
بېھسەتىت ؟ يان لى دوركەوتىنەوە ؟ ئەرى كامە رېڭا بىگرىت
ئىسلام بۆ بەرزبۇنەوە ، وە كامە رېڭا رەت كاتمۇد ؟؟
ئەمە ئەو پرسىيارەيە كە خۆى دىئىتە پېشەوە ، وە موسولىمان
بەدواى وەلامەكەي دا عەودالە بە بەلگەي پەسەندى كتاب و
سونەت و بۆچۈنى دروستى واقع حالى كۆمەلە سەردەمەيە كان.
وەك (أبو بكر رض) لە گفتۇ گو لەسەر سونەت بەھا وەلانى دەلىت
: سوپاس گوزارى بۆ پەروەردگار كەتىمەنيدا كەدووه ئەوانەي
ئائىنەكەمان بۆ دەپارىزىن . لە سەر ئەم رېچكەيە ئەھلى عىlim

رونکردنەوهی و وەلامی ئەم پرسیارهیان بە ئامۆژگاری بو ئومەت داوهتە بو پاراستنی رەحى ئیسلام كۆمەلانى موسولمانان و لانەدانى بو ئەوهی لە سەر ئىستيقامە بىيىتەوه، وە پەروەردگار بە ﴿رَادِهٗ كَيْهِيَنِيَّت﴾ (فَاشتقىم كا امېزى-ھود- ۱۱۲) وە بە ئومەتە كەشى رادەگەيەنیت : (فَاشتقىم كا إلين - فصلت - ٦) وە ﴿دَفَهُرْمُوَيْت﴾ دەفەرمويت : (قل آمنت بالله ، ثم استقم - رواه مسلم) كە كۆي دەكتە واتاي صەلاحى عەقىدە (قل آمنت بالله) وە واتاي صەلاحى كار(ثم استقم) ، لە سەر ئەم دوو صەلاحە بىنەماي دروست بۇونى كۆي ئومەتى ئىسلامە، پىيوستى رونکردنەوهى پەيوهندى بە ئىسلامەوه، وە پىيوستە ئامۆژگارى كردن، ﴿دَفَهُرْمُوَيْت﴾ دەفەرمويت : (السِّنَّةُ الصَّيْحَةُ ، قلنا: ملن با رسول الله ؟ قال : الله ، ولكلابه ، ولوسوله ، ولأئمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامِتِهِمْ - متفق عليه)، واتە جىگە لە مانە نابى ئامۆژگارى بو بىكىت ئەگەر بەلگەي ھاوشىيەوهى نەبىت لەشەرعدا، ئەھلى عىlim لەكۆن نۆيىدا ئەمەيان بەيان كردوه وە حالى گىرەوه كان، بانگخوازە

سەرلىشىپاوه كان، ئەھلاني ئارەزوو ھەواو داهىنەران،

تاقىچىيەكان، موفتىيەكان، قازىيەكان، وەنۇرسەران...هەندى.

بەدەرخستى نادروستىيەكانىيان و لادانەكانىيان و لارىيەكانىيان بۇ

وەرنەگرتىنيان و شويىنەكوتىنيان و نەكەوتىنە ھەلەكانىانمۇ، كە

ئەم جۆرە بەيان كەردىنانە ئامۇزىگارىيە بۇ ئومەت، كە ئەمە

رىيگاي راستى كۆمەلى پۈزگاربۇوه، كە ئەمە پاراستنە لە

نادروستى تىيکەل بۇون بە دىن، وەك چۆن لادانى شتىكى

ئازاردار لە سەر رېيگا.

ئەوەي بەرونى ليىرەدا دىت : پابەند بۇونە بە (زمانى عىlim)

بەواتاي ناوه كان و دەستەواژەكان شەرعىيەكان، تابىستەرە

تۆيىزەرەكان بەتوانن ويزان رادەي گرييدانى پىشىن و سەردەم، وە

پارىزابىن لە جىابۇونمۇ لەپىشىن بە بەھەمۇ ھۆكاري

ھەلۈيىستەكان، وەدور نىيە تىيگەيشتنى ھەلگىرىپاوه بۇ(زمانى

عىlim) و (دروشمەكان) نوى گەرى، بەتابىيەت ئەوانەي پىرۆزى

پىدەكىيت بۇ دەستكەوتى زۆرىيىك، ئەوەي بىھىنەن بەر چاو

ریبازی تاقمه کان له کون و نویدا له ناوه روکیاندا، يان
ههندیکی که چهند بیرو پیچکهی نادرrost به شعر تیکهله
کراون و هه لگیرانه و هی زمانی (عیلم و ئاین) يش.
لهمه وه پیوسته پیداچونه و لیکولینه وه و ریکختنه وه به
حومک بق (زمانی عیلم)، تاده رپرین بق تاقمان و کومه لچیان نا
دروشی کومه له ئیسلامیه کان چونکه (کومه لی ئیسلام)
یه که و جیابونه و هی تیدانییه، و داک ئه و هی لە سەردەمی نەھەم
و **ھاوا لانی** ﴿ م ئه و هی لە کومه لی ئیسلام بە دەربیت ئەوانه
تاقم و کومه ل(ن)، تا دیاری کرین لە سەر سونه تن يان بیدعه،
لە ئەھلى سونه و جە ماعەن يان لە ئەھلى ئارهزوو بیدعه.
بانگخوازنی بق گەيشتن به دەسەلات بە تاشتى، نەك به
ھە لگە رانه و هی روھى و سیاسى، چونکه ئیسلام ئاینی ئاشتى
ھیدا یە تە نەك توندو تیزى و ستهم وە نەك (رپاپرین)،
و دراپەرین نادرrost تەنها بە بنە ماکانى شەرع نەبیت.

بانگخوازی، ئاگاداركردنەوه، رگەياندن، نەك (جولاندن و
بزوتنهوهى ئىسلامى) وە جولان لە زمانى عەربىدا بە ھەمۇ
جولەيەك دېت ئەگەر لە شويىش نە جولى جولانى
درەخت. كاتىك پله كانى ئاين: (ئىسلام، ئىمان، ئىحسان)،
نەك ويژدان، مروقايدەتى....هتد دروشى زۆر كە درېزە
دەكىشىت ليّدا خستنە رويان، پەروەردگارە چەند لەم دروشى
و دەستەوازانە هيئراونەتە ناو عىلەم و راستىيەكانى، بۇ
ورۇزاندى گومانەكان (شوبوهات) وە جىابونەوهى لەپىچكەي
پىشىن ھەلدىنى ناكۇكى، چۈن ھەلگىرانەوهى زمانى عىلەم لە
روى بونيات و واتاش، بە دەرىپىن لە بىدەع و ئارەزوى
كويىرانە...لە دەرىپىنە ئىسلاميەكان، دەستەوازە شەرعىيەكان
ئەمە درست كراوى ([الخوان الصفا](#)) لە نامەكانياندا لە ھەريەك
لەدوو روەكەدا بۇ فەوتانى شەريعە، يەك (گومرای) دوو
(گومرەكىردن)، لە بى مىشكان وەرگىراوه و پۆشاكى شەرعيان
بەردا دورىيە.

پیش وه لامه کان بینیم که پیشه کییه ک پیوسته و گرنگه بو
حدوت تویزینه وه که چونکه به شه کان دورو دریشن له پرسیارو
وه لامه کان، بو چونه ناو باس له ریگه شرعیه کان له م
تویزینانه دا :

تویزینه وهی کدم :

حیزبایه تی لای عده رب پیش نیسلام .

تویزینه وهی «ووهم» :

هیدایه تی نیسلام به رامبدر به حیزبایه تی

تویزینه وهی سییه م :

سەرەتاي سەددەكانى ئىسلام نەبۇنى حىزىبايەتى وە مېڭۈي

سەرەتەلدىانى دواتر.

تۈزۈنەوەي چوارم:

دا برانى تاقمان لە كۆمەلى موسولمانان

تۈزۈنەوەي پىنجەم:

پىڭگى تاقم و مەزھەبەكان لاي كۆمەلى موسولمانان

توضیحات و مقدمه ششم:

کوتنیان به رامبهر کومه‌لی موسولانان

توضیحات و مقدمه هفتم:

کومه‌لی موسولانان به رامبهر بر هنگاریده کان

تۈزۈنەوەي يىكم

حىزبايەتى لايى عەرەب پىش ئىسلام

بنەماى كۆبۈنەوە بۆ ژيان دامەزرابۇو لە سەر بنەماى درېئىز بۇنەوەي رەچەلگى، چوارچىۋەي نىشىمان، شىۋە پىستى، شىۋاپازى پىشە، يەك زمانى. بەلام دورگەي عەرەبى لەسەر بنەماى تىرەي و توندۇرەوەي تىرەي لە شارستانىيەتدا دەشتەكىدا، ئەمە لە چوارچىۋەي يەك خوينىدا و يەك رەچەلگى ھاوېش، لەمەوە حىزبى تىرەي پىتكەاتەكانى و ھۆكارەكانى ژيانى، لەژىز سايىھى گەورەيەكدا كە گوپىرايەلى ھەبوو بۆي ئەگەر بە ھەلبىزاردەن يان تىروپىشك يان زۇرىن بوبىت، كە حىزب دايىك ولانىيە بۆ ئەم كۆبۈنەوانە.

تىرەي (قورەيش) كە تىياندا بۇو ([الساقية, الحاجة, الرفادة, الندوة, اللواء](#)), جگە لەمانە پلە و پايە ئايىنیيەكان و جەنگىيەكان و كۆمەلایەتىيەكان) وە بەشدارى سەرخىتن و ھەلدانى برايەتى و

پارىزگارى كردن لە مافەكان و بەرهنگارى لە ھېرىشەكان و تۆلەسەندنەوەكان، لەمەوه جۆرييەك لە حىزب دەردەكەۋىت لەسەر بىنهماى بەرژەوەندى ئايىنى و پاراستنى خويىن لە وانە (حلف الطائين، لعنة الدّم، حلف الفضول...) لە سەر ئەمەشەوە كۆبۈنەوەي ئەم تىرانە نەبىزتە هوئى كۆپىيان لەسەر يەك رەچەلەك و تىرە وەك (عدنان، قحطان، قضاعة) تەنها لەبوارىكى تەسکدا (قبيلة، العماره، البطن، القخذ، القصيلة) مەڭەر لە بوارى فەخرىرىدىندا عدنان لەسەر (قطان يان القيسية لەسەر اليمانية) وە هەروەها.

ھەرچەندە بوارەكە فراوان و تەسک بىتت بىنهماكە (توندگىرييە) ئەوەش وشەيەكە بە واتاي بەش بۇون، جودايى، ناكۆكى، تىرەي پەرتەوازە، لەسەر بنچىنەي تىرەي و رەچەلەك و توندگىرى تىرەي كە بەرامبەر يەكىكى تر وە توندگىرى نەتەوەيەك بەرامبەر يەكىكى تر... بەم شىۋەيە كۆمەلىك توندگىرى پەيداد بىت وەك:(دژايەتى—فيتنەگىرى)

رکابه رایه تى ... هتد) هاوشیوه يه به شیوازیک له و ته و ده عوه
سهردهمی ئیستای ناو (مالی ئیسلامی) بۆ نیشتمنیهت,
نه ته و ده يهت... هتد. هه رچهند توندگیره کانی پیشینی ئه مان
له گهله ئەم دروشانهدا خاوهن (پاکیتى و عیزەت و پەوشەت
بەرزى) بون و بەھەموویان نه ئیسلامیان سەرخست و بە نه
ھیچجان بە دەست هینا.

تۈرىشىنەۋىدى دوودىم :

رېنمۇقى (ھەدى) ئىسلام بەرامبەر ئەم حىزبىيەتى يە تىرىھى يە

كاتىيك ئەم توندگىرى تىرىھىيە بنچىنەيى زيان بۇو لە ناو
دورگەيى عەربىيدا بەرنگارى بۇو بە گۆزىنى بۇ
بەزەي ئىسلام - برايەتى - برايەتى برواداران - خوادا
پەرسىتى و تەقۋا بۇ لاي پەروەردگار و چەندەھا دەق ھاتن : (يا
أَمَّا الْأَئْمَانُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نُسُسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ
مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسْأَلُونَ بِهِ وَالْأَزْحَامُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَيْكُمْ رَقِيبًا النِّسَاءُ ۚ) (ئەي خەلکىنە له خەشم و ناپزاپى ئەو پەروەردگارەتلىن
خۇ بىارىزىن كە ئىوهى لە تاكە نەفسىيک دروست كەدووه، هەر لەو
نەفسەش ھاوسەرەكەي بەدى هيتنالو لەو دوowanە بىاوان و زنانى زورى
خىستتەوە و بلاوكەدووه، ھەروەھا لەو خوايى بىرسن كە لە يەكتىر داوا
دەكەن بەناوهيتىنانى ئەوهە، ھەولۇ بەدن پەيوەندى خزمایەتىش بىارىزىن و
(پەھىيى بىكەن) چونكە بەراسلى خوا (ھەميشه و بەرددوام (چاودىزە
بەسەرتانەوە). وە (الشورى ۱۳ - شَعَ لَمْ مِنَ الَّذِينَ مَا وَصَّى بِهِ تُوحِدُ

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا يَهُ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقْجُوا الْبَيْنَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كُبْرٌ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَعْلَمُ إِلَيْهِ مَنْ يَنْشَأُ
وَهَذِي إِلَيْهِ مَنْ يُنَيِّبُ) (رئازى ئاين و بەرنامەزى ئىزلىي بۇ دانوان، ئەوهى
كەفرمانى پىكىردووه بە نوح، هەر بەوشىۋە يە قورئانىشى بۇ تو ئەى مۇھىم
صلى الله عليه وسلم وەسى و نىڭاكىردووه و بە ئىبراھىم و موساۋ عىساشمان
پاڭەياندووه كە رئازى ئاين و يە كخواناسى بەرنەدەن و لەسەرى پايدار بن،
ئەم باڭەوازە راست و دروستە زۆر بەلاي بىت پەرسەت و خوانەناسانوھ
گران و زەحەته، بەلام خواي دانا خۆى كەسانى شايىستە هەلەمېزىرت بۇ
كەياندى ئاينەكەي پەنمۇۋى خەلکاتىك دەكات كە بىكەپتەوە بۇ لاي
بەرنامەكەي بەپەرسەن و ئەنجامدانى كاروکەدەھە ئەچك.).

بۇ دروست كەردىنى دولتىكى ئىسلامى لەزىز دەسەلاتى گشتى
شهرعدا وە بەيعەت و گوئىگرى و پابەندىتى پىيەددەرىت وە
ھەموو موسولىمانىك ئەمانەي لە ئەستوپىه.

كە دەبىتە هوپى نەمان و نا بەرفراوانىتى توندگىرى تىرىدەي وە
بەنەمەبەر ﷺ ھەموو رېچكەيەكى بەرۇدا داخست لەتەشەنەسەندىنى
لە زىرساپەي (يەك تاپەرسەتى) ماندەوە لە سەرى بە ولاء و براء و
ھاواكاري و برايەتى دەبىت .

لە كاتىكدا ھەندىك لە ھاواھلان بۇققۇم لە غەزاي بىن المصطلق و تيان ئاي لە كۆچكىردوان و ھەندىكىيان و تيان ئاي لە پەنادران، و ھەندىكىيەن بە دەنگ بە رزى پىيى فەرمۇن : (أبدعوى الجاهلية وأنا يبن ينفعىم بۇققۇم أظھركم دعوها فإنها منتبة - متفق عليه).

بەم شىيوه يە ھەر كات شىيوه يەك لە شىيوه كانى حىزبى و توندگىرى ھاتبىتە كايىوه سەركوتى كردووه، تا كەرايى لاي پەروردگارى، ناھىز بايەتى ناتىرىھى ناكۆمەلچىتى، كە ئىسلام ھەمووان لە خۇدەگرى و ھەمووان ئىسلام لە خۇدەگىرن.

وەك علامە بىدادى خوالىي خوشبىت دەلىت : (موسەلّمانان پىش مىردىنى ينفعىم رەسەر يەك رىپيازى ئوصلى دين وبەشە كانى بۇون بە مىردىنى ينفعىم دوپرى نا پەندبۈي دەركەوت - الفرق بىن الفرق ص ۱۲)، ئەمە دەربىرىنىيەكى وردى ئەمە كە پىشتر ھەمووان لە سەر رىپيازى ينفعىم بۇون، و ھەسىماي جارى بە روو موسولّمان بە دل كافر يان جارى بە روو كافر بە دل موسولّمان

دەركەوت كە ئەمانە لە (لَئِنْ الْمُعَايِقُونَ فِي النَّزَكِ الْأَشْقَلِ مِنَ التَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ

تَصِيرًا - النساء ١٤٥) (بەراستى دوورپۇوهكان لە چىنى ھەرە خوارى ناو دۆزەخдан و ھەركىز بۇ ئەوان پەشىۋايتىكت دەست ناكەويت.).

دەشىت ئەمانە حىزب دژىن بە ھەموو مەكرۇ پىسىيەكەوە ئەوهى بەرۈكەش و ھەركىرى كە پىشىنى جودايى و حىزبایەتىيە، وە ئەوهى لە راستەكانمۇھ و ھەرددەگىرىت ئەمانە دوژمنى بەمەكىرى دەولەتى ئىسلامن وە خەصلەتە كانىيان مەترىسى دارە لەسەر ئەھلى قىبلە، كە سەيرى بەشىك لە دژايەتى دىيار دوژمنايەتى و دوورپۇيان دەكىرت.

دەركەوتىنەكان : يەكەمین لە غەزاي ئوحد، دواتر لە بىي قىنقاع وە بىي الصير وە ھاوسەرگىرى بِنْفَهْمِيمْ لەگەل زينب بن جحش وە واقعة الإفك وە دواكەوتىيان لە غەزاي تېبۈك، ئاوايىھ راستىيەكانىيان لە ھەلگىرسانى فيتنە و ئازماوه و زەرەر گەياند، كە ئەمە زىاتر ئىمان و پابەندبۇونى بروادارانى بە هيىز تر كردووه، وە دوورپۇانىش پەرەردگار پۆشاڭى بىئىرخى و نشوشىتى و

سوکىتى تا رۆزى دواى لە قورئاندا دەوترىتەوه (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي

الدُّرُجَاتِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ يَجِدَ لَهُمْ أَصْبَارًا - النساء ١٤٥) سوپاس و ستايىش

بۇ پەروەردگارى ھەمووان .

تۈزۈنەوەي سىيىم

نا حىزبايەتى لە سەرەتاي ئىسلام

وە ئاپا جولا حىزبىتى لە سەرەتەمى راشىدە كان

بە مردىنى يەنھىمەر ئاكۆكى سەرى ھەلدا بۆ دانانى خەلیفەي
موسولىمانان بىزاردە هات بۆ بەيعەت بۆ جىڭىگىردىنى حوكىمە
ئىسلامىيە كان وە پاراستىيانى دەستكەوتە كان، وە پىداو
يىتىيە كانى زيان پىيى .

كۆپۈنەوەي سقىيە كرا، (سقىيە بىي ساعە) لە ديار و ماقولانى
كۆچكىردىوان و پەنادران، لە ژىر سايىھى رونى بەلگەو دەق لە^{يەنھىمەر} ، كە ئىي بىكىر^{يەنھىمەر} دازرا بە خەلیفەي موسولىمانان وە
بەيعەتى پىدرابەلگەو كۆپىي، لەگەل بۇنى وتەي ھەندىيەك
لە ھاشمىيە كان و ئەوسىيە كان و خەزرەجىيە كان و كۆچكىردىوان، بەلام
ھەموسى پوکايىھە بەرامبىر دەق وە كۆپىي موسولىمانان.

رېئى ھاواھلارنىڭ ئەممىتىم، بۇ پابىندىن بە حوكىمى شەرع بە پەروەردگار
فەرمۇى ئەنۋەپلىرىنىڭ فەرمۇى، وە مەل كەچ بۇون بە حوكىمى اپى بىكىر
بە شەرع وە كۆمۈلەيى بە يەك و تەيى دەلەكان پې بۇون لە^{لە}
بپوادارى.

بە درىزىاي خىلافەي ئەو، جىگە لە رۇداوى (الردة) كە بەرەنگارى
بۇون و سەركەوتىن و گىيىرانەوهى خەلکان بۇ دينى خودا، ئەمە
بۇ اپى بىكىر ئەتكەن دەكىيردىتىهە كەناوى دىيت، وە دواى دانانى
خەلەيفە عمر ئەتكەن دەرگا والا بۇ لەسەردەمیدا بۇ فتوحات و
فراوانى تەشەنەسەندىنى ئىسلام.

تۈزۈنچى چوارم

دابانى تاقمىسى لە كۆمەل موسولمانان

ئەم كاره تا ئىستا بەردەوامە وە بە كرانەوە قىلى فىتنەي گەورە، كە بە شەھىدىكىرىنى خەلیفەي موسولمانان عمر خەبىب بۇ سانى ۲۳ كىجى. لەسەر دەستى درېنديھىكى مەجوسى بىئابپۇ بىـ بەش بىت لە رەجمى خوا.

بەسۆزى پەروەردگار لەسەر موسولمانان بەيعەت درا بە خەلیفە عثمان خەبىب كە درېزەدى دا بە رېبازى دوو خەلیفەي پىش خۆى، بەلام كاره درېنداڭەكەي مەجوسەكە ژيانى شىۋاندو دەركايى فىتنەو ئاشوبىي والا كرد وە بانگىشە نەيىنەكەن و كار بەدۇو روی كە لە پىش هەممويانەوە لادەرى دوو روی پورەشى كار رەش (عبدالله بن سبأ) جولەكەي بە ناو موسولمان، ئەم دوژمنى خودايە فىتنەي دەرورۇزان بە حەقى ھەردۇو خەلیفە

عثمان صلی الله علیه و آله و سلم و علی صلی الله علیه و آله و سلم و میستی خیلاف خستنے نیوانیان وہ بگرہ
ئیسلامیش، بہرداوام بورو لہ فیتنہ و پلانگیپری تاسہر زھوی
پرکات لہ فہساد، تا شہھیدکردنی خھلیفہ عثمان صلی الله علیه و آله و سلم سالی ۳۵
کوچی.

ھے رچہند جودایی و درزہ کان گیران به بھیعتدان علی بن ابی طلب صلی الله علیه و آله و سلم به، بھلام هر پارچہ بیون و حیزبی لہ ئومہت بُز دوو
تاقم هاته کایوہ، وہ بھرداوام بورو تا ناکڑکیہ کانہ گھیشتہ
جهنگ لہ (صفین - والمل)، وہ خھلیفہ علی بن ابی طلب صلی الله علیه و آله و سلم ژیا لہ
حیرہ و ئاکامہ کانیا تا شہھید کرا به ستھم لہ سالی (۴ کوچی)،
وہ دواتر بھیعت درا به معاوية صلی الله علیه و آله و سلم دوای وازلی ھینای حسن بن
علی بن ابی طلب صلی الله علیه و آله و سلم بُزی بُزی ریگرتن لہ به هھدھرانی خوینی
موسولمانان و پاراستن و کوئی و یہ کریزی موسولمانان، ئەمہ
حالی خیلافہ راشیدین بورو.

قوناغى نوپىي ترهات بە بە ولايەت دانى موسولمانان بە (بى

أمية) ئەمانە بەشىكىن لە كۆزى رۇداوه كان ئەوهى مىيىش سىرىھى

خويىندىتەوە پىيى ئاشنايە، بەلام حىزب و تاقىم و كۆمەل

رېچكەمى تريان گرت كە لە مەزاحب و فيكىرى عەقىدى لە ژىئ

چوار ناونىشاندا :

- ١ القردية.
- ٢ الشيعة.
- ٣ الخوارج.
- ٤ المرجئة.

ئەمانىش بەش بۇون تا توندگىرى لە ناو يەك فيكىرى

مەزھەبىشدا دروست بۇو، لە چوارچىوهى جوداي و خيلاف

تاقىيىتى كەبەلگەي راستى پەيامى نەممەن نازدارە كە

فەرمۇسى: (فَتَرَقَ هَذِهِ الْأُمَّةُ عَلَىٰ ثَلَاثَةِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، كُلُّهُمْ فِي التَّارِيْخِ

وَاحِدَةً»، قَالُوا: «وَمَا تِلْكَ الْفِرْقَةُ؟» «قَالَ: «هَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي» - أخرجه

الطبراني في الأوسط ٥ من حديث أنس رضي الله عنه، وصححه الألباني في السلسلة

الصحيحة ١٤٠٢ / رقم: ٢٠٣) به شیوازی تریش گیراوته له لایهن : أبو

داود، حاکم .رحمهم الله...غیرهم.

ههريه كييك لهم تاقمانه ترس و دركـن لهـريـه دـهـولـهـتـى ئـيـسـلاـمـ

له پـتهـويـيـهـ كـيـيـتـىـ يـهـكـ دـهـنـگـىـ، ئـهـگـهـرـ سـهـيـرـىـ كـتـيـبـ وـ

نوـسـراـوـهـ كـانـ بـكـهـيـنـ بـوـ ئـهـمـ بـابـهـتـهـ پـرـنـ لـهـ بـهـيـانـ حـالـيـانـ وـ

ناسـانـدـنيـانـ بـهـ نـادـروـسـتـيـانـ، وـهـ اـيـامـ شـاطـيـ رـحـمـ اللهـ لـهـ (الاعـتصـمـ ١/

١٧-١٨) دـهـلـيـتـ:ـ ئـيـسـلاـمـ لـهـ كـهـشـهـ وـ زـيـادـىـ دـاـبـوـ لـهـ زـيـانـىـ

وـ پـاشـ مـرـدـنـيـشـىـ بـهـ سـهـدـهـيـكـ لـهـ زـيـانـىـ هـاـوـهـلـانـىـ نـفـصـمـيـرـ،

تاـ واـيـ لـيـهـاتـ تـزوـيـ دـهـرـچـوـونـ لـهـ سـونـهـ نـيـثـرـاـ، وـهـ بـيـدـعـهـ لـادـانـ

هـيـنـرـاـ، بـيـدـعـهـ يـقـدرـيـهـ وـ بـيـدـعـهـ يـخـوارـجـ، وـهـ چـونـ لـهـ

فـهـرـمـودـهـيـهـ كـداـ ئـاـگـادـارـكـراـوـيـنـ نـفـصـمـيـرـ دـهـفـهـرـمـوـيـتـ:ـ(ـاـنـ مـنـ ضـصـضـعـ

هـذـاـ أـوـ فـيـ عـقـبـ هـذـاـ قـومـاـ يـقـرـءـونـ الـقـرـآنـ لـاـ يـجـاـوزـ جـنـاجـرـهـ يـمـرـقـونـ مـنـ

الـإـسـلـامـ مـرـوـقـ السـهـمـ مـنـ الرـمـيـةـ يـقـتـلـونـ أـهـلـ الـإـسـلـامـ وـيـدـعـونـ أـهـلـ الـأـوـثـانـ

لـئـنـ أـنـاـ أـدـرـكـهـمـ قـتـلـهـمـ قـتـلـ عـادـ ... رـوـاهـ الـبـخـارـيـ) وـاـتـهـ رـوـچـوـنـ تـيـگـهـيـشـتـنـيـانـ

بـوـ قـورـئـانـ تـهـنـهاـ روـكـهـشـهـ. وـهـ رـوـنـترـ لـهـفـهـرـمـودـهـيـهـ كـىـ تـرـ

دەفه رمویت: ("أَتَتَبِعُنَّ سُنَّةَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ شَيْرًا بِشَيْرٍ ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّىٰ لَوْ سَلَكُوا جُحْرَ ضَيْلَسْلَكْتُمُوهُ " ، قُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ الَّتِي هُوَ
وَالْأَصْبَارِ ؟ قَالَ : " فَمَنْ ؟ ... متفق عليه)، ئەودى دىارە لاي ئەھلى
عىlim يەكم تايىبەت : به ئەھلى ھەواو ئارەزوھ دوودم
گشتىيە لهسەر : جودايى و خىلاف وھ روودنه واتاي له (لۇ
سلَكُوا جُحْرَ ضَيْلَسْلَكْتُمُوهُ .

ئاشكرايە خاودەن بىدۇھ و لادەران بانگىشتى خەلکان دەكەن
بۇ به راست دانانى و بلاو كردنەوهى، به ھۆيەوە سەرپىچى به
دواى سەرپىچى دىت، وھ وھرگەتن و رەوايى دىت لاي ھەندىيەك
و رەتكەرنەوهى وەرنەگرتى لاي ھەندانىتىكى تر، به مەش رې
و كىنەو جودايى دروست دەيىت.

ئىسلام سەرتايىدا بەرنگارو سەركەوت وبوو بۇ ئەو رەشيانەي
بلاو دەكرانەوه نامۆيەكان جىڭگايان نە دەبۈوه به يەك
دەنگى ئەھلى حەق سەر دەخرا، ئەوانەي لادەرى رىچكەي
حەق بۇون وھ لادەنران و بى ھىز نامو دەمانەوه بى پشتىگىرى

و سەرخىستن، وە پەروەردگار دەفەرمۇيىت : (إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمْ

الْمُفْلِحُونَ.... المادلا ۲۲) . لە سەر ئىستقامە و كۆپى و يەكبۇون و

نەشازان وە لانرا بۇون، تا كۆمەللى ئىسلام جىابونەوە

جودايى تىكەوت وە بەھېزىيان گۈزۈ بۆ بىھىزى، وە نەشازان

دەنگىيان بەرزبۇوه رەشىيەكانيان لە زىياد بۇون بون، تا رەشى و

بىدۇھەكانيان سونەي دەخست و جىيىدەگىرتهوھ ھەواو ئارەزو

دەھىنرا و تاقم و فېرقەو جودايى زۆر دەبۇون.

ئەمەش سونەتى پەروەردگارە لە سەر دروستكراوانى، تا

ئەھلى حق جودابىن لە ئەھلى ناحق (باطل) پەروەردگار

دەفەرمۇيىت : (وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَضَ بِمُؤْمِنٍ... يوسف ۱۰۳) وە

(وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِي الشَّكُورُ... السَّيْر ۱۳)، تا پەيامى پەروەردگار

دەركەويىت بۆ يەھىم بىرىكىم اللہ (بەألا إِسْلَام غَرِيبًا ، وَسِيمَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ ،

فَطَوَبَ لِلْغَرِيَاءِ ، قَلِيلٌ مِّنَ الْغَرِيَاءِ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ : الَّذِينَ يَصْلَحُونَ

إِذَا فَسَدَ النَّاسُ... رواه مسلم) ، بەگەرانەوە دىن بۆ نامۆى، كە

نامۆ دەبىت بە لەدەست دانى ئەھلى حق و كوشتنىيان كاتىيك

حق دهچیته جیئی ناحهق وه ناحهق جینگای حق وه سونه به
بیدعه وه بیدعه به سونه، وه بهرنگاری ئەھلى سونه و توند و
تیزى لە سەريان، وەك دەویسترا سەرخستى ئەھلى بیدعه و
گومپا او ئارەزو ھەوا بلاو بونەوەيان .

پەروەردگار رېپىنهدەرە لە كۆيى و يەكبونى ئەم تاقم و
كۆمەلانە تارۇزى كوتا ھەرچەند زۆربىن، بەسەرپىچيان و
پشت لە سونه كردن، پىيوستە ئەھلى سونه وجه ماعە خۆراڭ
و يەك بن تا فەرمانى پەروەردگار دىت، ھەرچەند دژايەتى و
پلانى لادەران لە زىاد بۇون بىت، دەبىت بەردوام بەرگىيكار و
پابەند بۇو بەنگخوازى پەروەرگارو بلاو كەرەوهى دىنى حەق
بن بە بەلگەي دروستى قورئان و سونه شەو رۆز ماندو نە
ناسانەكە پاداشت و عزەتى نەبرپاوه لاي پەروەردگار بەدەست
دىنن.

لیردا پیوسته به هله لويسته يهك به بۆچونيکى كورت له

بارود و خى ئەمانه :

السياسية.

العقدية.

السلوكية

العصبية الفروعية.

وە بەستنەوە يان بەکات و دەركەوتە كانمۇھ کە تەنھا لە كۆتاي
نيوهى يەكەمى سەددى كۆچىدابۇو، وەلىرەوە دەركەوتى
(گروپەرزگار بۇوهكە — الطائفة المنصورة - الأفرقة الناجية)، كە لە
مېۋيدا نەترازاوه لە پەيوەستى و پابەندىتى لە سەرەتاي
ھاتنى پەيامى ئىسلام تا ئەم كاتە بۆ ساتىيىش.

تولیت‌ننه‌وی پیش‌جهم

پیغمگی تاقمان و مه‌زهه‌به‌کان له کوملی موسوّل‌مانان

کوچاو گیرانیکم به رهچه‌له‌کی ئایینیاندا کرد ددرکه‌وت
هه‌موویان ده‌گمه‌رینه‌وه بو کوتایی سه‌دهی بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وه خه‌لیفه
راشیده‌کان عَلَيْهِ السَّلَامُ:

● ئەگەر سیاسەت پوشاكى دينى بىبەردا كرابىت وەك:

- الخواج.
- الشيعية.
- القدريّة.
- المرجئية.

● يان العقدية وەك :

- المعزلة.
- الأشاعرة.
- المأترؤية.

● يان المسلكية وەك :

الصوفية به تاقم و رچکە‌کانیه‌وه.

● يان المتعصبة الفروعية وەك :

الحنفية.

المالكية.

الشافعية.

الحنبلية.

الظاهرية.

لە مەھو بىنیم ئەودى ھەردوو شەھادەت بە حەق بلىت وەك
ھاتوه ئەود موسولمانە و لە ژى سايىھ ئىسلامدايىھ، وە لە
كۆمەل موسولمانانە جودايبى عەقىدى لە نيوان
موسولمانىك و موسولمانىكدا نىيە، نەرىچىكە مەسلىكى
نەھىزىبى ھەمۈوان ئومەتى ئىسلامن يەك عەقىدەي و يەك
قىبلەي و يەك حۆكم دەيانگرىيەتەوە لە ژىرسايىھ ولایەتىكى
گشتى يەكگىرتوو، كە زەۋى وەك نىشتىمانىكى ئىسلامە يەك
عەقىدە بۆ ھەمۈوان وە پىشىن و پىشەوايان پىشەنگىان دەكىد
وە بەيەتىان پىتەدرا وە پارىزگارى دين و سەرومەن دەكرا.

سەدەدى يەكەم بەم شىۋاזה گۈزەرا، پىوستە درىيەت پېيدانى و نا
پارچەبۇون و نا تاقمى و نا جودايى، هەرچەند فىتنە رېڭرى
لى دەكراو دەكۈزىنرايەوە، تا زۆر بۇون و دەركەوتىن جودايى
بەش بۇنى ھىينا ھەر يەك بەرچەكەيەك پاش يەكىتى
و يەكىبونى، بوه ھۆرى دوركەتنەوە لەيەك و بىسىزى و يەك
وەرنە گىرتىن.

ھۆكاري ئەمانە زۆرى جودايى (عقىدىي و سىياسى و سلوكى) ھە
كە ئەمە شاراوه نىيە لاي لىتكۈلەرەوان و بەدواداگەرانيدا،
بەلام بەش بەشى لە لايەكى ترەوە وە كاركىدن بە توندى و
تونگىرى و ھەلەكان، دورنىزىك پەيوندى بە چوار ئىمامەكەوە
نىيە حاشالله. چونكە ھەر ئىمامىيەك قەددەغەي كردە
شوينكەوتنيان، وە پاراستى پابەند بۇون بە سونە وە لانانى
را كان كەبى بەلگەي صحىح بن، پېشىن و پېشەوايان زانايانى
ئىسلام ئەوان ھۆكاري پاراستى دينى خودان بە ويىستى خۆى،
وە تانەدان لە پېشىن و زانايانى ئومىت (گۈرمىپاي بەرچاوه) وە

تاوانه به حهقیان که توندی و توندگیری عهصه بی مهزمه بی و ریچکه بی، تا فیتنهیان هینا و راستی و نکرا و ههوله کان به ههدردان، وده علم الکلام و شهپری و وتهی هینرایه ناو دین له ته کفیر کردن و پلانگیزی و بیدعه وده :-

قهده گردنی هاو سه رگیری شافیعی له حنهبلی وه نادر وستی پیش نویشی کردن بؤیه کتر، وه هینانی شه رشورپی خوینا وی وده روی دا له نیوان حمه فیه کان و شافیعیه کان له روزه لات رویدا، (اصبهان) و (الری) وده له سهر چاوه کاندا نوسراوه له (معجم البلدان).

بهم شیوه یه لا په ره ره شه کان له لایانه وه تو مارکرا وه ئیسلام لهم توندگیری یه به ریه، وه پیشین و پیشه و ایان لهم مهزمه بیه کویرانه یه به رین.

وه بؤیه ریچکه (الفروعیة) حافظ ابن عبدالبر رحمة الله ده لیت :-
بؤکه س نییه تاقیکردن وهی خله لکان بکات، وه هه لگرتنی ئه ناوه، وه دژایه تی پیی، تنهها باشتینیان لای په رو هر دگار له

خواترستىينيانه له ھەر كۆمەللىكدا بىت. (الإنقاء لأن ابن عبدالبر ص ١)

٣٥ وە كتىبى أهل السنة والجماعة ص ٦٨).

تۈرىزىنەمە شىشم

كەوتى تاقىمەكان لەبەر دەم كۆمەلى موسولمانان

(ئەمەلى سونىنە و جىماعە)

تاقىمە عەقىدى و سلوكى و سىياسىيە كان كەوتىن لە بەرامبەر كۆمەلى موسولمانان - ئەھلى سوننە وجە ماوعە، وە ئەوانەي بەردەوام بۇون لە سەر رېبازى بەنەرەت كە بۆساتىيىكىش لييان لانەدا نە بەناو نەبە ناودەرەزك شوينكە و تووى بەنەرەت و ئەوهى لىيەدى ھاتووه وە تەنھا ئەو رېبازىدە كە لە رېبازى (كتاب و سونة) وە كە كۆمەلىيان نىيە تەنھا كۆمەلى موسولمانان، چونكە ئەوه بەنەرەتە جگە لە وە پىوست بە تايىبەتىيەتى نىيە! ئەوهى تايىبەتىيەتى دروست دەكەت لە دەرەوهى ئەم بەنەرەتەيە، وەك ئەو كۆمەلانەي لە بەنەرەت (لە كۆمەلى موسولمانان) جىابۇونەتەوه.

لەو فەرمودەتى كە **إِيَّا مُحَمَّدٍ رَّحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ**

دەفرمۇيىت : (من دعا بدعة الجاهلية فهو من جثاء جهنم، لان
صام وصلى وزمع أنه مسلم فإذا دعوه بدعة الله التي سماكم بها المسلمين عباد
الله) ئەمانە بەراستى درىز بوھەتى سروشتى ئىسلامن لە^{نەھەم}
كۆمەل و خەصلەتەكانيان بۆ موسولمانان لە كۆپىي و يەكگىرتىن
يان، وەك كەسيتك هات بۆ لاي **إِمامُ مَالِكٍ رَّحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبَرَّهُ**
عبدالله پرسىيار دەكەم ليت لە كارىيەك كە حججهبىت بۆم لەلاي
پەروەردگار إمام وتنى: ماشاء الله لا قوة الا بالله، بپرسە: وتنى كى
ئەلى سونەيە، وتنى: ئەھلى سونە ناوئىشان و لەقەبيان نىيە،
وەك قدرى و راضى - رواه ابن عبد البر في الإنقاء ص/٣٥.

وە شيخ إسلام ابن تيمية رحمه الله عليه (له / الوصية الكبرى ص/١١١، والفتاوی
٤١٥/٣) دەليت:-

ھەروەها جودايى لە نىيوان ئومەتدا نە پەروەردگار و نە ^{نەھەم}
فەرمانىيان پى نە كردوه وەك بە كەسيتك بوتىتىت **شىكىلى** يَا
قرنىدى كە ئەم ناونانە نا بەجييانە نەلاي پەروەردگار و نەلاي

نههاتون وه نهله کتاب وسونه وه نهلاي سلهفی بِنَفْعِهِمْ

ئومەت به شكيل يا قرقندى.

پىوست لە سەر موسولمان ئەوهى ئەگەر پرسىيارى ليتكرا ئايا ؟

تو شكيل يا قرقندى، تەنها دەبىت بلېت من موسولمان

شويىنكە وتوى كتاب و سونهتى بِنَفْعِهِمْ.

گىرداوهتموھ لە ھاواھ معاوية بن أبي سفيان رض كە پرسىيارى كرد

لە عبداللە بن عباس رض تو لە ميلەي علي پىت يا عثمان رض وتنى:

نه ميلەي علي نە ميلەي عثمان رض بەلکو لە سەر ميلەي

بِنَفْعِهِمْ، وە هەموو سلهف بەم شىۋەھى بۇون، هەتا و تۈيانە

بلېتىن كام دوونعمەت گەورەترە ئەوهى پەروەردگار هييدايهتى

داوين بۆ ئىسلام يان ئەوهى ئەوهى پاراستوينى لە وەي ئەھلى

ھەواو ئارەزوبين، وە پەروەردگار لە قورئاندا ناوى ناوين مسل

مؤمن عبد الله، نا بىت بىان گۈرپىن بەوانەي لە لاين خەلکان

باوايانە وە هاتۇون بى ئەوهى لاي خوداوهەتىن.

بۇ كەس نە هاتووه بەمە پەيپەری خەلگان بىكەت و مولاتيان بىت يا دژايەتىان، بەلكو باشتىرينىان لاي پەروەردگار بە تەقواترىنيانه لاي ھەرتاقمىيەك بىت، وە باشتىرىن باشتىرىن كار و بىراو لە خواترسىيە وە پەروەردگار دەفرمۇيىت: (لَيْسَ إِلَّا أَنْ
ثُوَّلُوا وُجُوهَمُّكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ إِلَّا مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْفَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَأَنَّ الْمَالَ عَلَىٰ حُكْمِهِ دَوَيِ النَّفَرِيِّ وَالْيَتَامَىِ
وَالْقَسَاكِينَ وَإِنَّ السَّبِيلَ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَأَنَّ الزَّكَةَ
وَالْمُؤْفَقُونَ يَعْهُدُونَ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبُأْسِ وَالصَّرَاءِ وَحِينَ الْبُأْسِ
أَوْلَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأَوْلَئِكَ هُمُ الْمُتَّشَوِّنُونَ...البقره... ١٧٧)

وە تەقۋا كاركىدنه بەودى فەرمانى پەروەردگارى لهسەرە وە كارنەكىدەن بەودى نەھى پەروەردگارو بەنەمە لهسەرە وە ھېچ ناونىشان و لهقەب نىيە بۆيان تەنها (إِسْلَام ، إِيمَان ، إِحْسَان ، التَّقْوِي) وە پەروەردگار دەفرمۇيىت: (وَجَاهَدُوا فِي اللَّهِ حَقًّا جَهَادَه
هُوَ الْجَيْبَلُوكَمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْنُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مَّلَأَ إِيمَانَ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاَكُمْ
الشَّشِيلِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لَيْكُونُ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْنُمْ وَتَكُونُوا شَهِيدًا
عَلَى النَّاسِ فَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّوْا الزَّكَةَ وَاعْصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَانُكُمْ فَيَعْمَلُونَ
وَيَقْرَئُونَ التَّصِيرَ...الحج.. ٧٨)، ئەمە تەنها پاكيان لە بىدۇھە و ئەھواو

لادانى فيكىرى بىدۇھەكاران لە موسولمانان نىن وە بىدۇھە لە ئىسلامدا نىيە وەك : (الباییة ، البائیة....) وە بىدۇھە كار لادەرە سەر لى شىپواو گومرايە، لە موسولمانانە لەپۈرۈھە كەم بەلام لە پاكيدا وە بىدۇھە كەم ئىسلام لېي بەرييە.

موسولمانان و ھاوەلان فەلەمەما پىش ناشتىنى تۆزۈ جوداي داپران هىچ ناوىكىيان نەبۇ جگە لە وە ئىسلامىيان دەنواند وە درىزەدە بۇمى سروشتىي بۇون، بەلام كەتقامان و لادەران هاتن كەپىيان دەوتىرىت (أهلى أهواء) لە بەر زالى ئارەزوو ھەوا بە سەريانا وە تاوى (أهلى البدع) لە بەر ئەوهى حەقىيان بە ناخەق داپوشى وە گومانيان(شۇھەت) لاي عامەمى خەلکان دروست كەرد بۇ پاساوى دەرچونيان لە سونەت وە ئەمە نەخوشىيەكى پىسە، وە پىشەواى يەكەميان لە مەدا ئىبلىسىه نەفرەتى خوالى بۇ وە يەكەم بۇ پىيورى نابەجىي داهىينا: (قَالَ أَنَا حَيْرٌ مِّنْهُ حَقْقِنِي مِنْ ثَارٍ وَحَلَّتْهُ مِنْ طِينٍ...ص ٧٦).

کاتیک ئەم جودایی و بەشییه هات دەگىردىتەوە بۆ ئیسلام
وە داپانى لە بېرىھى پشتى موسولىمانان، لەقەبى شەرعى
دەركەوتىن بۆ كۆمەللى موسولىمانان بوجياكىدىنەوەيان لە ئەھلى
ئەھوا، ھەندىك لە مانە لە ئەصلى شەرعاً جىڭىرو چەسپاون
وەك :

(الجماعة - جماعة المسلمين - الفرقة الناجية - الطائفة المتصورة) يان لە¹
پابەندبۇونىيان بەسونەوە بەرامبەر بەئەھلى بىدۇھە، بەستنەوەي
ئەمانە بە سەدە يەكەمینەكانى ئیسلام وە ناوبراون بە :
(السلف - أهل الحديث - أهل الأثر - أهل السنة والجماعة)، وە
ئەمانە ناوى شياون بۆ كۆمەللى موسولىمانان جياواز لە ھەر
ناو ناونىشانىكى تاقىمەكان لە رۈوى :

يەكەم : لە بەرئەوەي بۆ ساتىكىش جيانەبونمۇدە لە ئۆمەتى
ئىسلامى لە سەرتاواھ لەسەر رېبازى بەنەمەن و كۆمەللى
موسولىمانان، خۆ دەگرىت بەوانەي لە رېڭىڭاي پارىزەرانى يەكەم
شۇىنکەوتوانى ودرگەرانى عىلەم لە رېڭىڭاي فەھم و بانگخوازى

ئەوان، وە ئەمە بۇ مىزۇيەكى دىار و تايىبەت نىيە بەلكو تا
كۆتا رۆزە ئەم رېبازە، ئەمە چوارچىوھى (گروپە پىزگارىوھە) و
ئەھلى سوننە و فەرمودە) وە خاودەن رېبازەكەن تاكۆتا رۆز وەك
يەھىم دەھەرمىيەت : (لەتىال طائفة من أمتى منصوريين على الحق
لا يضرهم من خالفهم ولا من خذلهم... متفق عليه).

دۇوهەم : **كتاب وسوننە** ھەموو ئىسلام لە خۆدەگرىيەت وە تايىبەت
نابىيەت بەھى كەم يازىد وەردەگرىيەت لە (كتاب و سونە).

سييەم : لەم لە قەبانە تىياياندايە لە سوننەدا ھاتووھ وجىتگىرە،
وە تىاندايە لە بەرنگارى رېبازى ئەھلى ئەھوادا ھاتووھ، بۇ
جىابونەوە ليييان و پاراستن لە تىكەل بۇون پىييان و رېگريان،
كاتىيەك بىدۇھەيان ھىننا بە ئەھلى سونە بەرامبەريان وەستان وە
كاتىيەك حوكىمى ئاراو (**علم الكلام**) يان ھىننا بە ئەھلى فەرمودەو
ئەسەر بەرامبەريان وەستان، وە كاتىيەك شوين بىدۇھەو ئەھواي

خرابانی خویان هینا به پیازی بنفهیم شوینکه و توی

ئەھلی سەلهفی صالح بەرەنگاریان بون ... بەم شیوه يە.

ئەھدی تىبىنى دەكىرت ئەگەر ئومەت لە چوار چیوهى

ئىسلامى صەحىخدا بایە دور لە بىدۇھە ئارەزو ھەوا چۆن لە

سەرتادا و پىشىنە صالحە كان، پىوست بەم لە قەبانە نەدەبۇو

بەرامبەر ئەم ئەلقابە داھىنراوانەيان.

چوارم : پابەندى بە الولاء والبراء وە موالات و دىزى لايىن ئەھدیە:

ئىسلام و هيچى تر، بە هيچ وينه و شىوه يە كى تايىھەت بەلكو

تەنها بە (كتاب و سونة).

پىنچەم : ئەم لە قەبانە بۆ (توندگىرى كەسىي) نىيە جگە لە

بنفهیم، شیخ وئىسلام ابن تیمیة رحمۃ اللہ علیہ كاتىك پرسىيارى (حدیث

الأفتراق)ى ليتكرا لە (الفتاوى ٣٤٦-٣٤٧) دا وتنى :- لەبەر ئەمە

گروپرەزگابوھە وەسف كرا بە ئەھلی سونه و جەماماعە، وە

زۆرىن و السواد الأعظم ... بەلام تاقمەكانى تر ئەھلی نەشازىي

و جودايى و بىدۇھە ئەھواو ھىچ كام لەم تاقمانە نزىكىش
نابنەوە لە گروپە رېڭارىيەكە، چ جا لەھەدى پىيان بىگەن،
دەشىت كەمینىيەكى كەم لىيان ھەبىت، وە دروشمى ئەم تاقمانە
دەرچونە لە (كتاب و سونه و إنجياع)، وە دىيارى كەدنى ئەم تاقمانە
لە نوسراو مەقالاتەكان بە وردى درىيىتى ھاتون بەھەدى كە
يەكىكىن لە حەفتاۋ دوو كۆمەلەكە دەبىت بەلگەبەھىن، وە
پەروردىگار حەرامى كەدوھە ووتە بى عىلىم بەكشتى و
بەتايمەت بى بەلگە... وەك دەفرمۇيت : (قُلْ إِنَّمَا حَرَمَ رَبِّي
الْفَوَاحِشُ مَا طَلَّقَ مِنْهَا وَمَا بَطَّلَنَ وَالْأُمُّ وَالْبَيْتُ يَعْبُرُ الْحَقَّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا
لَمْ يَتَّقِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَثُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ... الْأَعْرَفُ (٣٣)) وە(نَا
أَئُمُّ الْإِلَائِشِ كُلُّو مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَبَرَّغُ خُطُوطَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَذْوَرٌ مُّبِينٌ *** إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوْءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ... البقرہ ۱۶۹-۱۶۸...) وە(وَلَا تَنْفَقُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّفَنَةَ وَالْبَصَرَ
وَالْفَوَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا... الاسراء ۳۶..).

ھەروەھا خەلکان بە حوكى (گومان - ظن)، لىيان دەخىنە
پال ئەھلى سونە وجە ماھەوە ئەمانە ئەھەدى جىاوازىيان بىت بە

ئەھلى بىدۇھەيان دادەنیئن ئەمش نەپىيکان و گومرايى تەواوه،

چونكە ئەھلى حەق وسونە تەنها شوينكەوتوى بىنەمەرىڭلەر و (وَمَا

يَطْلُعُ عَنِ الْهَوَىٰ * إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ - النجم) وە وەرگىرى ھەموو

ئەوەبىن كە لەوەوە ھاتوھ گۆيىرايەلى بە ھەموو بارىيەك، وە

دابران لە ئومەت نارەوايە، وە ئىمام مالك رحمة الله عليه دەلىت :

(كُلُّ بُوْخَذَ مِنْ كَلَامِهِ وَرَدَ إِلَّا صَاحِبُ هَذَا الْقَبْرِ) ھەمووان لىيان

وەردوگىرىت و رەت دەكىرىتەوە تەنها خاودەن ئەم گۆزەنەبىت

بىنەمەرىڭلەر، ئەوهى خوشى بوىت شوينكەوتوى دروستى دەبىت و

لە ئەھلى سونە وجەماعەيە، وە ئەوهى سەرپىچى دەكات لە

ئەھلى ھەواو ئارەزو و بىدۇھەيە، چۈن ھەيە لەو تاقمانەي

شوين كەوتوى ووتەي ئىمامىيىكىن بەوهى لە دىن وجىگە لەدىن

بەپىيکان و نەپىيکان ئەمانە ئەھلى گومراو بىدۇھە

جوداكارىن.

لەمەوە دەردەكەۋىت ئەوهى شايەنى گروپەرۈزگارىبەكەن

ئەھلى فەرمودە و سونەن، چونكە شوينكەوتى كەس نىن جىگە

لە **بىنۇچىرىنىڭ** وە توندگىرى تەنھا بۆسى و وەشارەزاتىينىانن بە
ژيانى و فەرمودەكانى و وە جياكەرەۋەدى دروست و نادروست
لە گىرەنەوهەكاندا وەحال و زانست و فقەمى زانايان و
خوشەويىستى دژايەتىان بەم پىيۇرەدە، وە وتارو نوسىن وكتىپ
ومەقالاتىانى پى دادەرىش و هەوالەكان دەگىرەنەوه بۆ
سەرچاوه دروستەكان، وە نەبەستنەوهى بېرۇ بۆچۈن و هەواو
توندگىرى، وە خىلاف — جىاوازى لە مەسائىلەكانى **صىفات** و
قدىر و **عىيد** و **الاسماء** وە فەرمان بە چاكەكردن و نەھىيىردن لە
مونكەر... هى ترىيش دەگىرەنەوه بۆ كتاب وسوئە، وە ئەوهى
موافقى دەليل بىت بە كتاب وسوئە وەردەگرن پىيچەوانەكەى
رەت دەكەنەوه.

شەشەم : ئەم لەقەبانە بىدۇھە سەرپىچى و تونگىرى كەسىي

و تاقمى نىن، كە دەرتىيەت (ئەھلى سوننە و جوماھە) ئەم
لەقەبانە تەنھا ناساندىنىكە بۆ جىايى لە ھەر تاقمىيکى دابراو
لە كۆمەللى موسولىمانان وە ئەوان لە خۆناڭرى.

سوننە لىيەدا بەرامبەر بىدۇھە ھاتوه، فيتنە و بىدۇھە زۆر بۇن
تايىبەتمەندى كۆمەللى موسولىمانان پاندىتىيانە بە سوننە و
جەماعەوە، وە پىيان وترا ئەھلى سوننە بەرامبەر ئەھلى
بىدۇھە، وە پىيان وترا (الجماعە – كۆمەل) لەبەر ئەوهى ئەوان
لەسەر بىنچىنە و بىنھەرن بەرامبەر دابراان لە ئەھلى ئارەزوو
ھەوا و بىدۇھە، بەنەمەر ﷺ ناوى بىردى بە (الجماعە) لەبەر كۆيىان
بە شوينكەوتى و دور لە دابراان و بىدۇھە، لە سەر برايەتى و
كۆكى بۆ ئەمە ابن مسعود دەلىت: (إِنَّ الْجَمَاعَةَ مَا وَافَقَ الْحَقُّ وَ إِنْ كَنْتَ
وَحْدَكَ .. الْبَيْهَقِيُّ فِي الْمَدْخَلِ وَ الْلَّالَكَانِيُّ فِي شَرْحِ السَّنَةِ . أَصْلُ السَّنَةِ وَالْجَمَاعَةِ
ص/ ٤٣-٤٨).

و ه لەمەوه زانایانی ئىسلام كتىبە عەقىدىيە كانيان دارشت
بەناوى (كتب السنّة) چونكە پابەند بون بە شوينكەوتىنى
رېبازى نەك داهىنان.

كە دوتىرىت سەلەف يان سەلەفيەكان يان سەلەفيەت، ئەمەوه
دەگەریتەوه بۇ پىشىنى صالحى كۆى هاۋەللان، ھەركەس
شوينكەوتىوى راستى بى جودايى لە نىوان هاۋەلناندا، جگە
لەوانەي دابىان لە پىشىنى صالح بەناو و ناودرۇك لىرەوه پىيان
و ترا (الخلاف) وە بە (الطاڭ) يىش دىيت لە كۆندا بوبىت يان ئىستا،
وە پەروەردگار دەفرمۇيىت : (فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ...لا عِرَافٌ ۚ ۱۶۹)
لەمەوه (السلف) تەنها بەسەلەفى صالح دىيت وە واتاكەشى بۇ
ھەموو ئەوانە دىيت كە تەنها پىشەنگ و قدوهيان هاۋەلنان
ئەگەر لە ئىستاشدابن.

وە ئەھلى عىلەم كۆكىن لەسەر ئەم دەستەواژىيە نامۇ و دەرەكى
نېيىبە كەتاب و سونە، دەگىرەتەوه بۇ سەددى يەكەم ، بەلام

ئەوانەی خەلە芬 بەناو ناودرۆك ئەگەر لە ناویشیاندابون و
لەگەلیشیاندا ژیابن ئەوا ھاولان لیان بەرین لە (القدیرة و
المرجحة.. وە ھاوشیوھیان — أصل السنة والجاحظ ص ٥٢٥١ او معجم الشیوخ
الذهبی ٢٧١-٢٤٠). ئەم دەستەوازھىدە دەركەوت کاتىك ناكۆكى
سەرى ھەلدا وە لەسەر ئصولى دين لە نیوان (الفرق الكلامية)
ھەمووان ھەولیان دا سەر بە سەلەف بن وە ئەوهى لە سەرين
ئەوهى سەلەفی صالح لە سەريپون.

پیوست بۇ پونكردنەوهى ئەم دياردەيە كە رېچكەو بنچىنهيان
كە جىڭىرە بە روانگەى سەلەف تا تىيەلکىش و ئىقтиدا نەبن
پىيان وە تىكەلىي رېگەيان (كتاب الصفات الاليمه لشيخ محمد آمان ص ٥٧-٥٨)

وە شىيخ اسلام ابن تىبة رحمة الله توپىزىنه وە و لېكۆلنىنه وە پىشىنگى
لە (مذهب السلف) چەسپاندوھ، كە ھەر تاقمىيك سەرخەرى نا
بەجيى و پوچەلى خۆيان دەگىرنە وە بۇ سەلەف لە سايەيدا خۆ
دەشارنە وە.

بۆیه دروشى بىدۇھە کاران : خوشاىردنه وەيە لە ژىر مەزھەبى سەلەفدا بە فيئل و تەلەكە (اتحال تحت مذهب السلف) وە دەلىت رجە الله : دروشى ئەھلى بىدۇھە زانرا : لادان لە شوينكەوتويى سەلەف .

بۆیه نىھام أحمد رجە الله لە نامە ئى عبدوس بن مالك : ئەھلى سونە لامان پابەند بونە بەھۆى ھاواھلان لە سەرى بون ... الفتاوى ابن تيمية ٤٤٦-١٤٤٠ وە ئەگەر وترى (ئەھلى حىدىث) وە (ئەھلى ئەسەر) بۆ تايىھەت مەندىيىتى يان زۆرى بايىخ دانىيانە بەگىپ اوھە كان وە تىيگەيشتنى دروستىيان وە پىشخستى ھەموو بير و بۇچونىك .

وە هەر چوار ئىمامە كە رجەم الله لە سەرانى ئەھلى حىدىث بون بە وتهى ھەرييە كە يان :- (ئەگەر فەرمودە صەھىح بۇو ئەوهە مەزھەبانە) وە شىيخ ئىسلام ابن تيمية رجە الله : پىيگەمى ئىمامە كان پىشەنگن لە دىيندا وە ليييان ئىمام أحمد رجە الله وە لە كاتى جەنازە كەيدا — الفتاوى ١١٤ دەلىت : ئەوهە بارودۇخى جىهان بزانى دەبىينىن لە موسولماناندا يەكىك لە (شىر و عاقلىك) كە لە

ماوهىيەكى كەمدا بەدەستى دەھىنن لە راستىيەكانى زانست و
كارەكان ھىيندەھايە جگە لەمان ناتوانى بە دەستى بەھىنن
نەوهەكان بە سەددە.

وە ئەھلى سونھو جەماعە وايان دەبىنин پىشەنگىيان، ئەمە
عەقىدەي چەسپاواو و جىئىگىرە كە كەمىنى كەمین نەبىت گرانە
درکىدنى و راستبونى، وەك پەروەردگار دەفەرمۇيت : (وَالَّذِينَ
اھتَدَوْا رَأَدُمْ هُدَى وَآتَاهُمْ شَهَادَةً... مُحَمَّدٌ) وە (وَلَهُمْ نَعَمٌ)
مُشْتَقَبَهـ... النساء ٦٨) وە ھەركات ناكۆكىيەك ھەبوبىت دەركەوتۇه
كە تەوان پابەندى حەقنى وە شويىنكەوتۇين، پەشىمانى و
گەرانەوەيان بولاي حق بەوتە و كىدار بۆتە رىباز، وە بەوهە
جياوازن لە سەر سەرلىشىۋاوان و گومرەكاران.

وە جارييەك بەگەواھيدانى بپواداران ئەوانەي (شہداء اللہ فی الارض)
وە جارييەك بەوهە ھەر تاقمىيەك توندىگىرى بۆ ئەوى تر، وە
گەواھيدان بە بەگومرای بۆ ھەموو جياوازەكانىيان، بەلام
گەواھيدانى بپواداران ئەوانەي شوھدائى پەروەردگارن لە سەر

زهوى: ئەمە پەيوەستى گىرانەوەكانە بۆھەريەكى دەبىنин
بەوتەمى موسولىمانان لە ئومەتدا كەس ھىندەي ئەوان پايدى
بەرزىن بەودى پابەندى حەقنى، وە پىچەوانەي ئەمەلائى
جياوازەكانىيان.

كە دەبىنин جياوازەكانىيان دان بەم راستىيەدادەنин لەكتى
تهنگانەياندا، وە ئىمام أەمەد رحمەت الله : دەلىت بەلگەيە لە
نیواناندا رۆزى مردن بەھۆى تىكەللايەتى ژيانەوە كەسييڭ
بەلائى تاقىيەكدا دەچىت، بەلام لەكتى مردندا ھەمووان دەبىت
دان بەراستىيەكاندابىنин، وە لە جەنازەكەي ئەودا كە ھەزار
ھەزار وشەش سەد موسولىمان نويىشيان لەسەركرد جىگە لەوانەي
لە ناو مالۇ و دوكانەكاندا نويىشيان كردىبوو، وە بوه ھۆى
موسولىمان بونى بىست ھەزار گاور وجولەكە، ئەم پىيڭەيە لە
ئومەتدا بەددەست ھىينا بە ھۆى شوينىكەوتىنى بۆ فەرمودە و
سوننە بىو... وەھەروەها شافعى و سىحاق... ئەوانى تر كەم
پىيڭانەيان بەددەست ھىنابۇو لە ئىسلامدا بەھۆى پابەندى و

شويىنكەوتىنى فەرمودە و سوننە، وە ھەرودە بخارى و مالك و
اوزاعى والثوري و ابو حنيفة لاي كۆمەللى موسولمانان، كە ناويان
دەھىنرىت تەنها بۇ پابەندبۇن شويىنكوتىيانە بۇ فەرمودە و
سوننە، وە ئەودى قىسىمان لە سەر (معصوم)نин، وە يان پىييان
نەگەيشتوه يان رون و دروست نەبودلایان يان لاوازى بەلگە كە
بەھىز تريان پەسەند كردوه.

ابن قيم رحمه الله دەلىت: هەمووان دەزانن ئەھلى فەرمودە راستىنى
كۆمەلنى وەك ابن مبارك دەلىت: ئايىم لە ئەھلى فەرمودە دا
بىسى، وە (الكلام) لە معترلة، وە درۆ لە رافضة، وە (حيله بازى) لە
ئەھلى راۋ و ھەوا، وە (سوء الرأي- اتدىپ) لە (آل أي فلاں).. مختصر
المرسة ٣٥٩/٢ و المتنى من منهاج آل العندال ص/٤٨٠.

ئەھلى سوننە وجەماعە ئەوانەن لە سەر ھىلى راستن- خط المستقيم
ئەودى ينفەمير كىشاي لە فەرمودە كەدا كە: ابن مسعود
گىتراویه تموه (خط لنا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم خطًا مستقى
على الأرض ثم خطط حول هذا الخط خطوطاً قصيرة ثم مد أصبعه الكريمة
على الخط المستقيم وقرأ الآية السابقة - وأن هذا صراطي مستقىماً فاتبعوه

و لا تنتعوا السبل فترق بكم عن سبيله... الانعام ١٥٣ قال عليه السلام
وهو يبر بأصبعه على الخط المستقيم هذا صراط الله ثم أشار إلى الخطوط
القصيرة من حوله وقال وهذه طرق وعلى رأس كل طريق منها شيطان
يدعو الناس إليه... رواه أحمد والنسائي والداري) ئهودی ریگای راست بگریت
له کۆمه‌لی موسولمانانه ئهودی سیمای ئیسلامه، وه تىکەن
نه کردنی هیچ لیلیک بهم سەرچاودیه، وه ھیلەكانی راست و
چەپ لادان و گومرايی وستەم ھەلە و نەپېكەنە به پىی دوروی
له ھیلە راستەکەوە خط مستقيم - السراط المستقيم کۆمه‌لە
موسولمانان، لىرەوە نورىکى ترى پەھەممەلە درەوشایەوە
بەراستىيەكان وەك فەرمۇي ئومەت بۇ حەفتاۋ سى کۆمهل
بەش دەبن وە رزگاربۇھەكى نواند بەھى كەخۆى لە سەرييەتى
وهاوەلآنى وە پىی فەرمۇن: (الاتزال طائفة من أمتي ظاهرين حتى
يأتهم أمر الله وهم ظاهرون - البخاري وله طرق أخرى) واتە ئەوان لەسەر
ھىلى بەرگرى شەرعىن لە ئىسلام لە رېبازى پەھەممەلە به كتاب و
سونە وە بانگخوازى ولاء و براء پىی، وە سەددەي ھاوەلآن ئەھەدی
شوين كەوتويان بن ئەموا پىشەنگى سیمای ئیسلامى بىيگەردن

و هك په رو هرد ګار د ډېره مویت : (وَكَذِيلَكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطَا يَتَكُوُنُوا

شہداء علی النَّاسِ وَيَكُونُ الرَّسُولُ عَلَيْنَمْ شَهِيدًا..البقرة ۱۴۳ وه قرطبي رحمه الله له

تفسیر القرطبي دا دهليت:

(هه رسه ده ډېړک شاهیده له سهړئ هوهی دواي خوی).

تۈزىنەۋى حوتىم

كۆمەللى موسولمانان لەبىر دەم بەرنگارىيە كاندا:

كۆمەللى موسولمانان : ئەھلى سوننە جەماعە ئەوانەن كە
لەسەر رېبازى بىنەتلىق كتاب وسوننە وە **ولاء و براء** يان لە
سەرييەتى لە مەدا ھىلى جىهاد و بەرگرى لە ئىسلام دوو بەرە
بەرپابۇر كە بۇھو كارى جودايى و بىھىزىيان:

بەرھىي يەكەم: ترسى دەرەكى كە كافران ئەوانەي ئاشنانىن بە
نورى ئىسلام پلان گىپى بەرامبەر موسولمانان و ئىسلام
دەيىكەن لەپۇرى عەقىدى و سلوڭى و سياسى دەسەلات دارىتى
ئەمانە بە مەرام ناگەن بەزۆرى ئەگەر لە رېڭگای تاقم و
رېڭراوه دابراوه كان نەبىت كە پوشاكى ئىسلام والاپوش
دەكەن، لە ئەھلى وروژىنەرانى فيتنە بۇ بهشىركى ئومەت كە
دەبىتىه هۆى سەرخستنى كافران، وە شىخ ئىسلام ابى تىمە ئەوهى

والا كردوه لە (مناھج السنۃ النبویة) كە ئەم تايىيەتىتىھ روافضلى يىپى

جيادە كرىيەتىھ بەزۆرى تاقمە ئاشكراكانى بە درىيىزايى مىيژوو.

بەرهە دووھم : دژايىيەتىھ ناو خۆيىھ كان بەدەركەوتىن و زىيادىي

تاقمە كان گەنجانى ئومەت بەلارىدابران بۇ بە هەدەردانى

سەرچاوهى توانا كان لە لاۋازكىرىنى موسولىمانان, بۇ گرانكىرىدىنى

دۆخى بەرگرى لە بىدۇھە و ھەواو تا شەو رۆز بخىرىنە سەر يەك

بۇ ئەم كارە، وە دژايىيەتىيان كە والايپوشە لە ژىير سايىھى ئايىندا

بە درۇ، بە هەدەردانى سەرمایىھى زۆرى تواناى موسولىمانانە

ئەوانەي رېچىكەي كتاب وسونە (الطائفة المنصورة) پشکى شىر و

پايىه بەرزيان ھەبۇوھ لە نەشكەندەنەوەي بار و دۆخى

موسولىمانان بە ھەولى گەپاندەنەوەيان بۇ (كتاب وسونە)

بەدرخستنى ئەوهى ئەم تاقمانە كە پوچەلىيىكى ھاوبەش كۆى

كردونەتەوە: شويىنكەوتىنى ھەواو ئارەزو حوكىمە گوماناویە كان

بى بەلگەي و ئىلھام بۇ چونە كان ھەوالە دلىيە كان (دلەم دەلىت

له خوداوهیه)، و هرنه گرتني تاك ههوالن (آحاد)، سهريپچي دهق
به نا مه عقوليه و لاعقلية، حوكم به عادات، به نه خشاندنی
باطل به بهلگه‌ی ههـلـگـهـرـاـوـهـ بـوـ حـقـ و هـرـگـرـتـنـیـ دـهـقـهـ کـانـ
وهـهـواـلـهـ کـانـ بهـ هـلـبـژـاـدـنـ بـوـ بـهـرـزـهـونـدـيـانـ، دـزـبـیـ ۷ـهـلـیـ سـوـنـنـهـ
وـ وـهـ سـوـنـنـهـشـ، هـلـگـهـرـانـدـنـهـوـهـ دـهـقـ وـهـهـواـلـ وـ تـهـئـوـیـلـیـ
پـوـچـهـلـ بـهـ پـیـوـهـرـیـ نـادـرـوـسـتـ، وـهـ دـزـایـهـتـیـ دـهـقـ وـهـهـواـلـ بـهـ
بـیدـعـهـ وـ تـوـنـدـگـیرـیـ کـهـسـیـتـیـ وـ پـیـرـۆـزـکـرـدـنـیـانـ، وـهـ درـوـسـتـکـرـدـنـیـ
ترـسـ بـهـ جـیـاـواـزـیـ کـرـدـنـیـانـ دـهـرـچـونـهـ لـهـ شـرـعـ، وـهـ حـوـکـمـ
بـهـروـکـهـشـیـ دـهـقـهـ کـانـ وـلـانـانـیـ مـقـاصـدـ وـنـاوـهـرـۆـکـ، وـهـ بـهـلـگـهـدانـ
بـهـ السـوـادـ الـأـعـظـمـ، وـهـ کـرـدـنـیـ حـوـکـمـیـ عـامـ بـهـ خـاصـ وـهـ خـاصـ بـهـ
عـامـ، وـهـ وـهـرـنـهـ گـرـتـنـیـ إـجـمـاعـ وـهـ مـهـزـهـبـیـ هـاـوـهـلـانـ، وـهـرـگـرـتـنـیـ
ثـارـاـوـ بـوـچـونـ لـهـ مـهـشـایـخـ وـ مـهـقـالـاتـ وـ تـوـنـگـیرـیـ بـوـیـانـ وـ پـیـرـۆـزـ
کـرـدـیـانـ وـهـ قـوـسـتـنـهـوـهـ بـهـ هـهـلـهـ تـهـئـوـیـلـ وـهـرـگـرـتـیـ بـهـشـ کـرـدـنـیـ
بـیدـعـهـ بـوـ حـسـنـةـ وـسـیـةـ، وـهـ شـیـوـانـدـنـیـ دـهـلـالـاتـیـ دـهـقـهـ کـانـ وـ پـشتـ
بـهـسـتـنـ وـلـاـزـ وـ هـیـنـرـاـوـهـ کـانـ لـهـ هـهـواـلـهـ کـانـ وـهـ وـلـانـیـ تـیـگـهـیـشـتـیـ

دەقە كان به زمانى عەرەبى بنەرەتى رەسەن، وە بانگخوازى كە سونەيەك پىچەوانەي ئەوئى ترە وە پىچەوانەي قورئانە ، وە دەق روکەش و ناوهرىڭ كە دروستى ھەلبىزاردنى وويسىت بە كامىيان بۇو، ئەمە شىيە كارى ئەھلى بىدۇھە و ھەواو ئارەزووە به دەق و ماقاصل دەلالاتەكان.

بە زوپىي وزۇرى بە يانى حالى ئەمانەكرا لەلايەن زانايانمۇدە وەك ئىمام الشاطىي رحمە الله له (الاعتصام)دا وەكۆى كردونەتەوە له (أصول الإسلام لردىء البدع عن الأحكام) لەسايىھى ئايەتى : **للتَّسْعِينَ سَبِيلُ الْمُسْجُرِينَ...الاتِّمام** ٥٥ .

واتە بۇ خۇ پاراستن خۇلادان، وە ھەروەھا درەوشانەوھى ھەوالىيىكى پىرۆزى ترى **بەجۇدالى** بەجۇدالى وبېش بونى ئومەت وە رېزگاربۇنى تەنها يەكىن لىيان كە بە ھىئەلە راستەكە (خط المستقيم) كە لە سەر زەوى نواندى وە ھىئەلە ليچىابۇھە كانى بەلاي راست وچەپدا بە لادان ورپىچكەي شەيتانى نواند، ھىئەلە راستەكە ئىسلامە وە ئىسلام يەكەو لادان وجودابونەوھى نىيە،

جگه لەمە ئەگەر ئىسلامى تىدابىت ئەوا ھەموو ئىسلام نىيە
وە شويىنگەوتوانى كۆمەللى موسولمانانن بە ئەندازەنى نورى
ئىسلام بە زۇرى وکەمى دوورى ونزيكى لە ھىلە راستە كە
(خط المستقيم)، وە ليىرەوە ئەۋەن ناو لەقەب ھەلنىڭرى و
ئەصلېيك لە ئەصولى ئىسلام جودانە كاتەوە لەسەرى بى
جودايى ئەوا ئەوانە كۆمەللى موسولمانانن ئەوانەن كە پابەندىن
بە ھىللى بەرگرى شەرعى لە كتاب وسونە وەرگرى پەيامن
سەرخەرى و دژايەتى بەممە دەكەن.

دوای ئەم حەت تويىزىنە گەيىشتمە وەلام دانەوهى ئەو
پرسىارە لە سەرەتاي ئەم نووسىينەدا خۇى وروژاندبوو:

وەلام:

لە مەوه وەلامى پرسىارە كە رۇن دېئىوه بەم شىوه يە:

زانىنى پىّوست لە ئەصلى دينى ئىسلام :

يەكەم : كە دين نىيە بە كۆمەل نەبىت.

دووهەم : وە كۆمەل نابىت ئەگەر ئىمامەت نەبىت.

سېيىم : وە ئىمامەت نابىت ئەگەر گوېڭرى گوېرایەلى
پابەندى نەبىت.

ئەم سى تايىبەت مەندىتىيە لە ناو يەكدا لەكاون و جودا نا

كىرىنەوه، ئىسلام كۆمەلى موسولمانان دانامەززىت بە ولايەتى

ئىسلام (دەسەلات و پارىزراوى) تەنها بەم خالانە نەبىت وەك

ئىامى عمر دەلىت: لا إسلام إلا بجماعة ، ولا جماعة إلا بإمارة ، ولا إمارة

لا بطاعة...سنن الدارمى 1/79) موسولمانان ھەموويان لاشەيەكىن

پارچه کانی پیکه و هلکاون که ئەوانەش برا ئەندامە کانىن، وە لاشە کە ئىسلامە (كتاب و سوننە) ئەمە سىياسەتى ئائينە کە دلىيايى پاراستنى دەستكەوتە کانى و يەكىتى و يەكبونى كۆمەلە كە يە به دانانى ئىمامىيىكى شەرعى كە (سياسەتى بەرىيە بىردى لاشە كە يە) ئىسلام بەھەرتى دروست بۇنى لاشە ئۆمىتە ئىمامەت پارىزەرى لاشە كە يە لە ئومورى دين و دونيا ئىسلام هەموو بۆيە جودايى و بەشى ھەلناڭرى بەرىيازى بەشمەير ﷺ ھاوەلان ئەوهى شوينكەوتويانە تا ئەمۇز وە بانگخوازى ئىسلام دەكەن نەك به بەشىكى وە پەروەردگار دەفرمۇى: (أَفَقُوْمُّونَ بِعْضُ الْكِتَابِ وَكُفَّارُونَ بِعْضٍ...البقرة ٨٥) كە قەددەغەيى كردو وەرگرتىنی ھەندىك و ھەندىك نا نە به كەم كردن وەنە بەزىاد كردن وە (فَإِنَّىٰ حَدَّيْثٌ بَعْدَ يُؤْمِنُونَ...البقرة ١٨٥) كۆمەلى موسولمانان بە رېيمازە كەيان كتاب و سوننە جودايى و بەشى تىدا نىيە كە بانگخوازى ئەم رېيماز بۆ(يەك تاپەرسەت)ى و پىكەھىنانى كۆمەلى موسولمانانە، نەك به

جودایی بهشیک له موسوّل‌مانان، وه کۆمەله سەرکەوتونەکە يى
گروپزگاریوەکەی بۆ نواندويين بەوهى كەخۆي و هاواهلانى له
سەرين وە فەرمانى به وەكردوھ وە نكۆلى كردوھ لە دوکەوتنە
و نەشازى و جى هېشتىيان وە دەقەكانى كتاب وسونە لەم
بایەدا فراوانى.

ریبازی کومه‌لی موسولمانان ئیسلامه به ریبازی بىنھەمەر
کتاب و سونه وہ په رو هردگار ددھه رمویت: (لَقَدْ مَنِ اللَّهُ عَلَىٰ
الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتَلَوَّ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ وَيَنْزِكُهُمْ وَيَعْلَمُهُمْ
الْكِتَابُ وَالْحِكْمَةُ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ...آل عمران ۱۶۴) لیرهدا
ئیسلام هەموو تایبەت مەندىتییە کى داوه بە (كتاب وسوننه)
وە پاراستى و سەرخستنى ولاء وبراء بە تەنها ئەمە ئەنجامى
تەقوا دەھى ھینیت (لَأَكْرَمُمُ عِنْدَ اللَّهِ أَكْفَافُ...حجرات ۱۳) پشکى
کۆمەلی موسولمانان لە تەقوا بە ھینىدى كاركردニيانه بە
ھەر دوو وەھى (كتاب و سوننه) وە ئەوان تایبەتىتى ولاء وبراء
تیيان بە ھینىدى پشك لە ولاء و وە بەھینىدى پشك بە براء، وە

ئەمە بەرجەستە نابىت بە پابەندى تەواو نەبىت بە **صراط المستقيم**

وھ پېشەنگ **نەھەن** و ھاۋەلەن.

ئەمە واتاي شەرعى كۆمەللى موسولىمانانه براڭ بە رېبازى **نەھەن** بە كتاب وسونە، رېكخەر و كۆكەرەھييان ئىمامىيکى بىستراو گویرايەل كراوه بۇ پاراستنى دين و دنيايان، ئەمە بەستەرەھى گشتى نىوان موسولىمانانه بۇ يەكىتىيان و يەكگرى كۆمەلەكەيان، وھ ھىيندى پىادە كردنى ناجوداي و كىشە نە بۇون دەبىت، ئەگەر يەكىك لە موسولىمانان يان تاقمىك جوداي بکەن دەبنە هوى داپراڭ لە كۆمەللى موسولىمان و داپراڭ لە ھەموو ئىسلام لەرېبازى **نەھەن** كە پېچەوانەي ووېست و دەعوهى **نەھەن** بە واژهىنان لە جودايى و پابەندى بە كۆمەللى موسولىمانان ئەعوهى لە كۆمەللى موسولىمان دادەپرىن دەكەونە تاقمەوه بە ناو يان ناودەرۈك لە نزىك يان دوور بە ئىسلام و كۆمەللى موسولىمانان بە ھىيندى دوور كەوتىنەوە ولادان و داپرانىان لە كۆمەلەكەيان، وەرنەگىتن و نا پابەندىتى

بە حوكىمەكانى ئىسلام وەك بىرىنى شريانى لاشەكە بە ھىندى
بىرىنەكە، وەكە گویرايەلى پابەندى بەتەواوى نەبۇون لاشەكە نا
جىنگىر دەبىت وە ئەوكانە بى ھىزى و دەسەلاتى پارىزەرى
لَاواز دەبىت .

كە بانگخوازى و جهاد و ئامۆڭكارى و ئاگاداركىرنەوە و
بىرخستنەوە و پابەند بۇون بە (ووتە و كار) ئەمانەو ئەوهى لە
خۆى دەگرىيەت ھەمووى لە ژىر رىبازى بۇساپىچىلەت دا جىگە لە وە
ھىچى تر .

نابىت بەلین و موالات ھەبىت بۇ ناوىتكى جىگە لە ئىسلام وە نە
مولات بۇ ناوهرىزكىيەك جىگە لە ئىسلام بە زىاد يَا كەم، وە نە
بۇ تاقمىيەك لە موسولىمانان جىگە لە كۆمەل موسولىمانان لە ژىر
ھەر ناوىشانىك، تەنها پابەندى بە كۆمەلى موسولىمانان
لەسەر رىبازى بۇساپىچىلەت دەبىت .

لە مەھو ئەگەر تاقمىئىك يا كۆمەللىك يا حىزبىيتكى ئىسلامى دامەزرا لە سايىھى دروشمى داهىنراو لەسەر بەلىنىن **ولاء وبراء** ئەوا :

* دامەزراوه لەسەر پابەند بەھەندىيڭ لە فەرمانەكانى پەروەردگار وەھەندىيڭ نا .

* دامەزراوه كە موالاتى بۆ ھەندىيڭ لە رېكخراوه كانى ھاوشييۋە دەبىت جگە لە وانى تر .

ئەگەر دامەزرا لە ووللاتىكدا كە ئەھلەكەي لەسەر (رېبازارىنەمەن) و سەلەف صالح ئەھلى سونە و جەماعە جياوازيان دەكەن بە تاك و كۆز و ناو و ناودەرۋەك لە بەش و گشتدا .

ھەموو ئەم دامەزراوانە (حەرامن) نادروستن، لەوەي تىيياندايە لە ناپەوايى و ناھقى و بە لە دەستىدانى بەشىيتكى ئىسلام، بەلادان لە رېبازارىنەمەن لە بانگحوازى وە نەشازى لە ئەصل(كۆمەلى موسولمانان) وە هوکارى جودايى و بلاوى كۆيىان و شكارىنى يە كىتىيان.

له رۆشنايى ئەمەمى لە پىشدا ھات وە ئەوهى دەردەكەۋىت،
ئەو رېچكەو رېگايەپىستە لە سەر موسولمانان پىادەى
بىكەن لەبەر رۆشنايى بنەماو بنچىنەى عەقىدەى چەسپاۋ و
باودەپىكراو بە دەقى شەرعى بە مانەى خوارەوە كە دىن
لەگەل بەيان كەدنى بنەما شەرعىيەكانى و عەقىدىيەكان، وە
قۇناغەكانى بانگخوازى بۆى وە بهم شىۋىيە بۆلا بەدنى بنەماي
(الكلية الجامعية) لە كىيىرانەوەي (الجزئيات إلى الكليات) وە بابەتى
(الكليات) بەمانە:

بنەرت پابەند بونە بە كتاب وسوننە لەگەل كۆمەلى
موسولمانان بون و گوئىرايەلى و پابەندى و گومرانەبون، وە
بانگخوازى بۆلای پەروەردگار بەرىبازى بەنەمەن جودايى
نەكىدىن بە ناو ناودەرۆك راستى بى تەم و مىرى، وە ئەم ئەھلە
شياون و پىستە بىان كە كاريان بۆ گشتى ئۆمەتە نەك

چوارچىوهىكى جوگرافيايى دهوريان، بەلکو گەياندنى پەيامى

ئىسلام لە هەر شوين وکات بە سىٰ ويستە لكاو كە :

۱- موسولمان لە هەر خاكيىكى ئىسلامدا بىت لە سەرييەتى
كە ئسلام كۆمەللى موسولمانان لە سەر (رىي بازى ئىسلامى
راست) وە ولايەتى ئىسلامى كە كوفر بە ئاشكرا نەبو ئەوا
نابىت و قەدەغەيە جودايى بکات لە كۆيى موسولمانان بە^{٣٢}
ھىيىنانى حىزبى ئىسلامى يا كۆمەللى ئىسلامى لە سەر ئەو
خاكە كە ئەمە بارو دۆخيان بىت. (فَمَادِيْأَ بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا
الضَّلَالُ...يونس).

ئەمە راستىيە كە جودايى و خىلاف دەھىنېت، وە شىكاندىنى
گۆيرپايدىلى و پابەندىتى بۆ حۆكم و دەسەلات، وە جودايى
كۆمەل و كۆيى وە پشت كىرنە كۆمەلە كەيان وەك ابن عمر لە
فەرمودە كەى بِنْ عَمَرَ اللَّهُ يَعْلَمُ دەگىرىتە وە كە دەفەرمۇيت: (من أراد
بجوجة الجنة فليلزم الجماعة - رواه الترمذى و أحمد) پىوستە لەگەل كۆمەللى
موسولمانان بۇن لە سەر رىي بازى كتاب و سونە وە بانگخوازى

و ئارام گرتەن وە ئەركى ئەھلى عىلەم و باوهەرداران و كۆمەللى موسولمانان (ئەھلى سونە وجە ماھە) كۆپىيان بە (كۆي زانايانى ئومەت) پەروەردگار دەفەرمۇيت (وَلَئِكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَا عَنِ الشَّرِّ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ، آل عمران ۱۰۴) كە ئومە ليىرەدا بە زانايان يەت، ئەوانەي بانگۇي ئىسلاميان پىيەدەگات بۆ (عوم الامة) وە ئەوان ئەھلى (الحل العقد)ن لە ئومەت ئەوانە نورى قورئان بلاو دەكەنەوە و بانگخوازى بۆ لاي پەروەردگار دەكەن، ئەم پەيوەستيانە دەبنە پارىزەر لە دروست بونى جوداي و حىزب و تاقم كە لە لاکانى (خط المستقيم) نەك لە سەر(خط المستقيم) وە پەروەردە لەوانى ئومەتى پى بىرىت، بە ئاشنا كردىيان بە عىلەمى شەرعى بەسۈود لە دين، تا تاقمان بە لارىاندا نەبەن و پارىزراوبىن لە هوڭكارەكان كە بەرەو ئارەزو سەرپىچىيە كان كە شەياتىنى ئىنس و جن پەلكىيىشيان دەكەن كە بانگخوازى دەخنكىيىن و دەچنە جىڭگاي زانايانى ئومەت بەھەولى ئەوانەي مىكىرۇبە عەقىدى سلوكىيە كان رىيازە

فىكىيەكان بە گوئىسى لاواني موسولماناندا دەدەن لەبەر چاۋ و
گوئىسى ئەھلى سونە، وە پەروەردگار بەيانى كردوھ و بەركى
دانادە بە تايىبەت زانايىاي شەرعى كە دەفرمۇيىت: (ولئكىن مېڭمۇك
أَمْةٌ يَذْعَوْنَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ...آل عمران: ٤٠) وە يەممەپەن دەفرمۇيىت: (يحمل هذا العلم
من كل خلف عدو له - رواه أبوداؤ وابن عبد البر). وە ئىيام بوخارى لە
صەھىحە كەيدا لە كتاب (الاعتاصام بالكتاب واسنە) لە باب قول النبي
—لاتزال طائفة من أمتي ظاهرين على الحق يقاتلون :وهم أهل العلم (وە حافظ بن حجر لە
شەرجىدا بىزى لە (فتح البارى ٢٥٠/١٣) دەلىت: ووتەيەكى شىاۋ
پىيکراوه، وە ئىيام التزمى فەرمودەكەمى گىراوەتمەوه لە(باب
گوئىم لە محمد بن اسماعيل بو واتە بوخارى وتنى: گوئىم لە على بن المدىنى
بو ووتى: ئەوانە ئەھلى فەرمەدەن، وە كتىبى (خلق افعال العباد)
دا ھاتوھ لە سەر فەرمودەكەمى اپى سعيد لە (وكنىك جعلناكم امة
وسطى) ئەوانەن كە لە فەرمودەكەدا بە (لاتزال طائفة من أمتي...)
ھاتون .

وه سه رنج به نهیئیه کی گرنگ به به رزبونه و نزم بونه وه و تیکشکان و داروخان و به هیزی و لاوازی ئومهت پیوهریکه بؤ سه رکه تنی ئومهت له همرکات و همربارو دوخیک به کۆبی و یەك بونی (زانایانی دادپه روهر) پشت بهست به په روهر دگار لانه دان له حهق به هههر هۆ و کاریک، وه لهم ئه رکه دا ناو نراو (خیر أمة و همة وسطا و شهداء على الناس) ئه مه ئه رکی زانا داد په روهر و گهیشتowanه، کار به خۆری بانگ خواری بکەن بؤ یەك خستنەوی ئومهت به ریبازی بەنھەمەر بؤ په روهر ده کردن و ری نیشاندان و رینماي و فیتر کردن و فرمان به چاکه و نهھی له خراپه، و به ریابونی ثیقامه حجه بؤ پاراستی دین و سه ر و مالی موسولمانان که ئه رکه وه به رونی چاخه کەيان ئه مه و دك: التولی يوم الزحف وه راده ست کردنی دین و سه ر ما يە كانيه تى به وانهی به رام بەريان گرتون به (العقدية و السلوکية) جودا له ریبازی کۆمەلی موسولمانان (ئەھلى سونه و جەمامعه) ئه وھى کە پیئی رازىين وه په روهر دگار و بەنھەمەر و کۆمەلی موسولمانان،

ئایا ؟ لەمە گومرایى و لە دەستدان زیاتر ھەيە، وە ئایا ؟ خەسارەت و خەسارەتمەندى زیاتر ھەيە، ئەمە ئەركى موسولمانە لە سەر روی زھوی (الطائفة المتصورة — گروپە رزگاربودكە).

وە لە (منهج الدعوة الى الله) ئى أمين حسن اصلاحى ص ٢٣-٢٤/دا ھاتوه: كە پەروەردگار ناردوھ بۇ بەدەستھىننانى ئامانجە گشتىيە تەواوەكان بۇ بەردەوامى بانگخوازى ئىسلام تا كوتا رۆژ لە ھەموو ئومەتىيەك و زەمان و شوينىيەك و جىاوازى زمانەكان وە پىوست نە بونى ناردنى پەيامى نوى و نويىنەر بە ھەر ئومەتىيەك و ھۆز و زمان و لەھجەيەك.

وە پەروەردگار كوتايى ھىنا بەناردنى پىغەمبەران، بەرپرسىارييلى بانگخوازى و گەيانىنى تەواوى بەلگەكانى دا به وە خۆيى پەروەردگار پاراستنى دينى لە ۋەستوگرتوه بە دوو رىيگا :

يە كەم : پاراستنى قورئان لە شىۋاندى و گۈرانى و كەم و زىادى تا جىهانى مەرقاھىتى پىّوستىيان بە پىغەمبەرىيکى تر نەبىت لە رۇنگىردنەوە و ھيدايەت لە كردن و نەكىردن بە فەرمانەكانى خودا.

دۇوهەم : پەروەردگار بەشىئىكى لە ئومەتى مەدەنلەنەم بەرەدەواام تايىھەت كردوھ بە وەى لە سەر حەق بن وە لە فەرمۇدە كاندا ھاتوھ بە رۆشنىكىردىنەوەي رېڭىاي پاست و نىشاندان و كار پىيى و پىشەنگى و گەياندى نورى ئسلام، وە ئەمان دەمىيىن ئەگەر كەمىنيش بن تا ئەم رۆزى پەروەردگار ھەمووان دەگەرېنىتەوەلاي خۆى، زىندوگەرەوەي پىشەۋايەتى رېبازى يەنەمەن و ھاوەلانى چەند پىلان و دژايەتى رېبيان بگىرىت، وە هەر گومپاى دىت بۆ ئومەت جەستەي لاواز و پەك خىست بە ژەھرە كانى، پەروەردگار دەي پارىزىت و كۆمەلە رې بەرنەدەرە و پشتىكەرە گومراكىاران (لاتزال طائفة من أمتى قائمة على الحق) بەرز دەكاتەوە وە ئەركى خۆيان بەرجەستە دەكەن بە

پاککردنوهی دین لوهی نامویه و هینراوهته ناوی وه بانگزوی
جیهان بۆ صهلاح و فهلاح و باشی رزگاربون، تا کاتیکیش که
پیوهره کان پیچهوانه دهبنوه به کشتی نادرrost جیگای
درrost وه خەلکان ده گورین شەپ وردەگرن و خیر نا وه
تیکەلی ده کەن وه پاساو بۆ بیدعه کان ده هینرینه وه وه
بانگخوازی جەھالەت دیتهوه و پابەند بوانی حق نامۆ و بی
پشت وسەرخەر ده بن.

ویستی په روهرگار به مانهوهی ئەوه کۆمەلە خۆراگە برواداره
پابەند بە حق تا دوا رۆژ بۆ پاراستنی و مانهوهی پیشهوايەتى
محمد ﷺ بە (الوحى) به قورئان و هاوهلانى تا ھەممۇ كات نورى
ھيدايەت نه کۈزىتەوه و بەردەوام پرشنگ دارىت لە
رېئمۇيىكىردى خەلکان و تەواى بەلگە کان لە سەر
درrost کراوان.

۲ - ئەگەر موسولمان لە ولاتى کۆمەلی موسولماناندا بۇو،
بەلام ولايەتى ئىسلامى تىدانە بۇو، با وا زېھىنیت لەو تاقمانە

جوداي ئىسلام يان جياوازيان لە سەرە، وە با عەقىدە و كار و
بانگخوازى بە رىبازى نەھەمەر بىت، وە پىوستە بۆ ئەوانەي
پەروەردگار لە موسولمانان پىيى داون لە مال و عىلەم ھوکارى
پشتىوانىيان.

٣- بەلام ئەوانەي موبىتەلان بە ژيانيان لە ولاتى كوفر بايزانىن
كە گورگە كان مەرەكان جيادەكەنەوە لە رەوهەكىيان لە ناويان
دەبهەن، پىوستە موسولمان لە كۆمەلەكەي دانەبرىت و
بىگەرىئەنەوە لاي برايانى موسولمانان و ژيان لە ناوياندا تا كۆو
يە كىگرتۇو سەركەوت و بەھىزىن وە ئەوانەي پەروەردگار مالى
پىداون پشتىوان و يارمەتىيدەريان بن، وە ئاشنا كردىيان بە¹
زانيانى ئەھلى سونە وجەماعە وە ئاگاداركىدنەوەيان لەو
كەسانەي نامۇن نە شازن بە ئەھلى ئىسلام.

فەرمۇدەكەي كە حدیفة بن الیاف كە لە بوخارى و موسىلمىدا ھاتوھ
دەيگىرېنەوە : (كان الناس يسألون رسول الله صلى الله عليه وسلم عن
الخير وكنت أسلأه عن الشر مخافة أن يدركني فقلت يا رسول الله إنا كنا في

جاهلية وشر فاءنا الله هذا الخير فهل بعد هذا الخير من شر قال نعم قلت
وهل بعد ذلك الشر من خير قال نعم وفيه دخن قلت وما دخنه قال قوم
يهدون بغير هدي تعرف منهم وتنكر قلت فهل بعد ذلك الخير من شر قال
نعم دعاء على أبواب جهنم من أجاهيم إليها قدفوه فيها قلت يا رسول الله
صفهم لنا قال هم من جلدتنا ويتكلمون باللسنتنا قلت فما تأمرني إن أدركني
ذلك قال تلزم جماعة المسلمين وإمامهم قلت فإن لم يكن لهم جماعة ولا إمام
قال فاعتل تلك الفرق كلها ولو أن بعضها صل شجرة حتى يدرك الموت
وأنت على ذلك ... مفق علیه). ثم رون و تاشكريه له پیوستی له
گەلبۇنى كۆمەلى موسولماناندا وە ھەرگىز پى نەدرادە به
جوداى وە پابەندبۇون بە بنەما تا دوارپۇزى زيان وە بەر نەدانى
ولانەدان.

بنەماي دووهەم :

رېبازى بانگخوازى دەبىت تەنها رېباز بىت كە بانگخوازى بۇ
پەروەرگار بانگئىيەكى خۆپسکە(ضطرة) رون و رەوان تاشكريه له
(كتاب و سوننه) دا پیوست بە زىيادىيەكى دەرەكى نىيە جىگە له
رېبازەكە وەك خۆى لە ھەموو بارو دۆخ و كات و مەكانىيىكدا،

وه کارکردن بۆ گەياندنى ئەركى هەموو موسولمانىكە، وە دەرچون لە تەنگىزى حىزبى ئەركى هەموو شايستەكارىكە بە ئەھلى شەرع بۆ وەلانانى ئەندامىتى حىزبەكان وە ئەركى هەمووانە بۆ سەرخستى و دەركىدى ئىسلام لە ناموئىتى دوھىدا.

وە دەفرمۇيت : بادا الإسلام غرباً وسيعود غرباً كما بدأ ...
فطوبى لغرباء ... رواه مسلم) وە هيچ رېگايەك نىيە بۆ دەرباز بون لەم ناموئىيە تەنها بەو رېگايەنەبىت كە رېبازى بەكتاب وسونىھ وەك ئىمام مالك دەلىت: (لن يصلح آخر هذه الأمة إلا ما صلح به أولها) واتە رېبازى .

كە چاخى يەكەمى ئىسلام لە سەر ئەم پى هەلگرىيە بەردەواام بۇون بە هەلگرتى عەقىدى راست و دروست بە دەر لە ئارەزو گومان، جىڭە لە وانەي دابران ولاياندا بەناو ناودەرۆك لە شەرع.

بنەماي سىيىەم :

قوتاگە كانى بانگخوازى لە سەر رېبازى :

۱- بانگخوازى به ئاشكرا بۇ بەرزىكىرىدە وەسى ناوى پەروەردگار و يەكتا پەرسىتى گەياندىن و رۇنگىرىدە وەسى واتاي گشتى و تايىبەتىيە كەى بە خەلکان ئەمە بنەماى دەست پىيڭ و بنچىنىە پېيکخستنە، كە بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لە سەرتاي بانگخوازى فەرمۇي : (قولوا
لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَفْلِحُوا) وە لە كۆتا شادا فەرمۇي : (لَقُنُوا مَوْتَأْمَ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ) واتە ژىانى موسولمان لە سەر يەك تاپەرسىتى دادەمەزرى، وە يەكەمین فەرمای پەروەردگار (يَا أَيُّهَا النَّاسُ
اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقَوْنَ... البقرة ۲۱) وە
پېچەوانە كەى شىركە وە يە كەمین نەھى ليكراي و پەروەردگارە : فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْذَادًا وَأَئُمُّ شَعَمُونَ.. البقرة ۲۲) وە
يەكەمین فەرمانى پەروەردگار بۇ كار بە يەكتاپەرسىتىيە (إِيَّاكَ
تَعْبُدُ) وە كۆتا سورەتىش لە قورئان يەك تاپەرسىتىيە (بِرَبِّ
النَّاسِ... إِلَهُ النَّاسِ) كە پەروەردگار ئاماژە بە سىفەتى رىوبىيەت و ئولوهىيەتى بەرزى خۆى دەكەت كە دوو ويستى لىكاون بۇ
يەكتاپەرسىتى ، وە يەك تا پەرسىتى ويستى پەروەردگار لە

دروستكراوه کانى كە دەفھرمويت : (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ ...الذاريات٦٥) واتە يەكتاپەرسىن كە ويىستى پەروردگار

لە ناردنى يەغةمبەر ران ملىمە سەم وەك دەفھرمويت (وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَبَيْنَا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسَيِّرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَلِّبِينَ...البعل٣٦) وە پەروردگار پاش باش لە ناردنى ۱۸ يەخەصىز

دەفھرمويت (أَوْلَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَهُمْ أَهُمُّ افْتَنِيهُ ...الاحم٩٠) بۆ

ژيان بە (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) وە دانى حەقى تەۋاوى وە ئاگاداركىرىندىمەدە
لە پىچەوانەيەتى چونكە ئەوە سەرتاۋ كۆتايمە مەبەستە لە
دروستكىرىنى ئىنس و جن وە ناردنى يەغةمبەر ان التكىلە وە
دەستپىتىكى قورئانە وە كۆتاشى ئەمە يەكم فەرمانە تىيدا و
نکۆلى لە پىچەوانەكەى لە پىناویدا ئومەت ھاتووھ وە بونى
قىبلە وجەد و بەھەشت و دۆزدەخ، عەقىدە راست بى گومان
و شەھەوات ھۆكارى پاكى دەرون و وەرگەتنىيەتى ، وە شىخ
اسلام ابن تيمية لە (الفتاوی٤/ ۱۰۰ ص ۳۶-۳۷) دەلىت : ھەركەس بە ئاگايىت لە

دۆخى جىهانە كەى دەبىنېت موسولمانان يەكىن و شىئر عەقلەن
ئەوەي ئەوان لە ماواھىيە كى كەمدا بە دەستى دەھىنەن لە^{١٧}
پاستى زانستە كان و كارەكان چەندەھاى ئەوەيە كە نەوەكان بە^{١٨}
دەستى دەھىنەن لە غەيرى خۆيان ئەمە خەصلەتى ئەھلى
سوننە و فەرمودەيە چونكە عەقىدە دروست و جىڭىر ئىدراك
بە هيىز دەكات وە پەروەردگار دەفرمۇيت (وَالَّذِينَ اهْتَدُوا رَأَدُّهُمْ
هُدًى وَأَنَّا هُمْ تَشَوَّهُمْ...مۇدد ٦٦-٦٧) وە (وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوَعِّظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ
وَأَنَّهُمْ تَنْهَىٰنَا *** وَإِذَا لَتَّيَنَا هُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْزَرَا عَظِيمًا *** وَلَهُمْ صِرَاطًا^{٤٢-٤٣}
مُسْتَقِيمًا...النساء ٦٦-٦٧) وە عەقىدە دروست بە يەكتاپەرسىتى
ھۆكارى زانستى بەسۈودە وە پارىزەرىيتسى (وَأَوْتَيْنَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا
وَكُلُّا مُشْرِكِينَ *** وَصَدُّهَا مَا كَانَتْ تَغْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ...المل ٤٢-٤٣) وە
موسولمانىيىتى سەرچاوهى بە دەسھىنەن زانستى بەسۈودە,
پەرستارى جىگە لە پەروەردگار رىيگە لە نەگەيىشتن بە زانستى
بەسۈود، وە عەقىدە بە يەكتا پەرسىتى پاراستەن لە^{٤٤}
خەسارەت و وون نەبۇن و نەكەوتىنە ھەلاكەوه (فَمَا أَعْنَثْتُ عَنْهُمْ

اللَّهُمَّ إِنِّي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ عَيْرٌ
تَثْبِيبٌ... ھود ۱۰۱) بانگوئى بۆلای پەروەردگار سەرەتا دەپەت
بەرزکەرنەوەي واتاوا فەھمى (إِلَهٌ إِلَهٌ اللَّهُ) وە رېچۈن بە نورى
(كتاب و سوننه) وە رېبازى بەندىھەن رېچىكەي چاخى يەكمى
ئومەت بۇو لە ھاوەلان و ھاوريتبازانيان بە بلاو كەرنەوەي
ئىسلام بە پاكى نورى ھيدايەت بەدەر لە ئارەزو گومان وە
پابند بە هيئە راستەكە الصراط المستقيم بەناو ناوارەۋك،
دەستپىيەكىيان لە(دار الدعوة) لە (مەدينە) وە بە تاك و كۆ
بلاوبونەوە بەيەك پەيامى (إِلَهٌ إِلَهٌ اللَّهُ)، بانگخوازىيەكى يەكگەرتو
بەرپابو بەبى جودايى وجياوازى بلاو بونەوە بە ووللاتاندا، بەلام
ئەوەي لاي برای موسولىمانى رۇزىھەلاتە ھەمان ئەوەيە كەلائى
برای رۇزئاوايەتى، ئەگەر جياوازى ھەبویت لە نىوان زاناياندا
بەلام كۆي ووتە و بانگخوازىيان يەك بۇو بەسەرخستى سوننه،
وە دەرخستىنى بىدۇھە تا يەكگەن لە سەر كتاب و سوننه، لە
سەرچاوه وكتىيەكاندا ئەمە نەخشاوه، وە ئىمام بوخارى لە(شىخ

اصل اعتماد دلیت : (لیم زورگرتون له هزار زانا و زیاتریش تمنها له وانهی

ووتیان نیمان ووته و کاره وه و هرم ندگرته له ئه وانهی ووتیان نیمان وتدیه).

بەلام بانگخوازى ئەکەر لە سەر شیوازى حىزب و تاقم و كومەل

بىت كۆي بانگخوازى پەھەپەر ﷺ نىيە بەشى و فرهى لە پېيازا

كە كام رېياز هەلبىزىرى ئەوهى بانگوئى بۇ دەكات يان ئەوهى

خوزراوه ئەمه بارى ئەم سەددىيە، دەستپېتىكى رېياز بە (أَنْ

اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...الحل ٣٦) وەلای كۆتا پەھەپەر ﷺ لە

سەر الصراط المستقىم چەسپاوه به درىزى سەددەكان بە ھەموو

گۈرانكارىيەكانى نىشتمانەكان، دەسپېتىكى ھەمووان دروشى

يەكتا پەرسىتى وە بەددەست ھىنانى ئىخلاص وە پاراستن لە

شرك دەرخستنى و پاكىرنەوە ليى لە شاراوه كانيشى، بۇ به

ئاگاي ئەحکامى دين و شەريعەتكەمى لە عەقىدە و ووته كان

ئەمه شیوازى رۆچونە به دىندا و دورىيە لە بىدۇھە و گومان

و گومپاپى.

بەلام تاقم و حىزبان كە لەسەر بانگۇي جودا دروست بون تەنھا
وەلام دانەوە يەكىن بۆ نادرostى و شىّواوى بارى سىياسى يان
كۆمەللايەتى يان زانستى يان ئەوەي دامەززىنەرەكەي تىيىدا
زىياوه:

ئەگەر ژىابىت بەوەي ناو دەبرىت بە خىلافەي ئىسلامى
ھەولۇي دامەززىنەرەكەي بۆ داخوازى بە دەسەلات (توجىد
الحاكيم).

وە ئەگەر دامەززىنەرەكەي ژىا بە لىيک ترازانى كەمىنەي
موسۇلمانان بانگۇي دەرچون دەكات لەمە بە دەستهينانەوەي
برايهى.

وە ئەگەر ژىابىت بە بارە نەفرەت لىيڭراوه كە (الحاد) ئەوا
بانگۇي دامەززىنەوەي (توجىد الريوبية) چەسپاندى.

ھەر تاقم و كۆمەللىك بارىك دەيھىنېتىه كايەوە جودايە لە
بنەماي سەرەكى رىيازى يەنەمەن دادەنرېت بەوەي لەم لاو لاي

هېلە راستەكەن **الصراط المستقىم** وە نزىكىيان (الطائفة المصورة- الفرقة

الناجية) بە هىيندى ھەلگەرنى نورى رىبازى **يۈنفەھىر**.

ئايا ؟ ھىچ ھۆيەك ھەيە بۇ لادان لە رىبازى **يۈنفەھىر** :

دەردە كەويىت دواى ئەم پىشە كىانە كە بانگۇرى حىزبى صوفى و
كەلامى عەقلانى و سىاسى نابنە جىتگەرلى موسولمانى يەكتاپەرسىت،
بۇ دروستكىرىنى كۆمەلتى موسولمانى يەكتاپەرسىت،
كە ئەمە سونەتىنىكى پەل راکىشە بۇ ئەصلەكانى ئوصولى دىن
بە دواى خۆيدا، وە دەستپىيەكى بانگخوازىيە بە دروشى
پەكتاپەرسىتى (لا إله إلا الله) بەناو ناودەرۈك بۇ ھەموو ئەحکامە
شەرعىيەكان، ئەگەر موسولمان عەقىدەي دروست بۇ وە پاك و
بەدەر لە شرك وڭومان پارىزەردەبىت لە ئارەزو و ھەوا كانى دل
و لاشەي، وە دەستپىيەك بە پىچەوانەي ئەمە نە پىكانەو
رىبازى يەغەمبە ران **اللَّٰهُمَّ إِنِّي فِي طَرَّالَتِيْنِ حَنِيفٌ** و بانگۇرى نىيە بۇلاي خودا. (فَأَقِمْ
وَجْهَكَ لِلَّٰهِ الَّٰهُمَّ إِنِّي فَطَرَتِيْنِ عَلَيْنَا لَا تَبَدِيلَ لِخَلْقِ اللَّٰهِ
ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيْمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ...الرۇم ۳۰)

وتیروانینی دده‌لات پیش ریکخستنی کۆمەلگەیه کی
موسولمانی ده‌تپیکیکیکه له بۆشاپیه و شیوازی خهوارجه وه
ئەنجامی له ده‌ستانی توانا و لادانی ئومەته،
پەلکیشکردنیانه بۆ به‌ندینخانه کان و گۆرستانه کان، وەك
کیشانی هیلیکه له سەر ثاو !!! .

دەرئەنجام بۆ يە كگرتنه وه و كۆيى جودايان تەنها گريدانى
ھەمووانه به (لا إله إلا الله) بە واتايىھى بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بۆي
نېرداون، ئەي نابىنن ئەوهى كۆمەلی موسولمانان يەك
دهخات و كۆيان دەكاته وه وەك لاشمیه کى لکاو، پەرۇشى
وسۆزى فريشته هەلگرانى عەرشى جولاند بۆ بەنى ئادەم و
جيوازى نیوانيان (الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الْقَرِئْنَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسْتَحْوَنُ بِمَحْمَدٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَبِئْمَوْنَ بِهِ وَسَيَّعْفُفُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسَعْيَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعَلَمًا فَاعْفُزْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَيِّلَكَ وَقَوْمٌ عَذَابَ الْجَحِيمِ... غافر ۲۷) ئاماژە به
سوزیان و ئەوانەي دەوريان داون وه بەنى ئادەمە کان له سەر
زەوي تا ئەو نزا مەزنهيان بۆ بکەن تەنها بۆ(بروا بونه به

پەروردگارى مەزن) دەگەرىتىھو، وە لە سەر فريشته كان دەفرمۇيىت: (ويستغفرون للذين امنوا) كە پەيوەندى بروادارى هاوبەشى نيوانيانە وە مەزنتىرين پەيوەندىيە، لە كۆدا جياوازى لە نىوان موسولىماناندا نىيە بەو بەستەرەي كە تاكە كانى سەر روی زەھى بەيە كە وە دەبەستىتەوە وە بەستەرەوەي نىوان ئەھلى ئاسمانە كە (لا إلَه إِلَّا اللَّهُ) لە كىتىبى (أصوات البيان ٤٤٨-٤٤٧/٣) هاتووه: كۆمەللى موسولىمانان دادەمەززىن بەم بەستەرە تەنها لە ژىرى سايىھى زانايىھى شايىستە كارى گەيشتو بە چەسپاندى دروشمى (لا إلَه إِلَّا اللَّهُ) بە واتا هاتووه كە.

لە كىتىبى (معالم في الطريق ص ٨٦-٨٧) هاتووه:-

ئەم كۆمەلگەيە كە خەلکە كانى پابەندن بە خودا پەرسىتى تەواو بە يەكتاپەرسىتى .وە لەمە زىاتر ناكەن بە ئامانج لە عەقىدەو رېكخستان و شەرائىعە كانىاندا بەكردارى ھەموو پەلەكانى زيانيان ئەم دروشە دەگۈرىتىھو لە يەكتاپەرسىتى تەواو لە سىفات و ناوەكانداو ھەموو عەقىدەيانى پى چەسپاۋ

دەكەن وە پاك و بىتگەردن لە سەرى وە بەرجەستەبىي ئەمە
بنەماي دامەزراپىنى ئىسلامە و كۆمەلگە كەيەتى وە
گەواھيدانە بە (لا إله إلا الله محمد رسول الله).
واتە پىش بىركردنە وە دامەزراپىنى كۆمەلایتى ئىسلامى و
كۆمەلگە كەي بەم بنەمايە ، پىوستە ئاراستەردن و گرنگىدان
بە تاکەكان ھەولى پابەندىپۇنیان بە يەكتاپەرسى بەو
شىۋازانە بەيان كران وە كۆيى تاکەكان بە عەقىدە دروست
ئەمە كۆمەلى موسولمان دادەمەزرييەت بەرپابونى
كۆمەلگە دروست دەكا بە رېباز، دورو پارىزراو لە شرك و
بىدۇھە و ئارەزو وە نواندى ئىسلام بە ھەردۇو مەرچە كەي
(شەهدە أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله) ، دەشىت كۆمەلگە كەي پىشىو
نا دروست بىننە ناو نوى كەوه وە دەشىت پالپىشىيان نەكەن و
دزايدىتىشىيان، وە ئەمان كە ئەھلى سونەن بەتاك و كۆ
گۆمەلگە وە مىڭۈ ئىسلام لەزەمەنى نوح العليّ تا كۆتا
دزايدىتى كراون بى جودايى، وە بۇ بەرەنگارى يەنەمەن

پیوستی ئاماده کاری به هیزی عه قیده و جهسته‌ی و درونی و
توانای ریختن و یه کبونی بو سه رکه و تن به سه ر کومه لگه
جاهیلیه کونه که دا وه ئەم باخوازیه به دو رو دا :

یه کەم : کار کردن بو به دسته ینانی یه کتابه رستی به ناو ناوه ڏوک
وہ راست کردن وه لای موسولمانان وہ نه هیشتنتی دژایه تی
به هو شیوازه کانی دیار و نادیار کەم و زور.

دووھم : بانگوی کافران بو ئیسلام به به رز کردن وه دروشی
درستی که له شر عدا هاتون و بی نکولی و شاردن وه.
کاتیک ئیسلام سه رمایه‌ی هه موو موسولمانی که راست
کردن وه و پا کردن وه هۆکاری پاراستنی سه رمایه که یه وہ
بانگوی کردنی کافران بو ئیسلام ده بیتہ پاراستنی زیارتی، وہ
ئەمە کشتیه تی ئیسلام (یا آئھا الْفَدْرُ *** فُمْ فَانِذْ..اللَّٰهُ ۖ۱-۲) وہ (فَقُلْ
آذِنْكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٌۚۖ۱۰۹) وہ پنجمین ده فه رمویت (بعثت إلی
الأَحْمَرِ وَالْأَسْوَدِ – به شیکه له فه رموده که له جابر وہ له مسلم دا
هاتوه) وہ (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَةً لِّلَّٰهِۚۖ۲۸) وہ (قُلْ يَا آئَهَا النَّاسُ إِنِّي

رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعاً...الاعراف ۱۵۸)

یه کم له چوارچیوهی (مسجد الحرام) به ریابو وه له سه ریشی

کوچی پنجه هات بو (مدینه) تا جیهاد بکات به

یه کتابه رستی دزی شرك وه چاره سه ری بلاوهی به یه کگرتن که

روحی ئیسلام یه کتابه رستیه وه تنهها کورت ناکریته وه له

ئنجام نه دانی شرك به لکو هه موو هۆکاره کانی ده بنه هۆی

پاراستنه کهی هاوکار له (یه کتابه رستی و یه ک عه قیده و

وتهی مه به ستی و دین و دنیا) یی، له پیناو یه کتابه رستی به

هه موو شیوه کانی وه نه هیشتني شیرک و خه صله ته

جاهیلیه کان و تونگیری و توندره وی، بانگوی یه کتابه رستی

کرد که په رستراوه کان زوربون به جیوازی تیره وخیله کان وه

مرؤفه خۆی لا که متر بو له دار و بهرد و ئازهله ئه ودی دهی

په رست که نه سوود و نه زیانی بوی هه بورو (قَالَ أَنْجَاحُوْنِي فِي اللَّهِ

وَقَدْ هَذَاٌ وَلَا أَخَافُ مَا تُشَرِّكُونَ بِهِ...الاعلام ۸۰) وه (أَنَّا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ

وَاحِدٌ...الک ۱۱۰) وه بانگوی یه کتابه رستی و یه کبونی مرؤفه کان

وه نه هیشتني تونگيري تيره‌ي و رهچله‌كى وه پيوهره کانى مروق بۆ پيوهرى په روهردگار (التقوى) به جياوازى نیوان (باھلى و قورهيشى) و هەزار دهولمەند وه سور و رەش، كە خوداي هەمووان يەكە و هەمووان لە **نادەمن اللەھ** وه ئەويش له خۆل (ان أركمك عند الله أنقام – لا فضل لعربي على عجمي إلا بالتقوى) وه يەك بونى دين و دنيا، كە پيشتر جوداي دەكرا كە جولەكە بۆ كاهينه کان وه گاوران بۆ رەھبان وه ئەوهى هي قەيصرە بۆ قىصر، بەلام ئىسلام دينى بۆ دنيا دانا وەك روح بۆ لاشە، وە كار به وەحى (كتاب و سونه) كە بەم نورە بەرىيەدەچىت كە **پەھمىر ﷺ** و خەلیفە کان خۆيان سەرۆك و ئەمير و پىز نويژ و پىشەواي سەربازان بونن ئەگەر به بەصىرە و سەرنجى زيانى وه ئىسلام بەدەين دېيىن يەكتاپەرسى پىشىنى **پەھمىر ﷺ** وه مۈوك كارەكانن وه فەزلى په روهردگار و ئەم بنەمايە توانيان كىسرا و قىصر بروخىئىن، كاتىك عەصاي دەسەلاتى ئىسلام درزى برد شakan په روهردگاريان له بىركرد وه دينيان له

دونيا جياكىدەوە، بىّ هىزى ولاوازى ئومىتە هات وە بە
هىزەكان وەك كالاڭان مامەلەيان پىوهەكەن .

كاتى ئەوە هاتوھ موسولمانان بگەرېنەوە رېبازى [نەھىمەن](#) و
پابەند بۇن زىندىكەنەوە ئەمۇسى پىشىن بەيەكخستن و
يەكبوں بۆ سەركەوتىن وە يەكگەتنى ھەمۇ جوداكان بۆ بە
دەستھىنانى پىشكى مەزن لە دامەزراندەوە شارستانىيەتكى
چەسپاۋى دادپەروردى و دەرونى لەسەر يەكسانى رېشنايى
پىرىنىڭ بە دىن بە دروشى (وَلَيَصُرُّنَ اللَّهُ مَنْ يَتَصُرُّ إِنَّ اللَّهَ أَلَوَّيْ
عَزِيزٌ *** الَّذِينَ إِنْ مَكَاهِمُ فِي الْأَرْضِ أَفَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَتَوْا الزَّكَاةَ وَأَمْرَأُوا بِالْمَغْرُوفِ وَهَبُوا
عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ...الجـ ٤١-٤٠).

٢- لە قۇناغە كانى سەر رېبازى [نەھىمەن](#) : نە هيشتىنى حوكى
جاھىلى بەوە لە شەرعى پەروردىگاردا نەھاتوھ لە (الولاية
العظمى) وە ھەمۇ رېچىكەيدك كە كار بە شەرع نەكەت لە
دامەزراوە حوكىمەكان) (إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ...يوسف ٤٠).

۳-نە ھېشتىنى جەھالەت بە نورى پىشىنگىدارى يەكتاپەرسىتى و شوينەكەوتن، (شەدە ئەن مۇمدا رسول اللە) ئەمە پىيگەي ئىسلام و پايىھى ئىمانە لە پىش ئەركەكان، وە ئەركەكانى شەش لە سلوك و كۆمەل و رەوشت ھەموو ويستى ھيداياتن بە كتاب وسونە لە ھەللىكىشانى تزوھ چانراوه كان لە ژيانى ئومەت بە بىدۇھە فىل و ئارەزو و لادان و گومان و گومرای لە سەر صرات المسىقى بۆ گەراندىنەوەي پاكىي خۆرسكى دەروەنە كان.

۴-نە ھېشتىنى تارىكى جەھل بە نورى زانستى شەرعى بۇماوه وە ئەمە لە كىتىبە عليمىيە سەھىخە كاندا باب العلم قبل القول والعمل ئەگەر بانگوئى عىيل بۆ ئەم چوار مەقادىدە بەكارهات:

أ / چاكسازى بير و عەقىدە.

ب / چاكسازى كار و كردەوە.

ج / دۆزىنەوەي بلاوكەرهەيەكى دەرونى كارىگەر بۆ گەياندى(ھەلخلىسکاوه فيكىرى و شىۋەيى كىدارىيە كان) بە

موسولمانان بۆ بهرگرى و ئاگادارى دهرونه کان له
موخالەفە کان، چاكسازى ووتەو و کار کە ئەم ھەولە **المجاهد العلمي**
بهرهەم نايەت به پەروەردە كردنى و بارگاوى كردنى نەوهە کان
نەبىت، بۆ به دەست ھىنانى نەوهە يەك زانا و ئاشنا بە درون
خودپاکى و بانگخواز به ئە حکامە کان وە ئەمە خەصلەتى
زانىيانى شەرعىن.

٥- گرنگيidan به كليلى گەياندنى بانگوی ئىسلامى (زماني
عەربى) زمانى قورئانى پيرۆز وە بلاو كردنەدى كە ھۆكارى
سەرەكى تىگەيشتنى شەرع و سونە كە ھەموو كتىب و
دەواوين و سونە و مىزۇرى ئىسلامى پىنوسراوه، وە ھىرشن
بۆسەر ئەم زمانە ھىرشه بۆ دين وە تىكدانى ئەم زمانە
تىكدانى فيكرو و درگرتنى و بهرداوامىتى.

٦- كارى پيوىستى ئومەتى ئىسلام وە ناردنى پىغەمبەران
فەرمان بە يەكتاپەرسى و چاكە كردنە و نكۆلى لە شىرك و
خراپەكارى ئامادەكارى بۆ ئەم بنەمايە خۇرپاگرى و بهرگرى

ئامادەكارى بە زانست ئەركى مەزىنە وە ابن العربي لە (أحكام القرآن-

(٢٩٣/١) دەلىت: (بنەمای دین و شوينشىنى پىغەمبەرانە) وە

القطبي لە تەفسيرە كەيدا ٤/٤٧ دەلىت: (سوودى پەيام و

شوينشىنى پىغەمبەرانە) وە بەمە ئومەت ھاوشىۋە پېيازى

بە ھىدايەتى تەواو و وە ھىدايەتدىنى جگە لە خۇيان
بىنەمە

پەرستارىيەتى حق و ئامۆڭگارى مرۆفەكانە، بويىھەر كەس

ھەست نەكات بە ئەركى كارىرىن بە چاكەو نكۆلى لە خراپە

دانانىتى بە ئەندامىيىكى دروستى ئومەت، بويىھەشىكى

ئومەت وەلايان ناوه دەبىت ئامۆڭگارى بىكىتىن تا ئاشنائى بن و

و كارى پىيىكەن بە مەزىنەتى بۆ دامەزراىندى كارەكانى

دەولەتى ئىسلامى : (الَّذِينَ لَمْ يَكُنُوكُمْ فِي الْأَرْضِ أَقْامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ

وَأَقْرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَهَمُوا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ...الخج . ٤١)

٧- خۆراكى لە پىيگەكانى دينى خودايە، وە پابەند نەبۇن بە

بانگخوازى پىيگەيەكى تاوانە (التولى يوم الزحف) و ئاڭادارىن.

۸- بهرگری له بانگوی (جیاکردنەوهی دین لە دەولەت يان دین لە سیاسەت) و پوچەلکردنەوهی و بەیان کردنی بۆخەلکان کە سیاسەت شادەمارى دینە، وەك جودای دینە لە ژیان وە زیندە بە چاللکردنی خەلکانە، وە راست گریدانی دین بە سیاسەت بانگخوازیەو فەرمانە بە چاکەو نکۆلی لە خراپە و دریث بونەوهی کاری ئیسلامیيە، وە فەوتان و لە ناوبردنی کوفر و کافرانە، پاراستنى دەستکەوتەكانى ئیسلامە بەھیزى و خاودنداشەتییە بەرامبەر كافران، دین پايەدارو بەرپانابىت و مەبەستە كەمی بە ئامانچ ناگات لە دەسەلاات و بەریوەبردن لە هەركات و ھەموو بوارەكاندا بە دروشى يەكتاپەرسىتى و بەرەنگارى كافران نەبىت وە راستکردنەوهی لادەرانى رېگاى حەق، ئەمەش بە كەسييکى بەتواناي زاناو زانا بە ئیسلام و شەرع و دەسەلااتدار بە گەياندى بەلگەكان، ھیز و زانست بە يەكەوە گریدانى بۆ زيندویىتى گۆرەپانى ئیسلام و سەرکەوتى زيانى ئومەت لە سەر ھەدى كتاب و سونە وە بازرگانى لە گەل

پهروه دگار به (ذَا أَهْلَكَ الْأَيْمَانَ آتَمُوا هَلْ أَذْلَمُ عَلَى تِجَارَةٍ شَجَرَكُمْ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ ***
ثُوَمَّوْنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَا مُؤْمِنُوكُمْ وَأَشْفَقُكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُثُمْ
تَعْلَمُونَ...الصف ۱۰-۱۱).

۹- به ئامانچگرتنى ھاونىشتىمانىيە بىھىزەكان لە ئومەت و
دواخستىيان و نە ھېشتىنى پۇلىان لە ناو ئومەتدا، کار بۆ به
ئاگاھىيان و ۋاگاداركردنەوەيان لەم مەترىسيانە :

أ / دورنە كەوتىنەوە لە كتاب وسوئە .

ب / نە كەوتىنە ناو تىيگە يىشتىنە ھەلە كانى دەقە كان .

ج / كىرۋىدەنە بون بە نە خوشىيە كانى جوداي و جياوازىيە كان .

د / ھيرىش نە كردنە سەر زاناييان لە چوار چىوه جۆر بە
جۆرە كانى مەزھەبە كان لە شەپولە عەقىدى و فيكىرى و مادى
و سلوکى و ئارەزوی گومانى و گومرايى و بىدۇھى و تەكفيرى،
بەرەنگاريان و بەيان كردنىيان و پوچەلتىردنەوەيان و نە
ھېشتىيان لە نىشتىمانى موسولماناندا .

ه / له کار بۆ بى هىزىكىرنى گەراندنهوهى رۆلى ئومەت و

سەروهريه كانى تا پشت بهست نەبن به خويان.

و / له گەمارۆدان و بى هىزىكىردن.

ز / له کاري فيكىرى داگىركەرى بۆ لادانى رۆلى ئىسلام نه

هىشتنى و نامۆكىرنى وە لانانى دين و شەرع.

بنەمای چوارەم :

گەيانەرانى بانگخوازى به رىپازى بەنگخوازى مەبهست ئەوانە

نېيە كە بەشىك لە حەماس و حەمييەيان تىدايە بەتال لە

فقەمى شەرعى ئەوانە دەيىت ئاشنا بىرىن بە عىلىمى شەرعى و

پەروردەتى كارى صالح تا جىڭگەوهى بانگخوازان و زانايانى

ئومەت بن، وە مەبهست لە وانە نېيە كە دەگرىن لە سەر

ئەوانەي پىشيان وە پەرۋشيان پىشىنە تەنها خۇلادرن لە

خراپە وە كار بە نكۆلى بە خراپەي چوار دەوريان وەلاناوه كە

لە گەللىاندا دەژىن وە گۈينەدەرن بە ژيانى دەوروبەريان، وە

مهبہست له وانه نییه که له باری سربونن له گوشه‌گیری و ده‌لین زه‌مانه گوراوه و کوتا زه‌مانه و مهدی العلیله دیت لهم ووشانه که موسولمانان و خویانی پی ده‌مریین به زیندویی، وه ئه‌وانه‌ش نا که دده‌لات کافر دهکن و روخاون له چاکسازی و چاکسازان، وه ئه‌وانه‌ش نا تنه‌ها له ئیسلام (خو پاکردنه‌وه) و هرگرتوه په‌یوندی خویان له‌گهله چوار دهوردا پچراندوه، ئه‌مانه به‌شیکیان له ئیسلام و هرگرتوه نا بیته سه‌ره خه‌ر و گهیاندنی ئیسلام.

ئه‌مانه‌ی وتران و هاوشیوکانیان پیویستیان به چارده‌سهر و چاکسازی و با‌نگوئیه بو ریبازی بنده‌هیلر له پابهندی و به‌رگری خوراگری و با‌گخوازی و گهیاندن.

به‌لام شیوه ناشرینه کانی تر له به‌نده‌ی دره‌هم مال و دده‌لات راکه‌ران به دوای پوچه‌لدا له نیشانه کانی نزیکی قیامه‌ته په‌نا به خودا ده‌گرین له شه‌ریان، وه ئه‌مانه خله‌فی خراپن پیویسته دور خستنه‌وهیان و لی دورکه‌وتنه‌وهیان تا

بلاوکه رههی میکرۆبه کانی شوینکه و توانيان له ئەھلى بىدۇھە

و گومان و ھەواو ئارەزو نەھىيەن وە پەروەردگار دەفەرمۇيىت :

(فَلَمَّا كُلُّ أَصْنَاعٍ حَلَّتْ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ

عىڭا... مرىم (۵۹)

وە لەمەوه دەبىت لە سەر رېكخەرى بانگخوازى خاودەن

بانگخوازىيەكى شايىستەكار و گەيشتۇرۇ صالح و موصلح و كار

بە چاكە بکات وە فەرمانى پىېكەت وە خۆپارىزى بىت لە خراپە

و فەرمارمان بەچاكە بکات، ئەم خەصلەتانە رېڭىر دەبىت لە

بى دەنگبۇون لە سەر مەردىنى سوننە و ژيانى بىدۇھە و حەق

پىشىل كىردن و ناحەقى، ئەمە زانايىهكى رەبانى پەروەردە

زانىست و بپوادار كە بە ئىسلام دەزى و بانگۇي بۆ دەكەت، بە

زانىستەكەي ھيدايةتەكەي و سىماي شەرعى بۆ خۆى

نەخسانىدۇھە پىش ئەوهى بانگۇي بکات بە نەفس و مال (ئەوهى

بۆ بانگخوازىيە نارۋات و دەمىنەت) كارى پەروەردە

هاوشىۋەيەتى بۆ بۇزىندەوهى بازارى بپوادارى، وە فەوتى

پىلانى شەيتان، بەردەوامى و خۇراڭرى كە دەبىتە ھۆى
نەمانى نامۆيەتى دووهەم وەك چۆن بۇوه ھۆى نەمانى نامۆيى
يە كەم.

وە لە ھەلە كانى ترى بانگۈى بانگخوازان :

۱- دابرانى ئىسلام لە چوار چىوهى ژيانى موسولمانان
بەلايىھى بانگۈى بانگخوازانە كە جوداي لە نىوان ووتەو
كارياندا دەبىتە ھۆى توئاندىن و شىواندىن و شاردىنەوەي و
دەركەوتى بە كىدارەكى، وە زانايان وتويانە : ئىسلام
لىتلەكراوه بە كىدارەنە گۈنجاۋيان لەگەل تىسلامدا، ھەر كەس
و كۆمەلېيك كاريان جياوازى بانگۈيان بىت خۆيان بەلگەي
پوچەلى بانگۈكەيان دەبن چونكە بەلگەي كىدارى بە ھىزىزە
لە بەلگەي ووتەي، كە شايەتى بە دين و خودا دەددەن پىوستە
برۇايان پىيى بىت بەرجەستەي ژيانى رۆزانەيان بىت بە
گشتىگرى بەدەر لەمە نادروستە وە رۆزى كۆتا بەلگەيمە لە
سەريان نەك بۇيان.

۲- بهلام كەسانىيەك كە سەرپىچى ئەنجام دەدەن بە هوئى

شەھەوات و ئارەزو و ھەۋە ئەمە لە قورئاندا ئاماژە بۆكراوه كە

تۆبە بکات بگەرپىتەوە وە ئەگەر بەزۇرىش مونە كەرى و لادانى

پىكرا چ ؟ رېڭەر بگەرپىتەوە و تۆبە بکات و خاودەن ئىخلاص

بىت.

۳- بهكارهينانى ووشە و مەقاصىدە گران و ئالۆزەكان كە نە

بۆتە هوئى تىيگەيشتنى زۇران وە بهىردارى رەنگى نە داودتەوە

تا ئاسان وەرگىريپەن لاي ھەمووان.

۴- بانگخوازان بە زمان و نوسراو و كىتىبەكان ھەولىيان داوه

ھەست و جوشىيان دەن بە فيردۆسىنىكى خەيالى بەتال لە زيانى

ئسلام كە وىنهى بارودۇخە كەيان نىيە، لە كاتىيەكدا كۆمەلگە

ئىسلامىيەكان توشى نەخۇشى درۆ و پىيا و جەھالەتن بە

كىردارەكى بون كە بانگۇكان تەنها لە ئامۇزىگارى و ووتارەكاندا

كۆ بونەتەوە وە كارىگەريان وەك كەفى دەريايىه كە گىرپانەوە

ئەفسانە و چىرۆكە ئىسلامىيەكايىه مىتزو شىكىددارو و

پرشنگداری شارستانیه‌تی ئیسلام سەدە زىرىنیه کان تەنها بە ووتە بەدەر لە کارکردن، بۆیە دەبیت بەرجەستە كىرىنەوە لە ژيانى رۆژانە ياندا وە ژيان بۆی ژيان پىّ.

٥- بەكىردار رېگايەكى رۇكەش پىادە كراوه وەك تېشيرىة گاورە کان (الفرقة الأوليّة) لە هند، كە كۆكىردنە وەي بانگخوازى تەنها لە توپىزى چەوساوه کاندا، كە بۆتە رەخنەي گەورە لە موسوّلمانان بەوەي تەنها ھەولى زىاد بۇنى شوينكە وتوانىانە وەك ھەر دىنييکى تر كە مەش بوه رېڭرىيەك لە دەرنە كەوتى مەزنىيەتى ئىسلامى راستەقىنه.

٦- ئەھلىيەت نەبۇنى كاركەرانى بەارى :-

أ/ الأمانة ب/ تبليغ الدين

زەمەنیيکى زۆر تىپەريوھ بەسەر ئەوەي كە موسوّلمانان (ئەميرە کان و دادوھرە کان و ئىامى مزگەوت) يان دادەنا بە پىوەرە شەرعىيە کان، بەلام ئىستا كارىيەكى وە زىفييە دەشىت

هیچ شایسته‌بیه کی نه بیت ته‌نها بروانامه یا نپشتگیریه کی یا نباریکی سیاسی یا نمه‌زهه‌بی... هتد.

۷- وه زه‌مه‌نیکی زور تیپه‌ریوه له وهی که هه‌مووان هه‌ولی گه‌یاندنی دینیان بو به ووته و کار و ره‌وشت به ریبازی پنهان‌بندی وه هاو‌هلاّنی و خه‌لافه‌ت و دواتریش سه‌رد‌ده زیرینه کانی ئیسلام، به‌لام ئیستا کۆمەلگهی ئیسلامی گیرۆدھی جهله و لاسایکردن‌ده‌یه کی نامویه پیی و دک کاری کۆکردن‌ده‌وھی به‌خشینه کان و دامه‌زراندنی خه‌لکان بو ئەم کاره و پیدانی موچه له سەری که زورجار کاری بانگوی بالاو کردن‌وھشیان پی دەدریت و دەشیت ئەمانه کەم زانیاریین لەم بواره و ناشنا بیانه به ئائینه کانی تر و دەمانه کەم توانای له بواری وتاردان و تاوتوي کردن، که ئەمانه له چوارچیوهی ریکخراویک کارده‌کەن که خۆیان له بنەمادا کەم زانیاریین به ئیسلام به راده‌یه ک سیماي ئیسلام يشيان له دەستداوه بايەخیان به کاری

ووته‌ی و هونه‌ری داوه به‌دهر له به‌لگه دروسته کانی ئیسلام سماي.

ویستى ئیسلام له ووته‌دا نيه به‌لکو له جىبەجىكىدن و رەشت بەرجەستە كىدنه له تاك و كۆ و كۆمەلگەدا وەك پەروردگار دەفرمویت (نَا أَئُمَّا الَّذِينَ آتَيْنَا لَمَّا تَطَوَّلُوا مَا لَا يَفْعَلُونَ (۲) كېرىمەتىپ مَقْتُلًا عَنْ اللَّهِ أَنْ تَطَوَّلُوا مَا لَا يَفْعَلُونَ (۳) الصَّاف) كە بنەماي ئیسلام زانست و زانىارى دروسته بە هەردۇو وەھىيەكە وە يەغەمبەرى و زانىارى دروسته بە هەردۇو وەھىيەكە وە يەغەمبەرى دەفرمویت: (مَا مِنْ نَبِيٍّ بَعْدِهِ اللَّهُ فِي أُمَّةٍ قَبْلِيٌّ إِلَّا كَانَ لِهِ مِنْ أَمْتَهِ حَوَارِيُّونَ وَأَصْحَابُ يَأْخُذُونَ سَيْنَتَهُ وَيَقْتَلُونَ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِنَّهَا تَخَلَّفُ مِنْ بَعْدِهِ خَلْفٌ يَقْتَلُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ وَيَقْتَلُونَ مَا لَا يَؤْمِنُونَ فَمَنْ جَاهَهُمْ بِيَدِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَمَنْ جَاهَهُمْ بِلِسَانِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَمَنْ جَاهَهُ بِقَلْبِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ مِنَ الْإِيمَانِ حَمْدَلَه — رواه مسلم و أحمد).

بنەماي پىنجەم :

بنەماي بانگخوازىي بۇ لاي پەروردگار به رىيازى بەنەمىز بە دروستكىدىنى برايەتى نىوان موسولمانان له سايىھى برايەتى بپروادارىتى كە ویستى ئیسلام يەكىتى و يەكبوون و ناجوداي

نا جياوازىيە كە گىرنىتى بەھىزى ئىسلام بەرچەستەدەكەت،

لەسەر كتاب وسونه وەك پەروردەگار ستايىشى ھاۋەللان دەكەت

(وَاعْصِمُوا بِجَنَبِ اللَّهِ حَمِيعًا وَلَا تَقْرُبُواْ وَإِذْكُرُوا بِعَمَّ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْذَاءَ فَالْفَ

يَنْ قُلُوبُكُمْ فَأَصْبِحُمْ يَنْعَمِمُهُ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَقَّا حُمْرَةً مِنَ النَّارِ فَأَنْهَدْنَا مِنْهَا مَلَ حِرَانَ

) ۱۰۳ ئاوا برايەتى لە نىوان موسولمانان دروست بۇو كە

شەيتانيان نائومىد كردىبوو به پابەندىيان و ناجوداييان و

تەبايان بە يەك عەقىدە كەرىگىرى ھەموو درزە كەلىنىك بۇو

پاش وەفاتى بِنَفْسِهِ بِنَفْسِهِ وە شەھىدكردنى خالىغە عمر و عوسمان

خوايان لېرازىيەت قىلى فىتنە كرايەوە جوداي كەوتە نىوان كۆمەلەمى

موسولمانان لە خەوارج و شىعە بەلام ئەمپۇ جوداي و

جياوازى عەقىدەي نامۆى ئىسلامى دووهمى ھىنواه توند تر

لە نامۆى يەكەم .

بنەماي شەشم :

ئەھلى ئىسلام سىمايان نىيە جىڭە لە ئىسلام بە قورئان وسونه

كە بنچىنەي باوكمان لِيَرَاهُمْ عليه سلام وھ پىيغەمبەران تا كۆتا

كە بانگوو و بانگخوازىيان بۆ كردوه وه پەروەردگار يەنھەمەر

دەفرمويت (فُل إِلَّي هَذَا نَبِيٌّ لَّمْ يَصِرِّطْ مُشْتَقِّمْ دِيَنًا قَيْمًا مَّلَأَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا*)

وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ.. لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَدَّلَكَ أَمْرُكَ وَلَا أَوْلَى الْمُسْلِمِينَ..الاتام ۱۶۱

(صِبْغَةُ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنَ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَلَهُ عَابِدُونَ...البقرة ۱۳۸) وە

پەروەردگار تەنها يەك (ئىسلام)ى بۆ داناوين وە بەجگە لەوه

پازىنابىت كە (إِنَّمَا أَنْهَا النَّاسُ آمَنُوا اذْخُلُوا فِي السَّلَمِ كَافَةً وَلَا تَنْبِئُوا خُطُولَاتِ

الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَمْ يَعُدْ مُؤْمِنًا...البقرة ۲۰۸) وە ئايىته كان زۇرن بۆ

پىغەمبەران لە إبراهىم و إيساعيل و موسى و عيسى علم و سلام و جگە

لەوان لە سايدى ئىسلام و پاشكۆى موسولىماناندا كە (مَا كَانَ

إِبْرَاهِيمُ هَوَدَا وَلَا نَصَرَلَهَا وَلَكِنَّ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ..آل عمران ۶۷)

وە ابن قيم لە (مدارج السالكين ۴/۲۷۶) دا دەليت : ئايىنه كانى ئەھلى

زەھى شەشن : يە كىيکيان بۆ الرحمن كە ئىسلامە كە ئايىنى

ئەھلى ئاسماňەكان و ئەھلى يەكتاپەرستانى سەر زەھىيە وە

پىنجيان بۆ شەيتان كە (اليهوديه،النصرانيه،الجوسيه،الصابئه

، وە ئايىنى موشريكان) كە يەكتاپەرستى (لَالهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) بنچىنەيە و

ئىسلام وشهى شەرعىيە بىز ئادەمىيە كان كە به موسولمانان ناو دەبرىن، وە يەكتاپەرسىتى يەكخىستنى مروقەكانه لە ژىرىئالاى ئىسلام ودك (وَتَمَتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَذْلًا لَا مُبْتَلٌ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الْإِلَهُمْ ۝) وە (أَفَمَنْ سَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ ثُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ فُلُوْهُمْ مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝..الزمرى ۲۲) موسولمان بە چەند خەصلەتىك ناو براون (المؤمن ، المتقي ، الصالح وە پىيچەوانە كانيان بە الكافر ، المافق ، الفاسق) وە ناشىت هىيج ناو ونيشانىك دروست بىكريت ودك : قىرى، مرجي، خارجى، أشعري، معتزلى...هتد وە ھەروەها لە ئىستاشدا : إخوانى، صوفى، تبليغي...هتد كە جياوازى دەقه كان و شەرعەن بە ناو ناوارەرك وە ئەھلى ئىسلام تەنها سىمايان (ئىسلام والسلام) وە پىشىن و موسولمانان ھەموويان كۆمەلۇن كە (بِدِ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ) كە تىرىھىي و حىزبى دابىان بۆ تائىيفى و مەزھەبى پوچەل ، ودك دروست كردىنى يەكىتى ئىسلامى كە زۇرىيکى لە موسولمانان خلەتىند.

و ه این قیم له مدارج السالکین ۳/۱۷۲ ده لیت: نیشانه‌ی دو و ه می (ئه هلی العبودیة) نا گه ریته وه ژیر ناویک که پیش ناسراون لای خەلکان بانگویان کردوه وه پابهندنین به یەك کاری که له ژیر ناوه که يدان، پیچه وانه کار دەکەن ئەمە نشوستى بهندايەتى که بهندايەتى موقعىدە - چوار چیوە دراوه.

بەلام بهندايەتى تەواو بەناویک له ناوە کان نا ناسریت و بەلکو ئەو پابهندە بە بانگو بە جیاوازیه کانییە وە، له هەر بواریکى بهندايەتى پشکىنکى ھەيە و ئامادەيە وە ئەگەر پرسیارى شىخە کەی لىتىكىت ده لیت: **بەنھەم** وە ریبازە کەی ده لیت: (اتباع) وە ئامانج التقوى وە مەزھەبى کتاب سونە وە نەسەبى:

أبى الإسلام لا أب لى سواه إذا أفتخروا بقياس وقيم

وە لای ئەھلى سونە ناو تەنها سونە يە وە هيچ ناز ناو و پاشکویەك نیه جگە لە وە.

بنه‌مای حه‌وته‌م :

ئەھلى ئىسلام تەنها لە سايىھى كتاب و سونەدان و رېبازى
و دك بىنەمەن وەسفى كردون (من كان على مثل ما أنا عليه وأصحابي) و دك بىنەمەن
(البغاة)، وە كۆمەللى موسولمانان ھاۋەللان و شوين كەتوانىيان
تا رۆژى كۆتا ھەر ئەوانن كە ناويان (الطاقة المنصورة و الفرقة الناجية)
پىچەوانەي ئەھلى بىدۇھە ئارەزوو و دك بىنەمەن وەصفى
كردون (من رغب عن سنتي فليس مني) كاتىك بىدۇھە ئارەز و هات،
ئەوان بە سەلەفى صالح و شوين كەتوانىيان ناسران بە
عەقىدەي سەلەف (الصراط المستقيم) دەنويىن بەرىيازى بىنەمەن
وە سەلەفى صالح، بؤيە پىيوستيان بە ناو و لەقەب و دروشى
نىيە وە لە دەقدا نەھاتووه لە ھەر شوينى روى زەھى بىن تەنها
رىيازى كتاب و سوننە و يەك ناو كۆمەللى موسولمانان، وە
تاقىم و كۆمەل و حىزىيەك لە ژىر سايىھىي ئىسلام دابىت بە
ناوىيکى ديارىكراو ئەوه لە كۆمەللى موسولمانان بە ئەندازەي
نزييکى و دوريان لە(الصراط المستقيم) بەو پلانانەي كە ھەيانە

به دروستی و نادر و نادروستی له شه رعدا، به لام ئەوانەی دەيانە و یت
بەرۈكەش له ژىئىر سايىھىي ئىسلام دا بناسرىن بەستەم و
دوپۇرىيى وەك (البایية، المائیة، القادیانیة، البیلولیة....أخ) ئەمانە كافرن و
ئىسلام بەرييە لييان، كە كۆتا حەق يەكمۇ پارچە نا بىت
پابەندى بە كتاب و سونە و كۆمەللى موسولمانان لاشەيە كە
كۆمەللى ئىسلامى وجىهانى ئىسلام لەسەر يەك بىنچىنە لە خۆ
دەگریت وە پابەندى ئىمامىيان تا كوفرى ئاشكرایلى
دەبىنرىت بە بەلگەي شەرع.

بە ئاگابۇن لە ھەندىيەك ھەلەي گورە :

ھەندىيەك ھاوجەرخان ئەوانەي لەسەر كۆمەل و تاقىمە ئىسلام
يەكانيان نووسىيە ھەر بۆ رەخنە و بەراورد ناوى (ئەھلى سونە
و جەماعە) يان ھىنناوه ئەمە ھەلۇو نەپىيكانە لە تىيگەيشتن و
بۆچۈن دور لە راستى چونكە ئەھلى سونە و جەماعە ئەھلى
فەرمودە و كۆمەللى موسولمانان كە بە ناو ناودەرۆك لە سەر
(بانگخوازى دروستن بۆ ئىسلام) پىچەوانەي تاقىم و كۆمەل و

حىزبەكان كە بانگۇيان بەلاي خۇياندا زىاترە، پەنا بە خودا كە موسولمانان ھەموويان (كۆمەل و ئەحزاب) بن بەلکو (الطاقة المتصورة - الفرقة الناجية) يەن پابەندان بە كتاب و سونە و رېباز تا كۆتا رۆز، وە كە دەنوارپىن بە فقەھ تىيگەيىشتىنى پىشىن ئەمەيان تىيکەل نەكىدووه وەك فەرمۇدەي (الخط المستقيم) پابەند بۇوان لە سەر ھىيل و لە جوداى بەدەرن بەم لاو لاي ھىيلدا بە ئەندازەي دوور كەمۇتنەوە لە ھىيلە راستە كە.

بنەماي ھەشتەم :

ئىسلام تەواوە و بى كەم كورتى وە ئەحکامەكانى يەك بە يەكدا لكاون، وە زىادىرىدىن بۆي تانەدانە لىيى وە كە مىرىدىن لىيى ستەمه بە ئەحکامەكانى وە هەر زىادىرىدىن و كەم كەنەنەن بىدۇھە و گومرایىھ دەگەرتىتەوە سەر ئەنجام دەرەكەي وە دەق لە سەر ئەمە ئاشكاراو زۇرن، نا بىت هەر تاقم و كۆمەل و حىزبەكان سازش لە سەر هەر ئەحکام و تى كەلگەرىدىن بىكەن و وەرگەتنى ھەندىيەك و وەلانانى ھەندىيەك وە ئەمە گومرایى و

بىدۇھىيەو لە شەرەدا نە ھاتووه، كە كارى كومەل و تاقم و حىزىيەكانە وە پەروەردگار دەفەرمۇيىت: (وَلَئِنْ كُنْ مِنْكُمْ أَمْمَةٌ يَذْغُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ...آل عمران ۱۰۴) كە بانگخوازى بۆ **الخیر** لە سەر شانى ئومەته كە ئىسلامە به كۆيى و بى جىاوازى، وە پەروەردگار ناو بىدنى ھەندىيەك لە پىيغەمبەران **عليهم السلام** إبراهيم إسحاق يعقوب (وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً هَذِهِنَّ يَأْمُرُنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِي قُلُوبِ الْجَيْرَاتِ...آل إسحاق ۷۳) بۆيە پىشەوايانى ئومەت واجبىان كردوه بانگخوازى به بانگىرى **الخیر** كە ئىسلام به گشتى به زانست و كار و كردوه بالاۋىكىدنه وەدى كردووه به ھەموو تونانىيەك.

بىندىمىاي نۇيىمە :

لە پارىزىاوي عەقىدەدا پەمانى وە **لاه و براه** لە ژىز ناوى ئىسلام و ناودىرۇكى ئە حکامە كانىدا پىچەوانەي ئەمە نا كريت لە ژىز هەر ناو طائيفە و گۈمۈرلىي و بىدۇھىيەكدا، كە خراپتىرينىان لاي پەروەردگار ئەوانەن سونەتى جاھلى(جوه كان گاواران

مه جو سه کان صائبہ کان وہ سہ نیہ کان مو شری کان) توندرہ وان بو

کھسی یا ن تایہ فہیہ ک کہ هه مسویان جہ هالت و جاھیلیہ تن.

شیخ و لئیسلام له (افتضاء الصراط المستقیم ص/۱۲۷۹) دلیت:

هه ردہ رچونیک لہ بانگوی قورئان و سونہ به پڑھلہ ک یا ن

نیشتمان یا ن مہ زہب یا ن طریقہت هه مسوی جہ هالتہ چوں

لہ نا کوکیہ کی نیوان ئے نصاریک و موہاجریک و تیان ئا ب

ئے نصاران یا ن ئا ب موساجران وہ پیغمبر ﷺ فہرمی: (ابدعوی)

الجاهلیة وأنا بين أظهركم؟! وغضب لنك غضباً شديداً) وہ ابن القیم له (تيسیر العزیز

الحمد ص/۵۱۵) دا دلیت : بانگوی تیرہ و توندرہ وی کھسی و

مہ زہبی و طایفی و مہ شایخی وہ دانی فہصلی هندیک بہ

سہر هندیک ئہم هه لسہ نگاندن و پیو درانہ هه مسوی بانگوی

جاھلیہ تن.

بنده‌مای دهیم:

ئەگەر کۆبۇنەوەی ئىسلامى (اصلاح) بۇ به گەراندنهوھى بە موسولىمانان بۇ (راستى ئىسلام) دەبىت كۆ بۇنەوەكە بە كۆمەللى موسولىمانان بىت لە سەر بىنچىنەي رېباز بە كتاب وسونە بە ناو ناودەرۈك بە راستى ئىصلاح گەرانەوە بۇ ميان رەھوی بەو ھەموو فەصادەي بە سەر ياندا ھىئىنا لە ئارەزو و لادانەكان، ئەمەش تەنها بە پابەندىيە بە رېبازى بەنەمەمەر چونكە بانگۇي يەكتاپەرسىتىيە و ماۋەيە تا كوتا رۆژ كە پىۋەرى كۆمەللى موسولىمانانە.

بنەمای يازدەھەم:

ئىسلام لە سى پلهكەي دا (الاسلام-الإيمان-الاحسان) كە رېزىبەندىيەكەي خۆرسك و شەرعىيە، ھەر يەكەيان تەواو كەرى ئەھى تريانە وە تەواويي يەكەم و دووەم بەرجەستە دەكات وە ھەروەها، كاتىيك ئىسلام تەسلىم بۇنە بە پەروردىگار بە

يەكتاپەرسىتى بە پابەندى تەواویي ئەم ئىمان بە دەست دىت
لای كۆمەلە ئصولى و حىزبىيەكان ئەم رېزىبەندىيە پىادەناكەن
كە نەپىيەكانى و وەرنەگىراوه.

بنەماي دوازدەھەم:

رېڭاكان بۇلاي پەروەردگار داخراون تەنها رېڭاي (الصراط المستقىم) نەبىت كتاب و سونە وەك پەروەردگار دەفرموىت: (وَإِنَّ
هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمٌ فَاتَّهُوْعُهُ وَلَا تَنِعُوا الشَّيْلَ فَتَفَرَّقُ يُكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَاحُمُ بِهِ
أَعْلَمُ تَقْهُونَ...العام ١٥٣) اىن عطييە كە القرطىي له تفسير القرطىي ١٣٨٧ دا دەلىت:
ئەو رېڭايانە رېڭاي جولەكە كان و گاورەكان و مەجوسىەكان و
ئەھلى شىرك و بىدۇھو گومراكان و نە شازان و لادەران و
ئەھلى كلام و جەدەل و ئەمانە ھەمووى ھۆكارى لاوازى
تىيچۈن و نەخۆشى عەقىدەن وە پەروەردگار دەفرموىت
(بِسْ - وَالْفَرَآنُ الْحَكِيمُ - إِنَّكَ أَوْنَ الْمُرْسَلِينَ) وە (وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا
مَا كُنْتَ تَنْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنَ جَعَلْنَاهُ ثُورَا نَهْدِي يَهُ مَنْ شَاءَ مِنْ عِبَادَنَا
وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

الا إلی الله تَصْرِيرُ الْأُمُورُ...الشوري ٥٢، ٥٣) و ه (تَبَعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أُولَئِنَاءُ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ...الإعراب^۳) پابهند بعون به هه دوو و هى و رىباز و ه فه همى سه لە فى صالح به به لگه دروسته کان و ه نا جودای له کۆمەلی موسولمانان رزگار بعون و فه لاحه.

بنەمای سیازدەھم :

له بەیان کردنى به لگه شەرعى به ديارىکردنى شوین کەوتن و مەنزىلەت:

۱ - نابىت كەس له ئومەت بانگوی شوین کەوتن بکات بو خۆى جگە له شوین کەوتنى رىباز بِنَفْعِهِمْ و ه هەركەس بى كات گومراو بىدۇھەكارە، شىخ و ئىسلام له (الفتاوی ۱۶۴/۲۰) دا دەلىت: كەس بۆى نىيە بانگو بولاي خۆى بکات جگە له رىباز بِنَفْعِهِمْ بەدەرلەمە گومرايى و بىدۇھەيە، وەك تاقم و كۆمەلە و حىزبەكان دەيىكەن به دانانى كەسيك بۆيان به سەرۆك و پىشەوا وە **ولاء** و براء يان بۆيەتى به پىكان و نەپىكان،

ئیصالحی ئومەت بەدی نایەت تەنھا بەوه نەبیت، ھەر چۆن

نامۆى يەكەمی ئیسلامى رواندەوە، وە بەنەمەم دەفەرمۇیت:

(إن الإسلام بدأ غريباً و سيعود غريباً كما بدأ.. رواه مسلم).

۲ - كەس لە بەندەكان بۆي نىيە داهىنان لە شەرعى خودادا

بکات كە بەلگەي دروست و صەھىحى لە سەر نەبیت كە

چۈنگە بىدۇھەي رۇن و ئاشكارايە.

۳ - ئەھلى ھەواو ئارەزو بىدۇھە شەرتىرىنى ئەھلى ستەمن و

گومران بە هيئانى فيتنە و شوبوھات وەك شیخ ئیسلام لە (الفتاوى

۱۰۳/۲۰-۵-۱)دا دەلىت: ئەھلى بىدەع شەھوانىيە كان لە خراپتن

ئەھلى سەرپىچىكاران بە (كۆيى-إجماع).

بنەمای چواردەھەم :

هاوپەيانىتى نىيە لە ئىسلامدا جگە لە ئىسلام وەك [بەنەمەن](#) دەفرمۇيت: (لا تختلف فی الإسلام - متن علی) واتە ئىسلام ھەمۇوه ، كەم و زىيادى تىيا ناڭرىت و رېڭىھوتىن لە سەر ھەندىيەك وە وەلانانى ھەندىيەك پابەندى بە ھەندىيەك جگە لە ھەندىيەك وە كارى حزب و كۆمەلەكان وە زانىيان لە چاخە يەك بە دوا يەكە كاندا بەگىنگى باس و توېزىنیان لە سەر رەت دانەوھىيان لە حىزبايدەتى نامۇ بەرىبازى [بەنەمەن](#) بەناو ناودەرۆك كردۇه - وەك : الشاطئي - أبن تيمية - أبن قيم - المقريزى - طاهر بن عاشور - الشنقطىي - پىشىر الإبراهىم...الخ ، خوايان لىخوش بىت لە [مصنفة النظم الإسلامية](#) ص ۳۳۱ مؤلف شىخ مصطفى و صفى دا ھاتووه.

بنەمای پازدەھەم: ھەموو بىدۇھەكان بە بچوکى ھىنaran تا گەورە بۇون دەرچۈن لىيان گران بو بۇ ئەنجام دەرانىيان وە بىدۇھەي بچوک و بەكەم نە زانرىت ھەر بىدۇھەي.

بنه‌مای شازده‌هم:

جیاوازان له ئەصلیک لە ئىصولى شەریعە کاریکە تەنھا نا بىتە
جیاوازى له ئەصلیکى عەقىدە بەلگۇ بنەمای شەریعە يە وەك
بەگروپە رزگار بۇوە كەدا (علی ما انا علیة و أصحابي). بۇغىمىسى

بنه‌مای حه‌قده‌ههه‌م:

بنه ماي ئىسلام يەك تاپەرسىتى يە كە پەرستار تەنها الله وە
وە يەك قىبىلە وە بانگۈرى تەنها يەك رېگايە (اًلَّا إِنْ حُزْبٌ
اللهُ هُمُ الْمُفْلِحُونَ - المائة ۲۲) كە پەيوەندى و ھاوبەشيان تەنها
ئىسلامە (اًلَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُونَ مَنْ خَادَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ)
وە كۆ رېگا بۇ گەيشتن بە ئاخىرەت ئىسلامە (وَإِنْ هُنَّا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ فَاتَّقُوهُ وَلَا تَتَنَعَّهُوا السَّبِيلُ فَتَنَعَّهُ عَنْ سَبِيلِهِ دَلِيلُكُمْ وَعَصَمُكُمْ بِهِ لَعْنُكُمْ
تَنَعَّهُنَّا وَلَا تَنَعَّهُ أَهْوَاءُ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ- المائة ۱۸) ئەممە حەقە وە حەق يە كە
و بەش نا كىريت (فَإِذَا بَدَءَ الْحَقُّ لَا يَضُلُّ) وە مالى ھەمووان ئىسلام
جىگە لەو نا (قُلْ هَنِئُو سَبِيلِي أَذْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنْ أَتَبَغْنَ - يوسف ۱۰۸)

وەھىچ جىڭرەۋەيەكى نىيە، ھەرچەند رېچكەكان زىادىن بە زىادى حىزبەكان دامالىنىن له كۆمەل وە درېزەدانە بە زىادى رېچكەكان و جياوازىيەكان و ناكۆكىيەكان كە ئاشكرايە دەرئەنجامى.

بنەماي ھەڙد ھەم:

بنچىنە پابەند بۇونە بە كۆمەلى موسولمانان و حەرامە جودايى و ھۆكارەكانى گەياندى ئومەت بە پارچەبۇون، وە ئەوانەي لە كۆمەلى موسولمانان جوداد بىنەوە گومراكaran وەك يەنەھەم دەفرەرمويىت: (افتقت الھود علی إحدى وسبعين فرقة، وافتقت النصارى علی اثنتين وسبعين فرقة، وستفترق هذه الأمة علی ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة، قيل: من هي يا رسول الله؟ قال: من كان على مثل ما أنا عليه وأصحابي. وفي بعض الروايات: هي الجماعة. رواه أبو داود والترمذى وابن ماجه والحاکم) وە ئەم بەش و جودايىيە لە ئومەتدا ھۆى لە دەستدانى يەكبۇون و برايەتىيە، نا ھەرتاقم و كۆمەلىك رېبازى خۆى ھەبىت بانگىرى بۆ بکات پابەندى بىت جودا لە وانى تر، وە

ھەر يەكەيان بەپىيى دوور و نزىكىيان لە (الصراط المستقيم) وە (الشاطئي لە الأعتصام ص ٤٠٩/٢) دا دەلىت : ئەم جودايىيە بە ناو ناواھەرۆك بە ئەندازەي جياواز بۆ ھەر يەكەيان لە كاتىيىكدا رەوايىيە خىلاف لە ھەندىك فروعدا نەك لە ئەصل چونكە ئەم جۆزە خىلافە لە زەمەننى ھاۋەللانەوە نەبۇتە ھۆكاري سېرىنەوەي يەكتىر و يەك وەرنەگىرتىن وەك جياوازىيە فەرعىيەكان لە مەزھەبەكاندا و وەھەروەها، وە پەروەردگار دەفرمۇيىت: (وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ -الروم -٣١- مِنَ الَّذِينَ قَرُفُوا بِنَهْمٍ وَكَانُوا شَيْئًا كُلُّ حِزْبٍ يَعْمَلُ لَهُمْ مَا شَاءُوا فَرِخُونَ الروم ٣٢) وە (لَإِنَّ الَّذِينَ قَرُفُوا بِنَهْمٍ وَكَانُوا شَيْئًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِلَّا هُمْ
١٥٩) وە ھەروەها ئايىته ھاوشىيەكانى تر بە واتاي (صاروا شىعا) واتە بەشى و جودايى لە كۆمەللى موسولمانان، كە ناكۆكىن و پالپىشتى يەك ناكەن بەلكو دىشىش كاتىيىك ئىسلام يەكە و فەرمانەكانى يەكە وە يەك حوكىمە بە يەكبوون دىزى جودايى، وە دەبنە هوئى دوورى دلەكان و پەيدابونى رق و كىينە دوور كەوتىنەوە وە يەك وەرنەگىرتىن پىيچەوانەي فەرمانى

په روهد گار (وَاعْتَصِمُوا بِخَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَنْقُضُوا - آل عمران ۱۰۳)، پابهندی

هه مووان به يهك رېياز و رېچکه هۆي يهك بون و به هيزيه وه

پېچهوانهی رېياز رېچکهی جودا به کۆمهل و تاقم و حىزب

بەشى و جودايى بەرجەستەدەكتات (وَاعْتَصِمُوا بِخَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَنْقُضُوا -

آل عمران ۱۰۳) هه روھا ئەم تاقم و کۆمهلأنه لە سەر رېچکهی

الفرقة الناجية نين به :

يە كەم : به ودرنه گرتنى بنەما شەرعىيەكان به گشتى و كۆيى

كە هه موو به شە كان لە خۆدە گرىت.

دووھم : زۇرى بەشه داهىتراوه كان-دروستكراوه كان -الجئيات

المخرقة و إنشاؤها ئەمە نەپىكانيكى خۆرسك نىيە بەلکو داهىتراو

دروستكراوه، شويىن كەوتىنى ئەم نە پىكانه لادان و نادروستە

بە دوو هۆ :

أ- هه موو سونىيەك لە زىر سايىھى قورئاندا دەلىت ئىيمە گروپە

رزگار بۇوه كەين - الفرق الناجية وھ کۆمهلى موسولمانانىن ، بەلام

پىيور بۇ ئەمە تەنھا كتاب و سونھىيە وەك يىغىمىرى دىيارى

كىدوھ وە وەصف كىدنى بۆى . من كان علی مىل مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي .

ب- وە ئەگەر جوداكاران بانگۇ و پاساويان ھەيە بۆ كاريان دەزانىن كە هاواھلەن و تابعىن و وە ھەر چوار ئىمام و زاناياني مەزھەبەكانيان و زاناييان بە گشتى خىلافيان لەسەر ھەندىيەك نە بۆتە هوکارى دروستكىرنى تاقم و گۈزىمەل و حىزب و پلان دېرى يەكتىر و سرپىنه وە شەر و ناكۆكى، كاتىيەك جياوازى مەزھەبەكان بەش و جوداي نىيە چونكە ئىجتىيەدەيان كىدوھ بە دواى بەلگەو پىكىندا گەراون، بە كتاب و سونھە وە ئەمە ئەمەنى نە كىربىيەت توندرەي كىربىيەت بىدۇھ كاربۇوه چونكە پەروەردگار دەھەرمويىت : (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آتَيْنَا أَطْيَبُوا إِلَيْهِمُ الرَّسُولَ وَأُولُو الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرْدُوْهُ إِلَيْهِ وَالرَّسُولِ إِن كُثُرْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَخْسَئُ ثَأْوِيلًا النَّسَاءُ ۝۵۹).

وە (العدوى لە دعوة الرسل إلی الله تعالى ص/د). دا دەلىت : ئەگەر موصلھى سىياسى زانى بە حىزب كىدىنى ئومەت و بەشكىرىنى

و ه شهربی کرد له پیناوای حیزبه کمیدا له به رژوهندی سه رخستنی ، ئەمە سونهتى دوزمنى خودا فیرعهونه لە پیشەوابی چەوت و سەركوتکەرانە وە نۇونە دیارە لە سەتمە و لادان، وە فیرعهون دەرگاکەرەوە ئەم بابەیە و بەشەيتانى خوبى سەتمە لە خەلک وە جودايان و لە ناوبردىيان وەك (إِنْ يُرَبِّنَ عَلَىٰ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَمَا شَيْئًا يَسْتَعْظِمُ طَائِفَةً مِّنْهُمْ يَنْهَا يَنْهَا هُمْ وَيَسْتَحْيِي نَسَاءُهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ-التصعر ۴) وە نەھىئىيەكى مەزنى قورئان كە پەروەردگار دەفەرمۇیت : (وَلَكُنْ مِّنْكُمْ أَمْمَةٌ يَذْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَلَا يُنَزَّلُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَهُنَّ مُنْكَرٌ وَلَا يُلْعَنُ هُمُ الْمُفْلِحُونَ- الد عمران ۱۰۴) كە ئەمرکەرن بە چاکە وەك ئىپىچىرى دەلىت (تامرون بالمعروف) واتە ئەمرکەرن بە ئىمان بە پەروەردگار و بەنھىپەن وە كار كەرن بە شەرعە كەى وە نكۆلىيەردن لە خراپە(تەھون عن المنك) واتە نكۆلى لە شرك و بەرپەرچدانە وە بەرىيىازى بەنھىپەن وە كار كەرن بە وەي نكۆلىيان لييکردووە، كەواتاي كشتىي ئايەتە كە كشتىگە لە بانگخوارى وە بەدوايدا ئايەتى (وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ تَقْرَءُوا وَاحْتَلَفُوا مِنْ

بَقِيلَ مَا جَاءَهُمُ الْبَيْتَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ — الْعِرَادُ ۱۰۵) کە لەم دوو ئايىته وە رونە کە ئەمر كىردىن بە چاکە و نكۆلى لە جوداى واتە بەرجەستە يى ۋۇمەت بە دىيانەت وەك جەستە يەك بە گۈيدانى ئەم دوو ھۆكارە مەزىنە نەبىت وە پېچەوانە كەى لوازى و لە دەستدانى ئۇمەتە، وە نەھىئىيە كى مەزىنە پەند لە فەرمودە كەى اپى مسعود الانصارى (كان رسول الله يسح مناكنا في الصلاة و يقول : استروا لا تختلفوا فتخلاف قلوكم — رواة مسلم) رونە کە پەندەن بۇوە بە وەى لە صەفە كانى نويىزدا رېيك و پالىدەربەيە كە وەبن وە جوداىىن تا دەلە كانيشيان جوداىىن، چ جا ! لە جوداىى كۆمەل و تاقم و حىزب !! .

بىنەمايى نۆزىدەيم :

ئەگەر رۆچۈن بىكەين بە فەرمودە كەى عبد الله بن مسعود دەبىينىن موعجيىزدەيە كى سوننەيە بە بەيان كەرنى بىدۇھە كاران پىش هاتنىيان، وەك اىن تىمەت لە الفتاوى ۲۲۴/۱-۴۵۷ دا : (بە

گشتی گومرا کاران په یداده بن کاتیک پابهند نهبون به کتاب و سوننه دیت، وه الزهري دهليت : که زانا کانمان دهيان ووت پابهندی به سوننه رزگاربوون و فلاحه، وه ئیمام مالک دهليت: سونه که شتیه کهی (نوح)ه علیه سلام ئهوهی تیئی دابیت رزگاربووه وه ئهوهی تیئیدا نه بیت نقوم بورو به ههلاک چووه)، کاتیک سونه و شهرع و ریباز (**الصراط المستقیم**)ه که بهند کان ده گهیه نیت به خزمەت په روهردگار وه **يَنْهَا مِنْ حَمْرَةِ** رابه و ری نیشانده ره بۆ **الصراط** که : (إِنَّ أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَذَيْرًا - الفتح ٨) وه (وَدَاعَنَا إِلَى اللَّهِ يَأْذِنُهُ وَيُرَاجِعًا مُؤْمِنًا الْحَرَاب ٤٦) وه (وَأَنَّ لَهُنَّا لِتَهْدِي إِلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ - صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ - الشوری ٥٣-٥٢) وه (وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَلَمْ يَجِدُوا وَلَا تَنِعُوا السَّبِيلَ فَتَفَرَّقُ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ - الْأَعْمَام ١٥٣) وه عبدالله بن مسعود دهليت : **يَنْهَا مِنْ حَمْرَةِ** وینهی خه تیکی ریکی کیشا و هلای راست و چهپیشی هیلی تر بۆی وه فه رموی هیله که ریگای په روهردگاره وه ئهوانهی لای راست و چه پ ریگای شهیتان وه فه رموی (وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَلَمْ يَجِدُوا السَّبِيلَ فَتَفَرَّقُ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ - الْأَعْمَام ١٥٣) کاتیک

عاقلان تى روانى ئەم نۇنەيە دەدەن كە تايىفە خەوارىچە كان و
موعىتەزلەكان و جەمیيەكان و راپىزەكان نزىكتىن لە ئەھلى
سونە لە خاودەن ئەھلى كەلامان وەك **الكلائية و الاعشرية**
وە جىگە لە مانىش كە هەر يە كەيان بەرپىچكەيەك دەرچونىيان
ھەيە، رېبازى ھاواھلەن و ئەھلى فەرمودە وە باڭگۆي راستى
رېبازەكەيەتى وادبىزىت كە ئەوهى **يَنْهَا مِنْ أَنْفُسِهِ** فەرمۇيەتى
ئەمانە دەگۈرىتەوە كە نا فەرمۇيىت تەنها حق نەبىت (**وَمَا يُنْطَقُ**)
عن الهوى .. ان هو الا وحى وحى . ٤٣. (الجم) و ٥ .

وە لە معاذ بن جبل رضى الله عنه **يَنْهَا مِنْ أَنْفُسِهِ** دەفەرمۇيىت : **إِنَّ الشَّيْطَانَ ذُئْبُ الْإِنْسَانِ**
كَذِئْبُ الْقَوْمِ ، يَأْخُذُ الشَّادَةَ وَالْقَاصِيَةَ وَالثَّاجِيَةَ ، فَإِلَيْكُمْ وَالشَّيْطَانُ : وَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ
وَالْعَامَةِ وَالْمَسْجِدِ. (رواه احمد في المسند ٢٢٢/٥ - ٢٣٣).

زيانەكانى حزب و ماوشىيە كانى لە سەر كۆمەللى

موسولمانان

دابپانەكانى حزب و جۆرەكانى لە كۆمەللى موسولمانان بە ناو
نيشان و دروشم رېباز و بەرنامه و وە هەر شىۋارىيکى تر لە^{نەھەن}
جودا رېبازى ^{نەھەن} هەر چەند نىيەتى باش و مەبەست پاكى
جيڭگاي وەرگىتن نىيە لە ئىسلامدا لە روی بىنەماي دابپانەوه
كە دىن تەنها كتاب و سونەيە هەر چۈن رېگاي جودايى نىيە
لە سەر كتاب هەروەهاش جودايى نىيە لە بلاۋىرىدنهوهى و
بانگخوازى بۆى كە پاساو ھىننانەوه ئامانچى روپوش ناكات كە
پاساوهەكان دەبنە حوكى ئامانجەكان لە كاتىكدا دەبىت
پاساوهەكان و ئامانجەكان لە ژىئر سايىھى تىپۋانىنە شەرعىيە
كاندابن بە قبولۇ بونىيان يان ناقبولييان ئەگەر دابپان بە ئەصل
دابەش بىكەين بۆ پىكەتەكانى وەك دابەشى كۆ (لىيەك) بۆ
ووردە پىكەتەكانى.

ئەندازەت جوداى كۆمەل وحزبان به پىوهرى حوكى تىسلام بۇ دابپانيان به نزىكى دوريان لە نەھەن وە ئەمەش پىوهرىيکى چەسپاوه بۇ ھەر دابپانىك لە ئەصلى خۆى كە رىبازى نەھەن كتاب و سوننەيە وە مەبەست لە دابپانى ھەر حزب و كۆمەلىك لە كۆمەلى موسولمانان دوو شىوازن :

* يان موافقى ئەھلى سونه وجه ماعە

* يان رەدد دانەوەي پىچەوانە كارانى ئەھلى حەدىس و سوننە وە بەيان كردنى پوچەل كردىيان به بە لىگە كانيان وە قىسىم كردى لادانە لە سەريان به ناو ناودەرۈك كە فەرىي زىياد كراۋەتە سەر (كۆدەنگى - الاجماع) كەلايى هەندىك خاودەن قەلەمە زىندۇدە به ويژدانە كانيان كە بە ئاگان و قەناعەت و دركىيان به زيانى فەرە حزبى بە ھەر دوو دروشە كەمى كردوھ وە شىكىرىدەنەوەي كارە حزبىيە كان بە پىوهرى كتاب و سونه رىبازى كۆمەلى موسولمانانە، وە دەركەوت لە كۆندا چۆن تۆى ئەم جوداييانە پەرت و بچوڭ و بلاڭ بون وە رېڭگۈبون لە بەرددەم بلاڭ بونەوەي

کارى بانگخوازى ئىسلامى بۇلاي پەروەردگار بە پاکى و
دروستىيەكان، وە ئەمانە ھەندىيەك ئەو **كارە ندرىئىيانەن ھۆكىار** و
بەرىھەستن تىاندا :

۱ - بۇ ھەموو كارىيەك پالىنەرىيەك ھەيە وە بالىنەر تەنها بە
قەناعەت و ئەۋىش بە قبول بۇن وە قبول كىردىن تەنها بە
بەلگەي شەرعى دەبىت ، وەھەر كۆمەللىك بانگىوی
مەقبولىيەتى خۆيەتى بە رېبازارى بىنەماي شەرعى ئەمەش
مەوداى دابىانى ئەمانە دەردەخات لە كۆمەللى موسوւلمانان
بەناو ناودەرۈك، وە دەبىت بە ئاگاپىن وە بۇ ھەر رەخنىيەك لە
ھەر كۆمەللىك تا بەر چاو رۇن نەبىن بە رېبازارو كارو دروشىيان و
بانگىيان وە بە پىيەردانى پىيەردى (كتاب و سونه) وە بە
ئاگاپىن لە بىنەماي پاساويان كە بەلگە كانىيان بۆحالى كۆمەل و
رېخراوى خۆيان گونجاندۇھ ئەمەش رېبازارىكى بىنەماي شەرعى
نيە بە گونجاندى بەلگە !!!

پهنا به خودا دهگرين لهم کاره و له وانه نهبين که خوا

دربارهيان ده فرمويت : (وَإِنْ مِنْهُمْ لَفِيئًا يَلْتَوَنَ الْسِّتَّةِ بِالْكِتَابِ لِتَخْسِبُهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَهْلُوْنَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَهْلُوْنَ
عَلَى اللَّهِ الْكَذِيبُ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ) ال عمران ٧٨

۲ - بهلای هه موو به لاکان (الولاء و البراء) پابهند بون و بهلین

دان و پشتگیری و به لین نه دان و پشتگیری نه کردن له سه ر

بنه ماي حزبه پيچه و انه ريبازی بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ که (الولاء و البراء)

له ئسلامدا چه سپاوه، ئەگەر حزب به دروشم و ناو

نا و هر ۋۆك (الولاء و البراء) به بنه ماي ئسلام بىت ! ئەمەش

ئسلامە و هيچ ناويكى ترى ناوي وھ ئەگەر (الولاء و البراء)

لەلايەك و لەلايەكى تر پيچە وانى ئسلام بۇو ئەمەش له

بنه ماي شەرع دەرچونە و زەرەر و دابران له كۆمەلى

موسوٰ لمانان.

۳ - جودايى لە ئىسلامدا رونادات تەنها ئەگەر جياوازى

نەبىت لە سەر كتاب وە جياوازى لە سەر ئەمەش بە ھەلاك

چونە لە سەر حەق وە خودا دەفەرمويىت : (ذَلِكَ يَأْنَ اللَّهُ بِئْلُ الْكِتَابِ

إِلَعْقُبٌ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شَقَاقٍ بَعِيدٍ) البقرة ۱۷۶

كە لە ئىسلام دا خيلاف و جياوازى نىيە كە ئەمەش جوانى و تەواوى

ئىسلامە، وە كە خيلاف و جياوازى بۇو لە سەر بۇ چۆن و

بىرەكان ئەمەش جوداي و توندى بەيەك دادانى حزب و

كۆمەلە كانى لى ڈەكەويىتهوە .

۴ - ھەموويان دەلىن پابەندىن بە رېبازى بانگخوازى بۇ

پەيامى خودا وە ناويان ناوه كارى ئىسلامى و بزوتنەوە لە

چوارچىوە ئىسلامى وە بە ناو پىناسى حزبى ئەگەر پىناسىيان

ھەبىت! ئەگەر تەنها ئەندامىيىتى نەبىت؟ كاتىك ئىسلام

بە رېبازى بِنَهْدَهْ بِرَبِّكَ اللَّهِ ھەمووان دەگرىيتهوە كە بانگخوازى رېڭگاي

خودان وە ھەردوو گەواهيدانە وە ئىسلام رېڭگاي ژيانە وە

مهرج نیه ئەندام بون لە ناو حزبیک! دەردەکەھویت کە حزبايەتى

چەند فراوانىيەتى ئىسلام تەسک كردىتەوە و رېگرى يەكىزىيەتى.

٥ — حزبايەتى كەنجانى ئومەت راھە كىچشىت بەلاي گىيدانى

بىرى حىزبى وكارى ئىسلامى بە بانگخوازى بۆلاي خودا بەلام
كار نا كريت لەم بوارەدا تەنها بە حزبايەتى نەبىت .

پرسىيارى بىن وەلام ئەۋەيە لاي حزبىيەكان كام حزب
موسولمانان لە خۇ دەگرىت، كاتىيك ئىسلام پىبازى بەلەلەن
كە تەنها ئەۋە پىوەرە بەلام پىوەر لاي حزب ئەۋەيە كە خۇي
دەيىينىت و لە بەرژەوندىيەتى.

٦ — پرسىيارىكى تر ئايا؟ موسولمان پىبازى بەلەلەن

بەگشت گرييەكەي پىادە بکات بۆ بانگخوازى بۆ لاي خودا يان
بە روانگەي بىر تەسکى حزبى تايىەت؟.

— ئەوهى پەروەردگار لە بەندەكانى دەۋىت بانگخوازىھ بۆ ۶

دینەكەي بۆ رېڭاربۇن و يەكتاپەرسىن دوور كەوتىنەوە لە سەرپىچىيەكان و پابەندى بە كشتىگرى بەرنامىھى ئىسلام، نەك بىرتهسکى حزبى، وە كۆبۈنەوەي هەمۈوان لە كۆمەللى موسولىماناندا) وان هذه امتكم امة واحدة وانا ربكم فاتقون).

— رېڭادان بە بۇنى حزب لە ئىسلامدا كەرنەوەي ۷

دەركايىھە داخستنى نابىت بە واتاي بەرپاكردىن جەنگ لە گەللى، چونكە لە (بانگ شىويتىمەرەكان) مان بىنى و بىرگە كاfrىبۇنى ھەندىيەكىشىيان وە (القاديانية-البهائية-البريلوية..) كە چەند موسولىمانان لە دەوريان كۆبۈنەوە و ژمارەيان تەنها خودا دەزانى كە لە رۇشنى ئىسلام دەريان كەرن بۆ تارىكى بەندايەتى بەند، لە زىير ناوى ئىسلام وە ئىسلام ليان بەرييە.

٩ - دهینین وولاتان چون ری پیده و خوش کهرن بۆ فره حزبی

تا داپران و جودای بەرپاکەن له نیوان کۆمەلی موسولمان به ئامانجى لواز كردنيان و دەرئەنجام ناكۆكى رکابەرایەتى و جودايى و خوبىھەلگرى دروشم بەرنامهى دروست له لايەن هەر يەكەيانەوە و لادان له يەك رېيازى كە تەنها رېيازى يەنەمەنەتلىك وە هاوهلانى خوایان لى رازىبىت.

١٠ - كارى حزبى بەناو ناودەرۆك داهىنراو بىدۇھىيە نە له

رېيازى يەغەمبەر وە چاخى يەكەمىي ئىسلامدا نەبوه وە ئەوهى ئەوانى گرتۆتەوە ئىمەش له خۆدەگرى، كە كارىكە درىژبۇھى رۆژئاوا و ئەوانى ترە و نامۆى ئىسلامەوە وە كارىگەری و بارگاۋىبۇن بە دروشم و كەسپىتى و بىنەمالەيدىتى و راس مالية وشوعىيەت... هىتد، جىڭگايتىدا نا بىتەوە.

۱۱ - ههريهك لهم کويه ئىسلاميانه كه دهبيينين ئەندامەكانيان خۆبەخت كردن و بهخشينيان لە پىنناو بەرژەوندى كۆمەلە كەياندايە به بىرى تەسکى حىزبى نەك خۆ بەختكردن و به خشىن لە پىنناو خوداو رېبازى بەنھەپەرلەن ئى دا.

۱۲ - چەند لە حزبان دامەزرابون به بنهماي سياسى بەدەر لە (بنەماي ئىسلامى پابەند) ھۆكارى تەنگىيىشەي و بىزازىن بۇ بانگخوازى و بانگخوازان وە رېڭرى پابەندبۇونى رېبازى

بەنھەپەرلەن.

۱۳ - حزبايەتى بچوكردنەوهى ئىسلامە وە لەو روانگەيە وە سەرچاوه دەگرىت كە كۆدبەنەوه لە دەورى كەسىك يان سەركەدايەتىيەك لە كاتىكدا دەشىت كە كەسە كە يان سەركەدايەتىيەك ئاشناو پابەندى روناكى رېبازى بەنھەپەرلەن نەبن.

١٤ — هەر كۆيەك ناو نىشانە و دروشىپەك ھەلّدەگرىت ئەمەش

لە دەستدانى ناوه گشتگەرە كەمانە (ھو سەمەك الماسلىن) ئەمانە دەبىت وەرنەگىرىن و كاريان پى نەكى لە بەرناમە گشتگەرە كەي ئىسلامدا.

١٥ — ئەوهى باوه لە وانەي كە لە ژىر سايىھى ئىسلاممى

دايىك (كۆمەللى موسوٰلمانان) دەزىن دابرەن و جودايى كاريان تى ناكات پىچەوانەي ئەوانەي كارى حزبى دەكەن جودايى و دابرەن كاريان تىدەكت.

١٦ — ئەم فە كۆمەللى يە بىگە لە كۆمەللىكىشدا جودايى

ھەيە! بەلگەيە لە سەر جودايى ناو كۆ و كۆمەلە كان، ئەمە ئاسايىھى لە بەر بونى هوكارى فكى جياواز لەلايانەو كە هەركۆمەللىكىيانى لە سەر دامەزراوه، ئەمەش پىچەوانەي بنەماي شەرعە (حق يە كە وجودايى تىدانىيە) وە هەر كۆ يەك

خۆزى به هەلگىرى رىپازى حەق دەزانىيەت ئەوانى تر نا ! ئەمەش
هوکارى بەش بەش بونى ئومەتە وە دور كەوتىنەوە لەيەك
رىپازى كە رىپازى بىللە ئەمەن .

١٦ — فەريىي هوکارى جودايىھە وە جودايى بەربەرە كانى و
رېكاپەرتى بەرپا دەكات كە هوکارى شىكست و لوازى و
سەرنە كەوتىن دەبىت قال تعالى: (ولاتنازعوا فتشلوا وتنذهب رىحىم)
ئەمەش بىرينىيکى ئومەتە بە دەستى دوژمنە كانى بۆ بە
يەكدادانى موسىلمانان بەيەكتىرى و لە دەست دانى تواناكانىيان
و نا كۆكۈنىيان تا بى ئاڭابىن لەو(نورەي) بىيان هاتوه قال
تعالى: (ولاتكونوا كالذين تفرقوا واختلفوا من بعد ما جاءهم البينات) ال عمران ١٠٥.

١٧ — لاشەي ئىسلام دەنالىيەت بە نەخۆشى حزبايدى كە
وەك خۆ كۆزى خودى ئومەت وايىھە كە لە ناو بەرى پوانگەي
گشتگىريي بۆ ئىسلام.

۱۹ — فره حزبى لە كوشندەي كارى ئىسلاممىيە كە لە مىزۇدا

چەسپاوه و وە لە قورئاندا لە گىرمانەوە كاندا (قصص) هاتوه بۇ وەرگىتنى عېرىت، وە بۇتە ھۆكاري لاوازى و جودايى و يەك نەگرتەن و يەك نەبۇن وە دروست نەبۇنى دەولەتى ئىسلاممى.

۲۰ — حزبايەتى بۇتە ھۆكاري شاردنەوەي حق و ئاشنانەبۇن

(بەكشت)يى و كەم كىرىنەوە غىريت و هييمەت بۇ چەسپاندىنى

رېبازى بۇھىمەر.

۲۱ — كاتىك حزبايەتى ھۆكارە بۇ جودايى كە ھۆكار دەبىت

بۇ يەك نەبۇن وە يەك نەگرتەن ئومەت، وە فره حزبى و بىر و بۇچونە جياوارەكان ھۆكاري شىكتى ئومەتە وە واش دەمىننەتەوە تا نەگەرېنەتەوە سەھر رېبازى حق قال تعالى:(ذالك

بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُنْ مُغَيِّرًا لِعَمَّا عَلَىٰ قَوْمٌ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوْا مَا بِأَنْشَإُوهُمْ^(١) انجال ٥٣ و (لأنَّ

الله لا يغیر ما بقى حتى يغیروا ما ينشئون^(٢)) رعد ١١ .

۲۲ - پیشینى ئيुتقادى فكرى و حزبى رېگەر لە ودرگەرنى

گشتگىرى ئىسلام وە ماندۇھ لە سەر بىرى تەسکى حزبى وە
بەرژەندى خودى.

۲۳ - بونى ئيुتقادى فيكىرى حزبى توندرەھى فكرى دەھىنېتى

لە كاتىكدا كە موسولمانان لە ھەولغانى نە ھېشتنى
توندرەھى مەزھەبى بون حزبايەتى دەرگايەكى ترى توندرەھى
كىردى وە كە نادرەست تر و توند تر لەمۇ هات .

۲۴ - سەرۆكى و سەرگەردايەتى حزب و كۆمەلەكان بايەخ

پىدرابون لە سەر بىر و مەنهجيان! نەك تەقوا و زانستيان وە
ئەندامانى وەك سەرباز وان بۇ پاراستنى تاك يان تاكانى
سەركىرە وە ئامانچ لە بانگخوازى دواترە، وە دەبىت پابەند
بن بۇ ئەمیرەكەيان كە ھەندىيەك كات نە ناسراو نا ديارىشە بە^{١٦٠}
پاساوى پاراستنى ئەمنىيەتى بانگخوازى.

۲۵ — لە ھەندىيەك حزب و كۆمەلەكاندا ئامانج بۇتە

بەرزىرىدنهوھ و پاراستنى سەرگىرەو ئەمیر ئەگەر نەشياو و
جاھل و بى تواناش بىت.

۲۶ — لە دياردە حزبىيەكان بە پېرۋىزلىكىنى سەرگىرە و ناو

بردىنى بە راپەرەو پىشەواو بىيادنەر وھ پېرۋىز كەنلىكىنى كات و
جيڭكاي ناشتنى گۈرپى! پىچەوانەي رېبازى بانگخوازانى راست
بە پېرۋىز نە كەنلىكى نەدان بە كاتى وھفات و شوين
گۈزىيان چونكە ئەصل لە بانگخوازىدا يە تەنها بالا كەنلىكى
پەيامى پەروەردگار تا كوتا رۆژ.

۲۷ — هەر حزب و كۆمەلەيەك خۆى پەيپەرسە كەنلىكى نەدان بە شوين

و دروشىيەك كە مەش پىچەوانى ئەصل و لە دەست دانى
تواناكانى ئومەتە كە پىپەرسە ھەولۇن و تىيكۈشان و كارى
بانگخوازى بەرېبازى گشتگىرى ئىسلام بىت

(لَئِنْ هَذِهِ أُمَّةٌ مُّتَّمِثَةٌ وَاحِدَةٌ وَاللَّهُ يُعْلَمُ فَاعْبُدُوهُنَّ) وَهُوَ بِرِيبَازِي پیغمبر ﷺ نَهْكَ بِهِ
دروشم و ریچکهی جیاواز له وهی له سهرتای چاخه
یه که مینه کانی تیسلامدا، که له میژودا چهسپاوه، وده
تیمامی شاطی له (لاعتصام ۱۶۲۱) باسی کردوه.

۲۸ - وه له حزبیه‌تدا سه‌رخستنی دروشم و ئامانج بە توندره‌وی هەمیه وە هەلگری ئەم دروشەن (وتەی ئىمە راستە وە ھەلە ھەل ناگرئ وە وتەی ئەوانى تر دەشیت ھەلین و پاستکریئەوەی ھەل دەگرئ) وە ئەودى خۆيان دەيانيويت بۇ رەدد وەلامى ئەوانى تر دەيھىنن لە (نص و سونه) خۆ يان ھەلی دەبىزىن و تەۋىلى خۆيانى بە بەرگدا دەدورن نەك ھى هاوالاقن و پىشەوايانى صالح.

٢٩ - كۆمەلچىتى دلەراوکى و توندى حزبى بە سەر ئومەتدا

ھىئا كە مىشۇ گەواھىدەرىيەتى بۇ چى و سەر لە نوى جوداي و دابپانى ترا!

٣٠ - حزبىتى هەلۋەشىنەوهى ئامانجى برايەتىه چونكە

حزبە كان ئەندامانىيان پابەند و پەيوەستن بە بەرنامه و دروشى خۆيان وە تەنھا موجامەلەي يەكتەر دەكەن ھيواي سەركەوتىنى خۆيان دەخوازن و لاوازى ئەوانى تر كە پىچەوانەي (أصل) ھ : (إنما المؤمنون أخوة - المجرات ۱۰) كە دەفرمۇيت (لا يؤمن أحدكم حتى يحب لأخيه ما يحب لنفسه - متفق عليه).

٣١ - دەزە بنەماي ئىسلامە كە موسولىمان براي موسولىمان

(الملم أخوا المسلمين - متفق عليه) بە واتا كشتىگەرەكەي وە تايىبەت دەكريت بۇ ئەوانەي ئەندامى كۆمەل و حزب و بزوتنەوهەكانى خۆيان زياتر وە دابپان لە برايانى تر بىگە دژايەتى و ناكۆكى لە نىوان

کۆمەلە جیا جیا کان وە بەرزکردنەوەی کۆیەك وە دارماندىنى يەكىكى تر لە سەر بنه مای **ولاء** و پشتگىرى كردن بۆيان.

٣٢ — دياردهى (صراع) رېكابەريتى لە ناو ئەم كۆلانە و ناو نانە بە ناوە جاھلىيەكان ئەوەي ئىسلام هات دايىرى ئەمان زيندويان كردەوە بە ھەواو ئارەزوی خۆيان ئەوەي لاي خۆيان ناوى دەبەن بە (برا) و (تىيەگەيشتو) و (پابەند) وە لاي ھەندىيکيان بەناوى (پشتگران) و (باشان) و (هاوسۇزان) وە ئەوانەي كە لايەن گريان نىن ناو دەبرىين بە (بي ناگاييان) و (تىيەگەيشتوان) وە بەراست دانەنانى ھەندىيک لە زانايان وشىۋاندىنيان وە ھەندىيک جار تەكفيير كردىيان بە بىروفىكى حزبى خۆيان بە پىچەوانە و دشەوە ئەوانەي ئەھلى ھەواو ئارەزون رەخنه لى نەگرتنيان و بەلكو تىكەلىشيان وە بەرزکردنەوى دروشمى:

(پىكىدە كەۋىن لە سەر ئەوهى لە سەرى كۆكىن وە كىشەمان
نىيە لە سەر ئەوهى ناكۆكىن) ئەمەش پىچەوانەي شەرع و
رېبازى نەھەجىم و كۆمەللى موسولىمانانه.

٣٣ — هەموان پابەندن به پلان و بەرناમە كانيان وە
بلاوگىرنەوهى وە داخستنى دەرگاي رەخنه و پىدداقونەوهى و
شىۋازى پىچەوانەي كۆمەللى موسولىمانان تەنها سەرچاوه
(كتاب و سوننە) وە لە كويىدا سنورى ئەم دوو ئەصلە بەزىنرا
رەخنه دەگىريت و راستى بەيان دەكىريت و باطل وەرناڭىريت.

٣٤ — ئەمانە لە روکەشدا كارى ئىسلامى بۇ ئامانجى دين
دەكەن بەلام گۈرپاوه بە شىۋەديەكى نامۇ لە لاشەي ئىسلامدا
بۇ كارى بەرژەندى خودى و كۆمەللى خۆبى وە كۆكىرنەوهى
تواناكان و مال بۇ بەرژەندى ئەمانە.

٣٥ — حزبايەتى چاندى تزویى بىرى سەقافەتى رېكخراوهى

بەرز دەكتەوە بە (ئاساي) دانانى وەرگرتنى راى جياواز
بەرامبەر ئەگەر پىچەوانەي بنەما فقەھىيە كاپيش بىن ئەگەر لە^{لە}
بەرژەندى خۆيان و حزبىان بىت كە ھۆكاري دارپمانى
يەكخستنى ئومەتە وە تانەدان بە بىر تەسکى ھەندى زانايانى
ئومەت وە راکىدن لە ئاموڭگاريان و موناقشە كردىيان.

٣٦ — فره حزبى واتە فره بەرنامەي وە فره بىرى و راپايى

ئەمەش كارى لە سەر ژيانى فيكىرى لە ناو ئومەتدا دەبىت
چەندىن شويىنهوارى نادروست لە سەر ژيانى كۆمەلگا وە دور
كەوتىنەوە وون كردىنى رېبازى بەنەمەن.

٣٧ — وە لە ديارترين زەرەرەكانى دووريان لە رېبازى بەنەمەن

بۇ بانگخوازى بولاي پەروەردگار بە ھەنگاوهەكانى رېبازى بەنەمەن
ئەوان گۈيدەر نىن! بە بلاۋىرىدە دىن بە عەقىدە و

فقەھى دروست وە بىلار كىردىنە وە زىمانى قورئان كاتىيەك زۆريان خۆيان ئاشناي ئەمەنин.

٣٨ — چەند ئەم حزبانە به تايىبەت سىياسىيە كانيان ھۆكارى داپوشىن و پەردەپوشىرىنى نەخۇچشىيە راستىيە كانن لە لاشەي ئومەت كە پىوهى دەنالىيەت لە دواكەوتوى و جەھل و بىدۇھە مەزھەبىھتد.

٣٩ — دروشە حزبىيە كان بونىاد نراوه لە سەر بىرو دارشتىنى كۆكان كە ئەمەش زىندۇ دەبىت بە ئەندازەي قەناعەتىيان و قەناعەت نەمانىيان بە بانگۇي رېبازى نەھەمەر بە كتاب و سونە وە بەردەۋامە بە زىندويى ئومەت چونكە بانگۇي ئىسلامە بە دروشى (لا الله لا الله).

٤٠ — وە لە كۆتادا ئەندامى بۇ كۆ و حزب ئافاتە وەك ابن

النبيه رحمة الله له دەلىت: (بە ھۆى ۋيان گرانى خەلکاندۇھى بەرزىرىنەوەي خەلکى
بۇ كۆس و تايىفەكەي — دەليا دەبىت لە كاتى مىردىن ھەمسو خەلق دانپىئندى جەق
بن) واتە رېبازى بەنەمەنەمەن.

دورئی‌نjamی ئىندامىتى

لە زىر سايىھى ئىسلام بە بنەما گشتىيەكانى وەك لە پىشدا بەيان كرا، بە دەلىياوه شەرع رېگە پىنادات بە هەر دابرانيك و جودايىك بە هەر ناوىك لە سايىھى ئىسلام وە پىچەوانەيەتى بە شىۋاز و ناودرۇڭ و ھۆكار و ئامانجىك بە گشتى و بە شىش؟ چونكە حەق يەكەو پارچە نايىت ئەگەر وانه بوايە بەنەمەن نەي دەفه رمۇو: (وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين كلها في النار إلا واحدة - التزمى) چونكە جودايى و جياوازى پىچەوانەي شەرىيعەيە چونكە يەك رېگايى و رېبازى جودايى و جيايى و جياوازى و دابران هەل ناگىرى .

لە مانەوە : دامەزراندى ھەر كۆمەل و حزبىك و بزوتىنەوە يەك نادرoste و پىچەوانەي ئىسلامە بە گشت و تاييەت.

لله به رئوه: نادر وسته نهندامیتی هه رکومه و حزب

وبزوتنه و دیه کی ئیسلامی.

چونکه:

نا بیت هیچ دروشیک هه بیت جیاواز له دروشی يه کتابه رستی

ریبازی نەھەم و يه کبون پیی به هۆکاره کان و ئامانجە کان،

وھ پەنا به خودا کە بانگخوازى به ریبازی ئسلامى دروست نە

پیکان بیت وھ جيگای بیدعه و هەواو ئارەزۇ تىدابیتە وھ،

دەبیت چاو به بیدع و هەوادا بخشىنرىتە وھ لە سەر حسابى

بانگخوازى، لە بەردەمان نېيە تەنها ئیسلامە پاكە كە نە بیت

بە كتاب و سوننە بروامان پیی بیت و وھ بانگخوازى وھ كار

پیکەربىن وھ لىي لانە دەين بەناو ناوارەرۇك وھ هۆکار و ئامانج

تەنها ئە وھ سەرچاودى كەرانە و دیه و ضامنى هەمو جوداي و

جيمازىيە كە بە پیوەرە دادپەرەرە پەروردگار (وَمَن يَغْتَصِمْ بِاللَّهِ)

فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ (ال عمران ۱۰۱)

بۆرپىچكەي گۈمەنلى موسولمانان

ئەمانە رىچكە دروستە كانى بانگخوازىن بە :

١ - يەكتابەرسىتى.

٢ - ئىمانى راست و دروست .

٣ - كارى باش و دروست .

يەكى ئومەت هەر چەند جياواز لە نەتهوهى رەنگەكان كۆ دەبنەوه لە (اللولاء والبراء) واتە پالپىشتى و داپراڭ لە پىنناو خودادا وە بە رۆخدا چونى ئىسلام لە ناخى ئومەت لە هەموو بواه كاندا دەبىت، كىدارەكى ، پەوشتى ، پەروەردەي ، سلوکى سىياسى.....هەتقىد هەموويان بەيەك رىچەدا دەرۇن بۆ بە دەستھىننانى يەك ئامانج (بەندايەتى بۆ خودا لە گشت بوارى زيان-(وَمَا حَقِّتُ الْجِنُّ وَالْإِنْسَانُ إِلَّا لِيَتَبَذَّلُونَ – النازيات ٥٦) ئەم مەبەستانە هەموو گرىيدەرى موسولمانان بەيەكەوە بەناو ناودرۇك بە

وته وو کردار بۆ دینی ئیسلام ، بۆیه دهیت لە نەدەین وە
ژینەرەوەی ھەموو واجب و سونەتەکان بەگشتی بین بۆ
دەرخستنی ئیسلام بە کشتگیریەکەی بە رەوشتەکانی و
ئەحکامەکانی وە ئەصلەکانی و فروعەکانی وە ھەموو بەرە
ئیمانیەکان وە درەختى يەكتاپەرسى وە نابىت داپرانى كەم و
زۆرى تىداپىت تا ژيان بەردەوام بىت لە سەر زەوی بە ويىتى
پەروەردگار.

وە ئامانجەکانی باڭخوازى بەندەست نايىت تا :

- ١ - تاکار نەكىت بۆ ھيدايەت وەرگرتنى بەندەکان .
- ٢ - بەرپاکردنى شەرع لە نىوان بەندەکاندا .
- ٣ - بەيان كردنى حجه لە سەر حەق .
- ٤ - پابەندى تەواو بە دین و گەرانەوە بۆ لای پەروەردگار.

٥ - هاندان بۇ كۆكىردىنهوهى تىيىشوى پاداشتەكانى پەروەردگار

بەتەقوا وە بەدەست ھىئىاي بەھەشت .

٦ - ئاڭداركىردىنهوهى و بەئاڭابون لە سزاكانى پەروەردگار و

خۆپاراستن لە دۆزەخ (اتقوا النار ولو بشق ثرثرة - متفق عليه) .

وە بە گىرىدانى ئەم خالانە بە يەكەوه ئاماجى بانگخوازى

بەدەست دىيت .

وە بە ئاڭابين لەو بانگوئىيى كە بانگخوازى دەبىت

(بەرىيەكخراوهى و چوارچىۋەكان و ھىلەكشتىيەكان و

ئامادەكارىيەكان و كارە ئىدارىيەكان) بن كە ئەمانە نامۆن و

گۆرينى رېبازى دروستى بانگخوازىيە بە رېبازى نەھەم ، وە

نازانن ئىسلام ئامانجى تايىبەتى ھەيە جياواز لە ھەر

بانگخوازىيەك كە بە دەست ھىئانى (يەكتاپەرسىتى و

چەسپاندىنى ئىمانە) لە بەر ئەمە دروستى و رېچكەو ھۆكانى

و ئامانجى يەك و لكاون، وە ناكريت ھىچ پوشاكىنى ترى

دەرەكى نامۆى بە بەردا بىكىت وە ھەولۇدان بۇ ئەم كارە

روخاندنی ئصولى دەعوەيە و بنەما سەرەكىيە كانى وە (جوداي ووتەيە) .

بانگخوازى پىك دىيت لە (ئامانج و هوڭان) :-

- دروستى بانگخوازى (ئامانج) تەوقىفييە وە جىڭكاي ئىجتىhad نىيە .
- دروستى بانگخوازى (ئامانج) كارىكى چەسپاوه و بىن لادانە .
- دروستى بانگخوازى (ئامانج) كارىكى چەسپاوه نا گۇرى بە گۇرىنى كات و مەكان بوار و بارەكان .
ھەروەها ئەصل لە بلاوكىدە وە بانگخوازى تەوقىفييە رېيازى يەغەمبەت رەل (من أَحَدُثُ فِيْ أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ - متفق عليه) وە (مَنْ عَيَّلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرًا هَذَا فَهُوَ رَدٌّ - المسلم) وە لە رەجمەتى پەروردگار پەركەمەت لە تەشريعدا بۇ بەرۋەندى بەندەكان و

وولاتیان تهشیعی (جهاد، بهرگری، ئەمرکردن بە چاکە و
نەھیکردن لە خرایە و گۆرنى ، ئامۆژگارى) وە لە تهشیعی
بانگخوازى ئومەتدا ھۆکارى جیاواز، وە جىئەھىشتەو بۇ
عەقللى خۆيان بەلکو بۇي

کردن و شیوازه کهی و هک جهاد به نهفس و مال و هیز... و ههروهها به رگریش و گورپینی به دهست و زمان و دل و ته مرکردن به چاکه وه ئامۆژگاری ئومهت له زانا و داناو عامه تیان به باشترينه کان به ووته و نوسین و بيرهينانه و هى پۆژانى دواى و ده عوه به و شیوازانه ده بیت له ریيازى پەنەپەنە هاتون، ووتاره کانی جومعه وه جەڙنه کان حج خویندن وه کۆرپو زکرو کۆ ئیمانیه کانه کان که گشتگره و هۆکاره نویکانیش ده گریته وه که ئەم مەبەسته ده پیکى و چەسپاوايى لە سەر ووتەی حەق و بەيان کردنی تا تاريکى سەر ئومهتى پى روناک بکريته وه، کە فتوایه کى زانايىه کى تەھلى حكمەت و

تەقوا حالى ئومەت دەگۈرىت كە ئەوهى كۆى حزبەكان بە
چەند سالىيەك بە دەستى ناھىين ئاوا كارىگەرى زاناييانى ئەھلى
حڪمت و تەقوا لە سەر كەسان و كۆمەلگاكان و ئومەت
بەگشتى.

كارى كۆمەللى موسولىمانان بە رېبازى بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وە ئەمانە
پلەو پايەو رەنگدانەوهى خۇيان ھەيە (قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ
قُدْرًا - الطلاق ۳) بۆ ھىچ كە موسولىمانىيە نىيە ھەركەس بىت
(كرانەوه) بەپروى بانگخوازىدا بكتاك پىچەوانەي كتاب و
سوئنە و داهىنراو لادان و تىكەل كىردن و تەنازل كىردن لە ھىچ
شىتىكى دينى خوداو شەرعەكەي وەك لە (اعلام الموقعين دا ھاتوھ
375-376 ابىن قىم)، ھەر كات ئەمە بىنرا بە ھەر شىخوازىيەك
دەزانىن دژە بە رېبازى بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بە ئەندازەي لادانى وە نە
شارازىكەي لە پىگای كۆمەللى موسولىمانان، ئەمەش ئەھل
(الحل والعقد) ئى ئومەت پىۋەرى لادانەكە ديارى دەكەن كە

زانای خاوهن حکمهت و علم و بهصیرهن نهک ئهوانهی
چەسپىنراون بە ئەھلى علم وە خۆيان لە جەھل و ضەلائەدان.
ھۆكارەكانى دعوه لە ئىستاداو پىشدا و داھاتودا ئەۋەيە كە
بانگخوازى بەنگخوازى لە سەر دامەزراوه كە بە ئامانجەكانى
گەيشتوه وە لە ئىستاشدا.

بانگخوازى لە ناومەرۇكدا نا گۇرىت تەنها لە شىيوازدا نى بىت:

۱ - موئەسەسە راگەيەنراوهىەكان كە لە شەرعدا قبول بن بە
ھەموو بەش و شىيۆھەكانى لەم سەردەمەدا لە بىزىرددەرى ھۆكارى
دەعوهن كە بنەماي دەعوهىي لە سەرەتاي ئىسلام دا كە لە
سەر وونە (الكلمە-ووتە) دامەزراوه لە كاتىيىكدا كە بەدووته
تىكۈشاون ئىستەش بىستراو بىنراو نوسراو ھەمان ئامانج
دەپېكىت.

۲ — موئەسەسە فىرکارىيەكان وە خويىندە حوكومىيەكان وە

مەنھەجەكان وە رىيگاو قۇناغەكانى ئەمانە بەزاندى نىيە لە
بنەمامى دەعوهى سەرەتاي ئىسلام چونكە دەعوه پشتى بە
فېرىكىرىن بە ستوه، وە لە فەرمۇدە جېرىل عليه سلام بە ناوبانگ
لە فېرىكىرىنى بەنەماكانى ئىسلام ناسراوه (قىل يىيا عمر، ائدرىي من
السائل؟ قلت: الله رسوله أعلم، قال: فإنما جبريل أتاك يعلمك دينكم رواه
مسلم.) نۇنەيەكى نايابى سەرەتاي دەعوهى، ھۆكارە
فېرىكارىيەكان ئەوانە لە راپورددادا ھەبۇون بەلام جىاوازى لە
گەياندىن ھەركات ئەم ھۆكارە لايان نەدە لە پىۋەرى كتاب و
سوňه مەقبول و وەرگىراون وە پىچەوانەكەمى وەرنەگىراو
رەتكراوهن،
بەلام ھۆكارە داھىنراوه كان رەتكراوه و نامۇ و وەرنەگىراون لە
ھۆكارانەن دەعوه دەشىيىنى وە ھۆى شەغەب و جوداي لە
ئومەت بەرپادەكەن وەك ھەندى لە كۆ ئىسلامىيەكان وە ھەر
چ جۆرىيىكى ھاوشىيۇھى .

به کورتى به عهت له ئىسلام دايە ھەيە كە لە لايەن قسە وەرگىراوه كانەوە لە ئەھلى (الحل والعقد) بۆ وەلى ئەمرى موسولمانان وە سەركىدەكان، وە لە مەبەدەر لە به عەكانى تر كە لەلان حزب و كۆمەلە ئىسلامىيە كانەوەيە سەردەمىيە كانەوە هەموى بىدۇن لە بنەماى شەرع دانىيە وە بەكتاب وسوننە وە نە ھاوا لەلان وە تابعىيە كان كە به عەدانىيىكى بىدۇن يە (كۈل بىدۇن ضلالە) وە ھەر به عەتىيىكى لە شەرعا نەھاتبى ئەوا جىڭاى قبول نىيە وە تاوانىش لە وەرنە گىرتىدا نىيە بەلگۇ وەرنە گىرتى و دوركەتنەوە لىتى ئەمرە لە بەرئەوەدى ئەو ھەموو جودايى و دابپانىيىك فتنە بە دواى خويدادىيىت وە رېكاپەرایەتى كە لە سنورى شەرع دانىيە ئەگەر ناوى به عەبىيەت يان پەيمان يان رېكەوتىن، وە لەمەوه ووتەمى زانايان لە (البيعة الطرقية) كە لە سەددەكانىاندا ھەبوھ رەتىيان كردۇتەوە وەك لە السيوطي لە (الحاوى ١٩٢/١) والسبكى لە (السنن المالص ٦/٢٩٠) وابن الجوزى لە (تلپيس اپليس ص ١٩٢) وابن تيمية لە (الفتاوى ٢٨/١٦-١٧) وە مطرف بن عبدالله

بن الشخیر فی انکاره علی زید بن صوحان کتاب معاہدة اعدة مع اخرين کما سقها ابو
نعم له (الخلیة ۲۰۴) و عنہ الذہبی له (السیر ۱۹۲/۴) وہ ئه مانه هه موی
بته و اوی باس کراون له (البیعة فی الجماعات الاسلامیة) شیخ علی بن حسن
عبدالحمید وہ له موجه له (البلاغ ۸۹۱ هـ سالی ۱۴۰۷) داھاتون وہ
سعید بن جبیر دھلیت (ما لم یعرفه البدرون فليس فی الدین) له
(الفتاویٰ ۵/۱۵۸). وہ ~~نفعہ~~ دھفرمویت : ترکكم علی^ل
البیضاء. که الصراط المستقیم : کتاب و سونه یه وہ صراط رونه و
راسته هیچ لادانیکی تیدانیه.

امیر المؤمنین علی صراط اذا اعوج الموارد مستقیم

قال تعالیٰ (وان هذا صراطی مستقیماً فاتّبعوه ولا تبعوا السبل فتفرق بكم
عن سبیله) ئه گهر تنهایا ئه مه له بهیان کردنی (ریگای راست-
صراط المستقیم) دا بوترایه بهس بورو بؤیان (حکمی کتاب
وسونه وہ بانگخوازی پیئی وہ پابهندی کوئه لی موسلمانان و
ئیمامیان و سمع و طاعة له وہ طاعة له حهقدا) بهس بورو.

ئەي موسولمان پابەندى مەنھەجى بەنھەجى بەكتاب و سونه بە عىلەم و عەمەل و و بانگۇرى وە پابەندى كۆمەلى موسولمان بەم شىيودىيە بە كە ئەمەش ئەوەيە (على مثل ما أنا عليه واصحاپى) وە پابەند بە بە ئىمامى موسولمانان لە هەركويىبىت ئەگەر ئىمام ھەبو لە گۈرى رايەلبە لە طاعة بە مەعرووفدا و ئەگەر كوفرى ديارى لى دەرنەكەوت وە دواى گومانەكان مەكەون ئەگەر بە بورھانى ئاشكراو دروست نەبىيت بۇ نە شىيواندىنى زيانى كۆمەلى موسولمانان، وە لەگەل بونى (العلم - العمل - الدعوة والبلاغ) پىوستە چواردەم ھەبىت كە كارى دەزگايسى چاودىرىسى لى پىيچىنەوەيە لە كاتى نە پىيكان و هەلەدان بىز بە ئاكابون و پىيداچونەوە بەوەيى بە دەست دىيت وە لابىدن و شىكاندىنى بەرىبەستە كان ئەودى بچوڭ دەردەكەون وە دواتر گەورەو توند دەبن، ئەگەر ئەم كارە ديار نەما و نەكرا ئەوا بوارى دعوه لە خەسارەتى گەورەدا دەبىت .

ئەی موسوٰلمان: دونیای کافران لەنگ نابیت تەنها بە بونى موسوٰلمان لە سەر رېبازى بەندەپەر وە خاوهن علمانى دروست بە بەلگەو برهان پابەندن و رۇناكەرەوەي رېگاي راستى ئىسلامن، وە لە مىژۇدا چەسپاوه ئەگەر دەعوه لە رېگاي تاكەمە بويىت دەستى كردوه بە گەشەو تا رېگەي بە ھەمو تارىكىيەك گرتوه، وە ئەگەر ئىسلام بە بلاوبونەوەي خەصلەت و هيدىايەت و نورى چاخى يەكەميىنى شىيە رېچكە ھەلگرىپ ئەوا كۆمەلى موسوٰلمانان كە لەم ھىلەدا لايان نەداوه نە بە ناو نەبە ناودرۇك، لە كاتى ھاۋەلەندى ئىسلام بلاو نەبۈدە بە حزب و كۆمەلەكان تا ھەر يەك جىاواز لەوى دى بەلکو ھەمو حزب الله بون وە پەرت و جودا نەبۇن بە رامبەر حزب الشيطان وە تەنها دروشيان (قولوا لا إله إلا الله).

دەپرسم ئەي ئەوەي خۆى لە ئەندامىتى ئەمانەدا دۆزىيەتەوە بىينىوتە ئەگەر حزب شىكتى هىئنا ئە و كات ئەندامىتىت بۇ كى يە؟... (إِنَّمَا لِمُلْجَأُ مِنَ اللَّهِ إِلَيْهِ) ئەندامىتى بۇ لاي ئەوە و

ھەر ئەو بە بەھىز و تواناو ماودىيە، وە حەق يەك و پەرت ناکرى، ئىسلامى گشتگر بە رېبازى يەھىمەت و فەھمى پېشىنى صالح يەك ئەندامىتىيە بۆ كتاب و سونە كە تەنها تىّشيوان بوه بۆ سەفەريان بۆ لاي پەروەردگار (وتزودا فەن خير الزاد التفوی) وە لە كۆتادا ئەي موسولمان ئەم حزب و كۆمەل و بزوتنەوانە هەمويان بەلمىكەي گچكۈكەن بە ئەگەرى زۆر زۇو نوقوم بۇو بە بەرامبەر كەشتىيە مەزنە گەورەكەي رېبازى يەھىمەت كە مژده درواو بەنقوم نەبونى (وَلَيَتُصَرَّفَ اللَّهُ مَنْ يَتَصَرَّفُ بِالْجَمْعِ). ٤٠ سەفييە نوح من ركها نجا ومن تخلف عنها غرق-الفتاوى-٥٧/٤).

وە الزهري دەليت: (كان علماً ونا يقولون : الاعتصام بالسنة هو النجاة) هەر بىزىيە زمانى ئەھلى سونە زمانى ئىسلامە وەك الاوزاعى لە بەيانى واتاي حديث الغريبة (كتشىف الكربة لابن رجب -ص/١٠) وە دەليت: (أما إله ما يذهب أهل الإسلام ولكن يذهب أهل السنة حتى ما ييقن في البلد منهم إلا رجل واحد).

وە دلتنىڭ مەبە ئەم موسولمان بە كەمىنەيى رېگرى ئەم
رېگايى كە رېگايى نامۆيىتى وغورىتە وە بە ھىواو گەش بىن
بە چونكە دواى ھەمو تەنكىشىيەك فەرەج دىت ،

(أَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا)،

اشتىي أزمە تنفرجي قد اذن ليلك بالبلج

وە بەيانى ھەندىك لە كەلامى اىن قىم لە بەيانى حديث الغربة
لە (مدارج السالكين ۲۰۱-۱۹۴/۳) ئەوانە ئەھلە نامۆ و ستابىش
كراوهەكانن وە لە دژايىتى خەلکان بؤيان ناو نراون نامۆكان
كەزۆرى خەلکان لە سەر خەسلەتى ئەمان نىن كە: -
موسولمانان لای خەلکان نامۆن وە بپواداران لای موسولمانان
نامۆن وە ئەھلى علم لای بپواداران نامۆن وە ئەھلى سونە
ئەوانەيش جياواز و نامۆن لای ئەھلى ھەواو بىدۇھە نامۆن وە
ئەوانەيى بانگخواز و ئارامگەن لە سەر ئازارى ئەمان زىاتر
نامۆن، بەلام ئەمانە ئەھلى حەقىن لای پەروەردگار، وە نامۆنин

لای بەلگو نامۆيىان لای زۇرىنە كە پەروردىگار دەرىبارەيان

دەفرمۇيت: (إِنَّ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُنْصَلُوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ) -الاسعاف (١١٦)

وە ئەمانە نامۆكانىن بەدينى خوداو وە نامۆيىان

نامۆيىھەكى ستايىش كراوه ھەر وەك و تراوه:

فليس غريبا من تناeat دياره ولكن من تنائin عنه غريب

جورەكانى نامۆيى

۱ - جورى يېڭىمى نامۆيى

نامۆيى ئەوانەي ئەھلى كتاب و سونەن لە نىۋان خەلکاندا

ئەمە ئەو نامۆيىھەكى ستايىشى كردون وە ئەو دينەي

ئەو لە سەرى بوجەمان پابەندن وەك چۈن (بىدا غريبا) ھەروەها

(سيعود غريبا كبا بدأ) وە ئەم ئەھلى ئارامگىن لە سەر ئەم

نامۆيىھەكى ستايىشى كردون وە ئەم نامۆيىھەكى شويىنىك ھەبىت و لە

شويىنېكى تر نېبىت ھەروەها لە كاتىيەك و لە كاتىيەكى تر نا وە
ولاتىيەك و قەومىيەك و ئەوانى تر نا كە ئەمانە ھەموان ئەھلى
حەقىن كە تەنها پەروەردگاريان لا مەبەستە وە تەنها لەسەر
رېچكەي كتاب و سونەن وە بانگخوازى دەكەن تەنها بەوهى
كە ئەو بۆي ھاتوھ وە ئەوان دەستبەردارى خەلکانن لەم
پىنناوەدا ئەگەر پىۋىستى زۆرىشيان پىييان ھەبىت، لە كاتىيەكدا
لە رۆژى قىامەت خەلکان لەگەن پەرسىراوه كانياندا دەرچىن،
ئەوان دەمىننەوە كە كۆمەللىكىن كە ئەم نامۆيىھيان لە سەر لا
دەچىت كە ئىسلامى حەقه ئەودى بۇغىمىسى وە ھاۋەللانى
لەسەرى بون ئىستا زىاتر نامۆيە لەودى لە سەرتايى
ھەلدىنيەوە، ھەر چەندە بە شىۋازى ناواو دىاردەيى زىاتر
بلاوبۇتەوە بەلام ئىسلامى راستەقىنه زۆر نامۆيە وە ئەھلى
ئەم نامۆيانە زىاترۇزىاتر نامۇن لاي خەلکان ھەرچۈن كە يەك
كۆمەللىك زۆر كەمە بە رىزەدى ٧٣ كۆمەن چۆن ئىماندار كە
پابەندى رېبازى بۇغىمىسى بىت نامۇ نايىت لە نىوان زۆزىنەي

خەلکان کە شوينكە وتوى ھەواو ئارەزوانن ھەرييە كيان پابەند و

بەندىدى راۋ فيكىرى خۆيەتى ھەرودك بىنچەمەر دەفەرمۇيىت : -

(أَمْرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَا عَنِ الْمُنْكَرِ حَتَّىٰ إِذَا رَأَيْتُمْ شَجَاعًا وَهُوَ مُتَبَعًا وَدُنْيَا مُؤْثِرَةً
وَأَعْجَابَ كُلِّ ذِي رَأْيٍ بِرَأْيِهِ وَرَأْيُتْ أَمْرًا لَا يَدْلِكُ بِهِ فَعَلَيْكَ بِخَاصَّةٍ نَفْسُكَ وَإِيمَانُكَ وَ
عَوَامُّهُ ، فَإِنْ وَرَأَيْتُمْ إِيمَانَ صَبَرٍ الصَّابِرَ فِيهِنَّ كَالْقَابضَ عَلَىِ الْجَرْبِ) رواه الترمذى و ابن
ماجه و ابو داود). بۆه موسولىمانى راست كاتىيىك دى كە پابەندە بە

دینەكەى پاداشتى (٥٠) لە ھاوەلان بەددەست دىئى كە لە

سوونەنى اي داودو ترمزي دا بىنچەمەر (سأّلت رسول الله ﷺ عن هذه الآية
١٠٥ (المائدة) "يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ افْسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مِنْ ضُلُّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ" فقالَ بْلَى
اثئروا بالمعروف و تناهوا عن المنكر حتى اذا رأيتم شجاعا مطاعا و هو متبعا و دنيا مؤثرة
و اعجاب كل ذي رأي برأييه فعليك بخاصة نفسك و دع عنك العوام ، فَإِنْ وَرَأَيْتُمْ إِيمَانَ
الصبر ، الصبر فيهن مثل قبض على الجر . للعامل فيهن اجر خسین رجلا يعملون مثل
عمله. قلت : يا رسول الله ، اجر خسین منهم ؟ قال : (اجر خسین منكم)

وە ئەم پاداشتە مەزىنە بۆ ئەو نامۆيىھە كەورەيىھە لە ناو
خەلکاندا وە پابەندىيىھە بە سوننەوە لە كاتى تاريىك بىىنى و
ھەواو ئارەزوى ئەواندا ئەگەر ئىماندار بىھويىت ئەو رزقە
بەصىرىدەيىھە كە لە دینە كەيدا ھەيەتى وە سەھر سوننەتى بىنچەمەر

تىّ گەيشتنە كەيەتى بۆ كتابە كەي و دەبىنىت خەلکان لە سەر گومرايى و بىدۇھە و ھەواو ئارەزو دور كەوتىنە وەيان لە سيراتە مۇستە قىيم ئەوهى ﷺ و ھاۋەللانى لە سەرى بون و بېھويت لە سەر ئەو رېچكە يە بىت با گۈئ نەدات بە تانە دژايەتى و ئازاردانى ئەھلى بىدۇھە و دور كەوتىنە وە خەلکى لىيان هەر چۈن پىشىنە كافرە كان دەيانكىد لەگەن پىشە و امان و ئەگەر بانگويان بکات بۆ ئەوهى كە لە سەرىتى ئەوا قيامەتى لە سەر ھەلدىستىن و دژايەتى دەكەن بە گەورەو بچوکوھ ، ئەو غەريبە بە دينە كەي لە بەر فاسدىي دىنى ئەوان، وە غەريبە بە پابەندىيە كەي بە سوننە وە بەرامبەر پابەندى ئەوان بە بىدۇھە و فاسىدىيى عەقىدەيان، وە غەريبە لە نويزىدا بەرامبەر خراپ نويزى كردنى ئەوان، وە غەريبە لە رېچكەيدا بەرامبەر گومرايى رېچكەيان ، غەريبە لە كەمىي رېشىدا بەرامبەر رېزە زۇرىيى ئەوان، غەريبە لە تىكەلىيى كردنى بۆ ئەوان چۈنكە تىكەلىان دەبىت بەوهى كە ئەوان

ئارەزوی تىكەلىي كردنى ناكەن، وە لە كۆدا ئەو نامؤىيە لە
كارى دنياو ئاخىرىتىدا وە نابىنىت لاي زۆرىنەي خەلک كە^{كە}
يارمەتىدەر و سەرخەرى بن، ئەو زانايە لە نىوان جاھىلان دا،
ئەو خاودن سوننەيە لە نىوان ئەھلى بىدۇھە كان دا، بانگخوازى
لاي خوداو پىغەمبەرە كەيەتى لە نىوان بانگخوازى ھەواو
بىدەع، فەرمانكارە به چاکە و رېڭەرە لە خراپە كە ئەوان چاکە
لايان خراپەيە و خراپەش لايان چاکەيە.

جۇرى دوهمى نامؤىي:

نامؤىي نەريىنى كە نامؤىي ئەھلى باتىل و ئەھلى خراپەكاران
لە نىوان ئەھلى حەقدا وە غەربىيە لە نىوان حزبى حەق-حزب
الله و ئەواندا، كەواتە چارەسەر لە جاھىلييەتى پىشىن و
ئىستادا تەنها بانگخوازىي رېبازى نەھەجىل وە شوين كەوتۇھ
رسەقىنه كان لە بەندەكان، وە ھەر ئەمەش چارەسەرە بۆ سارىز
كردنى بىرىنەكانى ئومەت بە داپان و جودايىيە حزبى و

کۆمەلیه کان هەروەك خوای گەورە دەفەر ویت: "ام ھم شرکاء شرعا
لەم من الدین مالم يأذن به الله" هەروەها دەفەر مویت "قل اتى هدايى رېي
الى صراط مستقيم" هەروەها "اولئك الذين هداهم الله فهداهم اقتده.
ئەگەر خۆرى دلنىيابتى لە سەرەھەل ھات ئەوا پابەند و لە¹
خواترس و بە ئاگابە پېش ھەنگاونان، كە بەرە و كۆي دەي
نېيىت، پابەندبە بە كۆمەلى موسۇلمانان ، وە دورىبە لە
حزبايەتى و جودايى و دابړان و كۆمەلە كان، ئەمەش بەشىيکە
لەوهى كە عمر بن عبدالعزىز (خوا لييان رازى بىت) نوسييويەتى
بۇ ھەندىيەك لە كارىيە دەستانى: -

"السلام عليكم، من وسىيەتتان بۇ دەكەم بە تەقوابى خواو
گۆيىرايەللىي ئەمرەكانى وە پىپەندىيى بە رېبازو سوننەتى
پىغەمبەرەكەي، چونكە وازھىتان لە داھىنراوە كان ونکەر
شويىنگرەوهى سوننەتە كان، پىيويستە پابەندىن بە بە ويسىتى
پەروەردگار بۇتان دەبىتە پارىزەر، ئەمە سوننەتە و ئەوهى
دایناوه عالمە وە پىچەوانەكەي ھەلە و شىكست وجەھلە وە را زى

بن بهوهی پیشیناتنان له سه‌ری بون به علم و به‌رچاو رونی که
بهوه رزگاربون.

ئهوان پیشین و پیشکه‌وتون ئیوهش به هیدایت و درگرتن
دەتوانن له رېچکەی ئهواندا بن که داهینانەکان بەرپابون به
لادان لهو رېچکەیه وه بەیان کردنی هەمو دروستىي و پیکان
و رېچکەو هوکانى گەيشتن به رېگاى راستيان. رواه ابن بطة في
الابانة رقم ٣٢٢/١ واللالقائى برقم ١٦/.

ابن بطة (رحمه الله) دەلىت: ئەگەر گەنجىكت بىنى لە سەرهتاي
پىّگە يشتىندا لەگەل ئەھلى سوننەو جەماعە بو ئەوا ئومىد
پىّى بىت وه ئەگەر بىنيت لەگەل بىدەع و هەوا بو لىيى بى
ئومىد بە چونكە گەنج لە سەر ئەمۇدەيە كە لە سەری گەورە
دەبىت، وە دەلىت: گەنج گەشە دەكەت ئەگەر لە كۆرى ئەھلى
علم دا بىت دەشىت پارىزراو بىت بەلام ئەگەر پىچەوانەكەي
بىت ئەوا لە خەسارەت مەندان دەبىت، هەروەها دەلىت: بە
ئاگابن ھاوريتىيەتى كى دەكەن وە لە كۆرى كىدا دا دەنىشىن كە

ھەركەس لە سەر خۇرى ھاۋىيىكەھى دەبىت خودا پارىزراومان بىكەت لە ھاۋىيەتى شەرۇھ بان پارىزىت لە بى ئاگايىان و بەندىھى شەيتانەكان وە بان پارىزىت وە بانپارىزىت لە گومپاىيى و بەدوربىن لە ناشرىينى و نا دروستى كارەكان. وە ئەگەر بىنیت ئەوهى دابراوى كۆمەللى موسولمانانە بەناو و ناوهرىك بە دلىيابىي پىتى بلى ئەمانە جياوازى من و تۆيە وە هاندەرى بە بۇ رېڭىڭى كۆمەللى موسولمان لەسەر رېبازى ي [يەھىمەن](#). خواى گەورە دەفرمۇيىت " يأيّا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُنُوا مع الصادقين" التوبە/119. ابن عمر(رەزاي خواى لى بىت) دەلىت [يەھىمەن](#) فەرمۇيەتى " يَدَا اللَّهُ مَعَ الْجَمَاعَةِ وَمَنْ شَدَّ شَدًّا فِي النَّارِ" رواه الترمذى. قال "من فارق الجماعة شبرا فقد خلع رقبة الاسلام من عنقه" رواه احمد و ابو داود.

لە كۆتايدا به پىيوىستى دەزانم كە ئاگادارتان بکەمەوە لە پوختهى ئەم توپشىنەدا به بەلگە كان كە موسولمانان پابەندىن بە كۆمەللى موسولمانان بە بانگخوازيان بۇ لاي پەروەردگار به رېبازى [يەھىمەن](#) تەنها و تەنها، وە ئاگاداركىدىيان لە دابرا

لە كۆمەللى موسولمانان وە ئەندامىتى لە ناو كۆ جوداكاندا وە
بە ئاگايى لە هەلەكانيان وە ئامۇزگاريان بە گەرانوھە بۇ
پىبازى راستى بېھەنە ئەوهى ئەو و ھاۋەللانى لە سەرى بون
وە ئوانەي شويىنيان دەكەون بە ئىحسان وە ھەموان كۆبنەوە
لەيەك كودا (كۆمەللى موسولمانان) وە خۆپارىزىن لە
نەخۆشىيى گومان، كە كۆمەل و حزىبەكان ھىنناۋىيانە تا لە
دونىادا سەركەوتوبىن وە لە رېزگاربوانى سزاى ئاخىرەت بىن، ئەم
كارە بۇ ھەلسەنگاندى كارى ئەم حزب و كۆمەلەن
بانگھېيشت كردىيان بۇ كۆبۈنەوەيان لە سەر مەنھەجى دەعوە
بۇ راستىكەرنەوەي رېچكەيان كە هيدىايدى كىتاب و سوننەبن.
ئەمە سېپىنەوەي حق نىيە لاي ئەم كۆمەل و حزب و بزوتنەوانە
پېوپىستە دادپەرەربىن بۇ بەيان كردىنى حق وە دەرخستىنى
باتىل و ناساندى ئەھلەكەي وە بەرائەت بون لە جياوازىي و
جياوازكارانى ھەرييەكەيان بەوەي لايەتى لە خىر و لە شەرتا

گه رانه و هی هه ریه که یان بو ریبازی راست دروست به کتاب و

سوننه وه پابهندی ریبازی بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ.

فَمَا أَصْبَتَ فِنَّ اللّٰهِ، وَمَا أَخْطَلَتْ فِنَّ نَفْسِي وَالشَّيْطَانِ، وَأَسْأَلُ اللّٰهَ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَى أَنْ يَجْعَلَنَا وَإِيمَانَكُم مِّنْ أَهْلِ الْعَرْوَةِ الْوُظْقَى الْمُتَسْكِنِينَ بِالسَّنَةِ وَالْحَرَيْصِينَ
عَلَى طَلَبِ الْعِلْمِ وَيَجْعَلَنَا هَدَاةً مُّهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضَلِّلِينَ.
وَاللّٰهُ أَعْلَمُ،

وَآخِرُ دُعَوَانَا أَنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمَ وَارَكَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدَ
وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

awatimndjalal@gmail
.com

ناوهه روک

لایپزیچ

بابدت

۴

نامنامه

۵

تیبینی سه باره د به کتبیه که

۶

کورته زیان نامه یه کی نوسر

۱۳

پیشنه کی و درگیر

۲۰

پیشنه کی نوسر

۲۱

خه لینه مه نسون

۲۶

درست بیونی پرسیاره که ناوهه روکی کتبیه که یه

۲۸

ووتکه ی بدیع و زمان نهوره سی

۳۵

تویزینی کی گرنک له زمانی زانست له دسته واژه که له حه وت تویزیندا

** حه وت تویزینه وه بو و دلام دانه وه

۳۷

تویزینی یه کم / حیزبایه تی لای عهره ب پیش نیسلام

۴۰

تویزینی دووهم / رینمویی (هلهی) نیسلام

۴۲

بهیان کردنی و تهیه کی بغدادی

۴۵

تویزینی سییمه / نا حیزبایه تی له سه رهتای نیسلام

۴۷

تویزینی چواره / دابرانی تاقمیتی له کومه لی موسولمانان

۵۵

تویزینی پیتمجم / پیتگهی تاقمان له کومه لی موسولمانان

توبیخینی شهشم / کهوتنی تاقمه کان لمبه رد دم کوئملی موسولمانان

- ٦١ • گهشهی لمقه به کان لای ته هلهی هه واو ثاره زو
- عدقیده دrost و به سود پیوسته هه لینجر اوی بد لگه کانی قورثان بیت
- ٦٣ وته یه کی گرنگی ابن قیم
- ٧٧ - توبیخینی حوتدم / کوئملی موسولمانان لمبه رد دم بد نگاریه کان دا
- ٨٠ هه لوبیسته یه ک لم سهر ته هلهی بیدع
- ٨١ - (ولام) بو پرسیاری و روز اویت راو
- ٨٥ - نصولة کانی که ئەم ولام بیان له سه ربونیاد نراوه
- ٩١ - بنەماي يە كەم : بنەپەت پابەند بونه به کتاب وسونە لە گەل کوئملی موسولمانان بەناو ناوارەرەك
- ٩٢ - سى و پىسته لكاوردەك بۆ حالى موسولمانان
- ٩٢ - باڭخوازى بۆ يەك بون و يەگرى زاناياني شسلام
- ٩٤ - لە فەتھى بۇخارىدا و شەرەحى ابن الھجر
- ٩٥ بنەماي يەك بۆ تاقىيىكىدەن وە ولاتان
- ٩٦ - كەيىندىتىك لە شىيخ الصلاحى
- ٩٩ - فەرمودەكى حذىقة بن اليمانى گىيەۋەتەن و
- ١٠٠ - بنەماي دووەم : رېتىازى پىتغەمبەر اىتى
- ١٠١ فەرمودە (بدأ الاسلام غريبًا)
- ١٠١ - بنەماي سىيىھم : قواناغە کانى باڭخوازى بە رېتىاز

۱۰۴

- له نهینیه کانی قورثان

۱۰۴

- عهقیده دروست هوکاری زانستی به سوده

۱۰۵

- عهقیده دروست هوکاری پاراستنه له خهسارهت مهندیتی

۱۲۱

- ته هلی سوننه ریتک ده کهون ثه گهر کم جیاوازیشیان ههیت

۱۲۸

- بنه مای چواره : هوکاری کهیاندن

۱۲۹

- بنه مای پیتنجه : به هیزکردنی برایه تی له بنه مای ددعودا

۱۳۰

- بنه مای شهشم : موسولمان و کهپرانودی له قمه کان

۱۳۳

- نقلیلک له (ابن قیم) دوه لمه سر دینه کانی ته هلی زدوی

۱۳۳

- بنه مای حه وتم : له نه خشه موسولماندا

۱۳۴

- نویگه ریتی ناین

۱۳۵

- ناگادر کردن دوه له ههلهی گهوره

۱۳۶

- بنه مای هه شتم : لته واویتی اسلامدا

۱۳۸

- بنه مای نویم : فی الولا عالبرا

۱۳۸

- بنه مای ددهیم : کویی لمه سر بنه مای مهنهجمی پیغه مبهه

۱۳۹

- بنه‌مای یانزه : لەپایەكانى ديانەت

۱۴۰

- بنه‌مای دوانزه : ھەمو رېگا كان داخراون تەنها يەك رېگا نەبىت

۱۴۱

- بنه‌مای سیانزه : لەكەسەكانەرە

۱۴۲

- بنه‌مای چوارده : پەيانىتى لە اسلامدا نىيە

۱۴۳

- بنه‌مای پانزه : بەكەم زانىنى بىدۇعە

۱۴۴

- بنه‌مای شانزه : لەجيوازىيەكاندا

۱۴۵

- بنه‌مای حەقىدە : لە بنه‌مای دين لەسەرييەكتاپەرسىتى

۱۴۶

- بنه‌مای هەڙدە : لە پابەندىتى بە كۆمەللى موسولىنان

۱۴۷

- لە نوسراوه كان لەسەر فەرمودەي الاقتراق

۱۴۸

- كلام العدوى لەسەر حىزب

۱۵۰

- بنچىنهى حزبىايەتى لەفېرىعەونەرە بو بۇ قەوەكەمى

۱۵۲

- بنه‌مای نۆزدە : فەرمودەي ابن مسعود

۱۵۳

- زيانەكانى حزب

۱۵۴

دادېان لە كۆمەللى موسولىمان دو شىۋازن

- ۱۷۳ بهيانى . ۴ هوكاري بهريست لمهردهم بانگخوازي دروست
- ۱۷۵ ددرهنجامي نهندامي
- ۱۷۶ بو ريجكه کومهلى موسولمان
- ۱۷۸ ئامانجەكانى بهددىست نايەت تا
- ۱۸۱ بانگخوازى پىنك دىت لە ئامانچ و هوكار
- ۱۸۳ - بانگخوازى لەناو و ناودۇكدا ناگۈرپىت تەنها لە شىۋازدا نەبىت
- ۱۸۵ - چەند وتهيءىكى گرنگى پېشىنەي سالخ
- ۱۸۸ - دەزگايەكى چاودىئىرى بوڭارى بانگخوازى
- ۱۸۹ - توپىئىنېكى مەزنى (ابن قيم) لەسەر نامؤىسى دىن
- ۱۹۱ - جۆزەكانى نامؤىسى
- ۱۹۳ - جۆزى يەكمى نامؤىسى
- ۱۹۴ - جۆزى دووهمى نامؤىسى
- ۱۹۵ - نوسراودىكەي عمر عبدالعزيز
- ۱۹۶ - ووتەيءىكى ابى بطة